

ПЕТРО СОДОЛЬ

**УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА
АРМІЯ
1943 — 49
ДОВІДНИК**

Петро Содоль

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА
АРМІЯ, 1943-49
Довідник

ПЕТРО СОДОЛЬ

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ, 1943-49

ДОВІДНИК

ПРОЛОГ
Нью-Йорк, 1994

БІБЛІОТЕКА ПРОЛОГУ І СУЧАСНОСТІ ч. 194.1.

На обкладинці: святкування Великодня
в Карпатах (1945?)

Технічна редакція Юрія Маївського

Petro R. Sodol
UKRAINIAN INSURGENT ARMY, 1943-49
Book of Reference

PROLOH – 1994

All rights reserved.

Copyright © 1994 Proloh, Petro R. Sodol

ISBN 0-9628724-2-3

Library of Congress Catalog Card Number: 94-066835

Published by:

Prolog Research and Publishing Corp.

140-142 Second Ave., Suite 401

New York, NY 10003-8364

USA

Printed by Lileya Inc. (Тернопіль, Україна)

З друкарні «Лілея» (Тернопіль)

*Присвячуємо з нагоди 50-річчя постановлення
Української Головної Визвольної Ради в па-
м'ять її Президента –*

сл. п. Кирила Осьмака.

Микола Лебедь

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Ця праця містить короткий енциклопедичний нарис історії збройної боротьби в 1943-1949 Української повстанчої армії та дає читачеві неповний список – тимчасовий реєстр – членів УГВР, провідних активістів ОУН та старшин УПА, разом із біографічними нарисами, організаційними схемами, з ілюстративним матеріалом того періоду. Основна інформація – результат дослідницької праці за минулих 15 років.

Нашою публікацією починаємо реалізувати ширший задум. Матеріал цей, як і матеріал у ще запланованих працях, повністю виправлений та поширений, ввійде до майбутнього “Енциклопедичного довідника збройної боротьби” (провізорична назва; готується до друку), яким зробимо доступні якнайширші дані про членів УГВР, керівників ОУН/ОУНСД – від районного провідника та вище, старшин УПА – від чотового командира й вище, всіх нагороджених хрестами за участь у боротьбі, та визначніших осіб, активних чи причетних до визвольної боротьби. Запланований довідник міститиме, крім біографій, описи важніших боїв, конференцій та головних подій, історію бойових відділів, штабів, осередків, публікацій тощо.

Шановний читачу! До тебе велике прохання: допоможи в найголовнішому – спростувати всі помилки чи неточності, які сюди потрапили! І далі: конечно треба доповнити всі біографії правильними даними, зокрема, якщо їх тут нема. А до ветеранів УПА та ОУН маємо спеціальне прохання: Надсилайте – бо час не жде! – якоюнебудь дорогою точні життєписи, відомі тільки вам *факти*, щоб тим доповнити біографії ваших провідників чи командирів (див. адреси на стор. 8). Потрібні також і ваші нариси, короткі свідчення з історії бойових сотень та куренів УПА; описи боїв, у яких ви брали участь; історія штабу, підпільних друкарень чи технічного зв'язу, та й інша інформація,

яку було б слід, на вашу думку, вмістити в майбутньому довіднику збройної боротьби енциклопедичного формату.

Більшість вміщених у нашій книжці фотографій – із “Збірки документів Миколи Лебеда”, яка становить окрему частину в Архіві Прологу, що в Нью-Йорку (саму збірку та її документи різні автори чи джерела ідентифікували в минулому як “Архів ЗП УГВР”, із нанесеними на документах печатками з такою таки назвою по-українськи й по-англійськи); деякі знімки з Архіву “Літопис УПА” (Оттава) та з інших джерел. Всі репродукції титульних сторінок підпільних видань – також із “Збірки документів Миколи Лебеда”.

Складаю щиру подяку всім особам в Україні та поза нею, які співпрацювали над цим проектом. Зокрема дякую Миколі Лебедеві та Євгенові Штендері за цінні поради та всебічну підтримку, Григорієві Дем’янові й Степанові Голяшеві за допомогу в збірці біографічних інформацій, Христині Содоль-Вансайд за допомогу з фотографіями та Григорієві Колодієві за допомогу з картами й організаційними схемами, моїй дружині Нілі за довголітню терпеливість і виrozumіння. Особливо дякую Юрієві Маївському, копітлива праця якого запевнила видання цієї книжки.

Петро Содоль

Адреси для кореспонденції:

Адреса в США – **ТО: P R O L O N**
140-142 SECOND AVE SUITE 401
NEW YORK NY 10003-8364

Факс у США (приймає сам автоматично) – **(212) 260-6478**

Адреса в Україні – **290016 м. Львів**
вул. Шептицьких 16
ПЛАСТ, для Петра Содоля

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ

Енциклопедичний нарис історії, 1943-49

Українська повстанча армія (УПА)¹ – військова формація революційного характеру з провідною метою – обороняти українське населення від терору окупантів та створити Українську Самостійну Соборну Державу. Армія ця мала чітку структуру регулярного війська, базою якого під час і після Другої світової війни була територія Західної України. Свої оперативні дії УПА поширювала активно на центральні області України та на етнічні українські землі, що в південних областях Білоруси і в південно-східній Польщі. Бойові відділи армії рейдували також у Чехо-Словаччину, Румунію та інші держави. Боротьба УПА тривала від 1943,² спочатку проти гітлерівсько-нацистського, а від 1944 до 1949 – проти сталінсько-комуністичного режиму. Найбільші бої з окупантами припали на 1944, коли в рядах армії було приблизно 25-30 тис. вояків і старшин.

Цей нарис має на меті кинути світло головно на військові аспекти, зокрема внутрішньої організації визвольної боротьби з періоду фактичної активності УПА, від 1943 до 1949. Про політичні події буде мова тут лише при їхньому безпосередньому стосунку до армії.

1. У всіх доступних нам оригінальних документах Української Головної Визвольної Ради (УГВР) та штабів УПА стоїть у назві армії слово 'повстанча', а в деяких інших публікаціях із того, та ще й більше – з пізнішого періоду на Заході знаходимо поширене нині: 'повстанська'. Спершу 'Українська повстанча армія' як назва фіксується від 1921, коли в запілля більшовиків пішов рейдом на Україну під час Другого зимового походу генерал-хорунжий Юрій Тютюнник із відділами добровільців із-серед інтернованих у Польщі вояків Армії Української Народної Республіки (УНР).

2. Постановою УГВР від 30-ого травня 1947 створення УПА офіційно реєструється датою 14-ого жовтня 1942, але бойові дії військових частин почалися фактично щойно в лютому 1943.

ПОСТАНОВА

УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ

*про визнання дня 14-го жовтня 1942 р. днем п[ос]тан-
тання Української Повстанчої Армії (УПА) та про
встановлення цього дня святковим днем УПА*

В м[ісяці] жовтні 1942 р. на Поліссі п[ос]тали перші збройні відділи, що дали початок Українській Повстанчій Армії.

1. Для зафіксування цього історичного моменту визна-ється день 14-го жовтня 1942 року днем п[ос]тання УПА.

2. Для вшанування цього моменту день 14-го жовтня, що збігається з історичним козацьким святом Покрови, вво-диться як святковий день УПА.

30 травня 1947 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

[Бюро інформації Української Головної Визвольної Ради (УГВР),
квітень 1948. 1]

Початки на Поліссі і Волині

УПА постала на території північно-західної України. Ці землі ввійшли від літа 1941 до адміністративної частини "Райхскомісаріят Україне" (Reichskommissariat Ukraine) Третього Райху; це землі, які сьогодні становлять Волинську, Рівненську та північні райони Тернопільської області, та південні частини двох білоруських областей, Берестейської та Пинської, які заселені українцями. Впродовж 1942 нацистська політика репресій під керівництвом Еріха Коха (Erich Koch), який мав свій осідок у Рівному, викликала в сільських районах на цих теренах щораз більший зорганізований опір.

Три окремі національні угруповання почали майже рівночасно організувати свої повстанські військові відділи: (а) Організація українських націоналістів самостійників державників (ОУНСД) під керівництвом Миколи Лебедя-“Максима Рубана“, урядуючого провідника (Степан Бандера та Ярослав Стецько – провідник та перший заступник Революційної ОУН – були ув'язнені Третім Райхом від липня 1941), (б) ОУН під проводом Олега Кандиби-“Ольжича“ (полковник Андрій Мельник жив поза Україною, а з часом опинився під арештом Третього Райху), та (в) група під проводом Тараса Боровця – “отамана Тараса Бульби“, який був дещо пов'язаний з Урядом УНР у екзилі. ОУНСД почала організувати антинацистський резистанс ще в вересні 1941, а восени 1942 приступила під керівництвом Сергія Качинського-“Остапа“ до інтенсивної організації, вишколювання й устаткування малих військових частин на Поліссі. З кінцем 1942 відбулася в околиці Львова конференція військових референтів вищих провідів ОУНСД, на якій учасники устійнили напрямні збройної боротьби та уповноважили членів робочої групи (Василь Івахів, Михайло Медвідь, Лука Павлишин) опрацювати проекти військових статутів та інструкції для створення військових відділів.

7-ого лютого 1943, коли перша сотня УПА (ОУНСД) під командою Гриця Перегійняка-“Коробки“ успішно заатакувала нацистські поліційні бараки в містечку Володимирець, що в північній Рівненщині, почалися бойові дії військових відділів. Також, під час Третьої конференції ОУНСД 17-21 лютого 1943, її учасники вирішили перейти формально на відкриту збройну боротьбу з німецьким режимом як засіб самооборони народу перед терором, грабунком хліба і вивозами молоді на працю до Німеччини. Впродовж трьох місяців (від березня до травня) почали драматично зростати бойові протинімецькі акції, які збільшилися тереново й довели до втечі нацистських застав із сіл до міст.

Нацисти zareагували відплатними репресіями, вживаючи відділи вартівничої “Шуцманншафт” (Schutzmannschaft), та допоміжної поліції, в якій служили українці. З-поміж них, однак, велика більшість пристала з мундиром та зброєю до повстанців. На місце української поліції німці зорганізували поліцію та “шуцманів” із-поміж поляків, та кинули їх “пацифікувати” українські села й збирати контингенти прямим грабунком. Кожна спроба ворога придушити опір викликала більші протинацистські настрої та посилювала опір. У зону контролю військових сил УПА (ОУНСД) поступово входили цілі райони; нацисти могли спокійно перебувати тільки по містах, та з великим трудом удержувати в ладі головні залізничні лінії, і то, переважно, тільки під час дня. Однією з втрат по гітлерівському боці була смерть генерала Віктора Люце (Viktor Lütze), шефа “Штурмабтайлюнг”-ів (Sturmabteilung), що сталася під час засідки УПА 2-ого травня 1943 на дорозі Берестя-Ковель.

Весною й раннім літом 1943 відділи УПА (ОУНСД) швидко зростали в силі та в контролі території. Рівночасно велися переговори з метою об’єднати всі повстанські відділи в одну армію під єдиною командою. Ці розмови виявили деякі точки згоди, наприклад, щодо самої назви УПА для об’єднаної армії. Однак, розмови перервалися че-

Fahndungserfuchen des Reichskriminalpolizeiamtes.

Nur für den
Dienstgebrauch.

Streng vertraulich!

Die im Lichtbild dargestellte Person

Mikola Lebed bzw. Lebid
geb. am 11. 12. 09 in Strzyskie-Nowe,

die sich einer größeren Anzahl von Ausweisen mit falschen Namen bedient, ist festzunehmen. **Vorsicht, Schusswaffe!**

Lebed benutzt vielfach einen PKW. (dunkle Mercedes-Limousine)
mit Kennz. Ost 50 150.

Es wird gebeten, Verkehrskontrollen durchzuführen und nach diesem Wagen zu fahnden, seine Inassen festzunehmen und den Wagen sicherzustellen.

Nachrichten an

Sonderkommission beim Kommandeur der Sicherheitspolizei und
des SD. für den Distrikt Galizien in Lemberg — 4. 10. 41.

рез смерть 13-ого травня 1943 в бою з нацистами поручника (посмертно підвищений до підполковника) Івахова-“Сома“, першого шефа Крайового Військового Штабу (КВШ) УПА (ОУНСД). Новим шефом КВШ УПА тоді став поручник Василь Сидор-“Шелест“.

Із початком того літа число вояків у відділах “Тараса Бульби“ (правдоподібно, не більше однієї тисячі), розміщених головню в районі Людвипіль (нині Березне) Рівненської області, стало різко зменшуватися через їх неактивність та компромітуючі переговори і “перемир’я“, як із нацистами, так із Червоними партизанами (ЧП). Щоб якось окремо втримати ідентичність своїх відділів, “Тарас Бульба“ переіменовує їх у липні 1943 на “Українську народньо-революційну армію“ (УНРА). А ОУН, що під керівництвом Кандиби-“Ольжича“, яка також співпрацювала із “Тарасом Бульбою“, спромоглася зорганізувати три сотні в Кременецькому (нині Тернопільська область), та одну сотню – в Володимир-Волинському повіті. В деяких місцевостях впливи цих військових формувань і відділів УПА (ОУНСД) перехрещувалися, але були й випадки співпраці в спільних акціях проти гітлерівців, зокрема на Кременеччині.

Об’єднання сил та поширення дії на ПЗУЗ

У липні 1943 виникла негайна потреба об’єднати всі повстанські відділи під однією командою. Це було зумовлене рішенням встановити один широкий національний фронт, як проти активності ЧП, так і проти сильної німецької протиповстанської офензиви під керівництвом генерала Еріха фон дем Баха (Erich von dem Bach). Із цієї та інших причин з’єднання УПА (ОУНСД) оточили і роззброїли військові відділи ОУН під керівництвом Кандиби-“Ольжича“, а в серпні 1943 повели подібну акцію проти останнього відділу УНРА, підпорядкованого “Тарасові Бульбі“. Об’єднання обійшлося, на щастя, без пролиття крові і більшу частину старшин і вояків із роззброєних частин включено до об’єднаної УПА, про яку далі мова.

Амнестійний наказ, обергруппен Фірера СС генерала Поліції ФОН ДЕМ БАХА.

Рівне, 22 серпня 1943 р.

Членів банд, які зрозуміли свою незаконну і ганебну діяльність і готові знов вести порядне життя і заробляти на свій щоденний хліб чесною працею, закликається негайно піддатися найближче положеній німецькій поліційній частині.

Мною гарантується їм життя та здоров'я.

фон дем Бах

СС-Обергруппенфірер і генерал Поліції

Перепустка.

Посідача цієї перепустки харчувати і добре з ним обходитися.

Своїм підписом під цією перепусткою він зобов'язується з майбутньому більше не боротися проти Німецького Райху і його союзників.

Пред'явник просить про одну з таких праць у визвольній війні проти большевизму:

- а) Працю в Україні,
- б) Працю в Німеччині,
- в) Службу при поліції,
- г) Службу в адміністрації,
- д) Працю на власній ріллі.

Де? _____

Підпис пред'явника _____

Колишнє місце замешкання _____

Пред'явникові цієї перепустки однаково чи він був діяльним при українських чи при большевицьких бандитських атаках загарантоване мною життя і здоров'я.

фон дем Бах

СС-Обергруппенфірер і генерал
Поліції

Passierschein.

Der Inhaber dieses Passierscheins ist zu verpflegen und gut zu behandeln.

Er verpflichtet sich, in Zukunft nicht mehr gegen das Deutsche Reich und seine Verbündeten zu kämpfen, durch seine Unterschrift unter diesen Passierschein.

Der Ueberbringer bittet um einen der folgenden Einsätze im Befreiungskrieg gegen den Bolschewismus:

- a) Arbeit in der Ukraine,
- b) Arbeit in Deutschland,
- c) Dienst bei der Polizei,
- d) Dienst in der Verwaltung,
- e) Arbeit auf eigenem Acker.

Wo? _____

Unterschrift des Ueberbringers _____

früherer Wohnort _____

Dem Ueberbringer dieses Passierscheins — gleich ob er bei den ukrainischen oder den bolschewistischen Banditenhäuptlingen tätig war — wird durch mich das Leben und die Gesundheit garantiert.

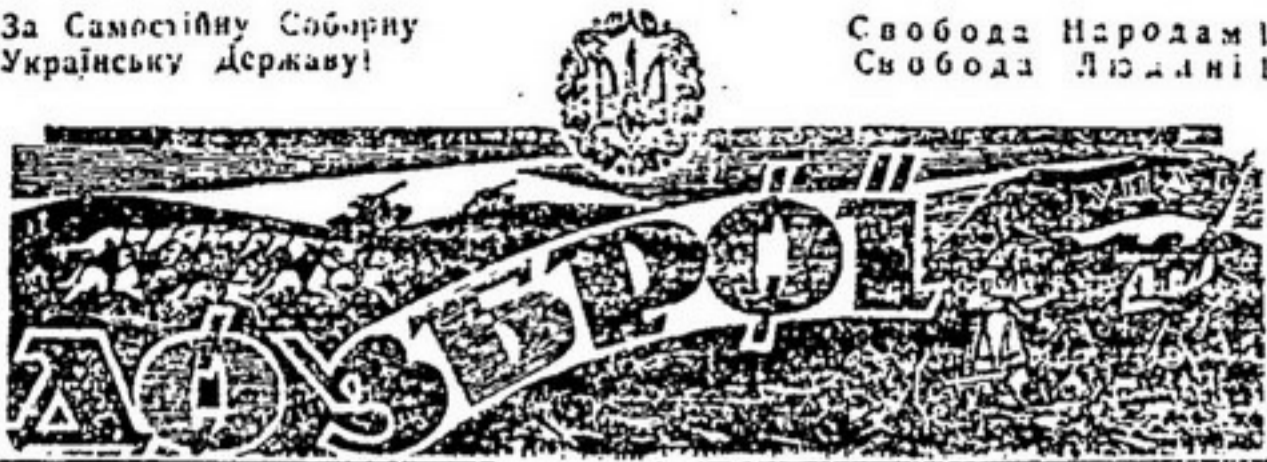
von dem Bach

ff-Obergruppenführer und General
der Polizei

Першим головним командиром УПА на Волині-Поліссі діяв Дмитро Клячківський-“Клим Савур“, який був від початку 1942 провідником ОУНСД на Північно-західних українських землях (ПЗУЗ); шефом (третім з черги) КВШ призначено в серпні 1943 підполковника Армії УНР Леоніда Ступницького-“Гончаренка“. Територія УПА, до якої ввійшла ще Житомирщина, охоплювала на кінець 1943 чотири воєнні округи (ВО). Командирами цих ВО або “груп“ були: поручник Іван Литвинчук-“Дубовий“ (Група “Заграва“ - північна Рівненщина і південна Пинщина), поручник Юрій Стельмащук-“Рудий“ (Група “Тури“ - Волинська та південна Берестейська область), поручник Петро Олійник-“Еней“ (Група “Богун“ - південна Рівненщина, Кременеччина з променюваннями на східне Поділля), та поручник Федір Воробець-“Верещака“ (Група “Тютюнник“ - Житомирська область).

У серпні 1943 УПА пустила в світ свою політичну програму в листівці *За що бореться УПА*. В ній стверджується, що армія ця веде боротьбу з обома - гітлерівським і сталінським - імперіялізмами тому, що український народ, як і інші народи, має право вирішувати свій політичний і соціально-економічний устрій, яким забезпечить свободу й справедливість у своїй власній самостійній державі. УПА в той період при кожній нагоді ширила та проголошувала гасло “Воля народам - воля людині“.

Для охорони та безпеки своїх місць постою та сітки комунікації, нацисти зорганізували помічні відділи з полонених ними вояків Червоної армії (ЧА), які себе цим рятували від смерті з голоду. До них апелювала УПА, закликаючи покинути гітлерівську службу. Траплялося, що до УПА переходили цілі такі відділи. Їх зразу перерганізовували в свої окремі національні з'єднання. Число неукраїнських вояків УПА швидко зростало і досягло свого вершка (правдоподібно, від однієї до двох тисяч вояків максимум) восени 1943. Найчисленнішими були азербайджанські, узбецькі, грузинські й татарські відділи. Такий

ВИДАЄ ПОЛІТИЧНИЙ ВІДДІЛ УПА.

Рік I.

липень 1943 р.

Ч. I.

ЗА ЩО БОРЕТЬСЯ УПА

Політична боротьба українського народу за Українську Державу увійшла в нову фазу. На це склалися ріст внутрішньої сили українського народу і зовнішня політична обстановка. Виявом цієї організованої боротьби є Українська Повстанча Армія (УПА).

УПА, обороняючи український народ перед терором окупантів, творить збройну силу, яка закріпить здобутки Української Національної Революції, та перетворившись в Українську Народну Армію, стане на захист УССД перед зовнішніми ворогами.

УПА — це збройна сила українського народу; боротися в рядах УПА — це почесний обов'язок кожного громадянина України.

УПА бореться:

За Самостійну Соборну Українську Державу на українській землі.

За новий справедливий лад і порядок в Україні без панів, поміщиків, капіталістів та большевицьких комісарів.

За новий справедливий міжнародний лад і порядок в світі, побудований на пошануванні прав кожного народу та його незалежний всесторонній розвиток у власних державних формах.

Проти німецького та московського імперіалістичних наїзників, що змагають до поневолення та знищення українського народу

Проти імперіалізмів, як джерела всієї і поневолення народів.

Большевицьких парашутистів-УПА вважає за передовий загін московських імперіалістів і доборює їх нарівні з німецькими грабуючими бандами.

УКРАЇНЬСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ

„Шлях звільнення кожної нації густо кривиться кров'ю... Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації. Все відіграватиме роль непокоючого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене та кличе на продовження розпочатого“.

С. Пегляра.

розвиток подій зродив ідею скликання політичної конференції, яку успішно проведено на південній Рівненщині від 21-ого до 22-ого листопада 1943 під назвою “Конференція поневолених народів Східної Європи і Азії”. На конференцію прибули представники 13 національностей тодішнього СРСР. Вони вказали на провідну мету діяльності кожного народу в боротьбі за свободу та будову самостійних національних держав у майбутньому.

Восени 1943 відділи Угорської армії одержали призначення від нацистів охороняти волинські та поліські шляхи й залізниці. УПА швидко порозумілася з цими угорськими частинами, чим довела до двосторонньої тайної умови про ненапад, виміну інформацією та про постачання харчових продуктів у обмін за озброєння й амуніцію, та про постійні контакти через своїх зв'язкових офіцерів. Керівником місії від угорців був підполковник Єно Падані (Jeno Padanyi), а з української сторони – Омелян Логущ. У результаті переговорів дійшло до успішної поїздки до Будапешту української делегації під керівництвом о. Івана Гриньоха. Подібний договір у Карпатах УПА встановила з угорцями на весні й літом 1944.

У зв'язку з наближенням фронту протягом 1943 почали щораз сильніше діяти відділи ЧП, яких ворог перекидав із Брянських лісів і Чернігівщини, та які одержували кадри і постачання з літаків із Москви, а оперативні інструкції – через постійний радіозв'язок із штабами фронтів ЧА. Найвідоміші це з'єднання генерал-майорів: Алексія Фьодорова (в північній частині Волинської області), Василя Бегми (в північно-східній частині Рівненської області), та Олександра Сабурова (в північній Житомирщині), та з'єднання Сидора Ковпака, що йшло рейдом. Для поборювання УПА під час німецької окупації Москва часто використовувала численні відділи ЧП, більшість із яких були переформовані вже в 1944 в спецзагони для виключної боротьби проти УПА. Наприклад, у березні 1944 генерал-майор НКВД Тимофій Строкач, начальник формації “Укра-

инский штаб партизанского движения“ відрядив вісім тисяч ЧП (з усіх 12 тис., які знаходилися на той час у тилу ЧА) для “ліквідації банд українських націоналістів“.

Відділи УПА з Волині та Полісся йшли рейдами в центральні області, починаючи головно з літа 1943. Їхнім завданням у Житомирській, Кам'янець-Подільській (нині Хмельницькій) і Вінницькій областях було допомогти місцевій сітці ОУНСД нищити нацистів. Цим вони також сприяли формуванню місцевих повстанських відділів, із яких уже восени 1943 створювалися на Вінничині та в Уманських лісах окремі військові частини під командою Омеляна Грабця-“Батька“. УПА також постачала кадри з ПЗУЗ для формування повстанських відділів у лісах Холодного яру на Черкащині. Організацією відділів на цьому терені керував хорунжий Медвідь-“Карпович“, який був тоді крайовим військовим референтом у Проводі ОУНСД Південно-східних українських земель (ПівдСУЗ), із центром у Дніпропетровському.

«Українська народна самооборона» в Галичині

Західні українські землі (ЗУЗ), себто Галичина, тереном дії повстанської активності негайно не стали, бо місцевий нацистський режим від початку окупації не застосовував проти цілого населення методів тотального терору. А ОУНСД в Галичині інтенсивно вишколювала від вересня 1941 до червня 1943 на тайно зорганізованих курсах своїх прихильників, членство яких зростало. Цими військовими вишколами в 1942-43 керував Крайовий військовий штаб (КВШ) під проводом поручника Павлишина-“Вовка“.

У половині 1943 ОУНСД почала організувати військові відділи також і в Галичині, виконуючи рішення з Третьої конференції ОУНСД ще з лютого 1943, хоч тут мали вплив дві інші події. Поперше – проголошення 28-ого квітня 1943 створення нацистами “Стрілецької дивізії СС-‘Галичина“ (SS[Schutzstaffel]-Schützen-Division “Galizien“), до якої, за підтримкою певних українських кіл і в противагу виразно не-

гативного до цього ставлення з боку ОУНСД, зареєструвалися в травні-червні десятки тисяч молодих військового віку, мотивовані гаслом боротьби проти більшовизму. Подруге – по теренах Галичини йшло рейдом від 7-ого липня 1943 з'єднання ЧП під командою Ковпака. Ці дві події прискорили організацію на галицькій території регулярних військових відділів під командою поручника Олександра Луцького-“Андрієнка“. Для маскування і дезорієнтації німецького режиму, ці нові відділи виступали спочатку під назвою “Українська народна самооборона“ (УНС).

Відділи нацистської поліції оточили з'єднання Ковпака в Карпатських горах і після низки боїв 4-6 серпня коло Делятина змусили їх розпорошитися та втекти на північ. Тоді нацисти повернули свої сили проти ще “молодої“ УНС, частини якої щойно почали проходити різні фази вишколу. Тому УНС була змушена вести вишкіл своїх відділів у активній боротьбі з гітлерівцями та залишками відділів Ковпака. Помітивши швидкий зріст у повстанській діяльності, нацистський режим у Галичині проголосив військовий стан 10-ого жовтня 1943 та почав прилюдно карати смертю арештантів і закладників, що викликало ще ширші протинацистські акції головне проти поліцейних органів влади.

У грудні 1943 УНС прийняла назву “УПА-Захід“. До її території дії в 1944 ввійшли шість ВО: Перша ВО (місто Львів та Янівський полігон) – командир хорунжий [ім'я?] Харків-“Хмара“; Друга ВО (тодішня Львівська область, без самого Львова, та Любачівщина, Холмщина) – командир поручник Остап Линда-“Ярема“; Третя ВО (Тернопільська область із Рогатинщиною, без Кременеччини) – командир хорунжий Омелян Польовий-“Остап“; Четверта ВО (Станиславівська область із Буковиню, без Рогатинщини) – командир поручник Іван Бутковський-“Гуцул“; П'ята ВО (тодішня Дрогобицька область) – командир хорунжий Іван Белейлович-“Дзвінчук“, та Шоста ВО (Лемківщина, Перемищина, Ярославщина) – командир хорунжий Яків Чор-

Оголошення!

Для охорони життя і власності населення перед замахами злочинних елементів, видав Пан Генеральний Губернатор розпорядження для побороювання замахів на німецьке діло відбудови в Генеральній Губернії, яке набуло сили з днем 10. жовтня 1943.

За цим розпорядженням підлягають карі смерті порушення законів, розпоряджень чи виданих владою запоряджень і наказів, вчинені в намірі перешкоджати чи заколочувати німецьке діло відбудови в Генеральній Губернії.

Підмовники і допомагачі караються як учинники, намагана дія карається як доконана дія.

Порушення цього розпорядження судять на глі суди Поліції Безпеки. Вироки цих наглих судів є негайно викональні.

Це розпорядження спрямоване виключно проти злочинців і саботажистів діла відбудови і має охочому до праці населенню дати змогу виконувати його зайняття у спокою і безпеці.

Вищий Провідник // і Поліції
в Генеральній Губернії
Державний Секретар для Справ Безпеки

ОГОЛОШЕННЯ

За злочин після §§ 1 і 2 розпорядження о побороваанню нападів проти німецькому дігу відбудови в Генеральній Губернії з дня 2. X. 1943. (В з. для Генерального Губернаторства ч. 82/43 зістали через наганий суд Командувачем Поліції Безпеки і С. Д. для дистрикту Галичина)

сказані на смерть

дня 2. 12. 1943:

1. Цимбалек Василь ур. 3. 1. 1897 в Сприні, Українець, за сприяння і зв'язок з бандою.
2. Якимів Василь ур. 7. 9. 1921 в Сторонній, Українець, за приналежність до банди.
3. Дмитришин Михайло ур. 18. 10. 1912 в Уличчій, Українець, за приналежність до банди.
4. Фітек Осип ур. 14. 8. 1914 в Созані пов. Дрогобич, зам. в Созані Ч. 14. Українець за приналежність до банди.
5. Петрів Михайло ур. 21. 8. 1899 в Дрогобичі, Українець, за приналежність до банди.
6. Копач Степан ур. 17. 7. 1911 в Підбужі пов. Дрогобич, зам. в Сторонній Ч. 355. Українець, за сприяння банді.
7. Хомяк Іван ур. 29. 5. 1914, Українець, за приналежність до банди.
8. Зентичка Гаврило ур. 1915. в Сторонній пов. Дрогобич, зам. в Сприні пов. Самбір, Українець, за сприяння банді.
9. Брик Дмитро ур. 17. 3. 1915 в Кружках пов. Самбір, Українець, за приналежність до банди.
10. Мляр Гринь ур. 23. 2. 1901 в Сприні пов. Самбір зам. в Сприні Ч. 127. Українець за сприяння банді.

Вирок на тих особах зістав виконаний через повішення дня 2. 12. 1943 в Дрогобичі як кара за те, що українські бандити збили С. С. Обершарфрера ЛЛУФМАННА члена Поліції Безпеки в Дрогобичі.

Інші засуджені в дорозі ласки зістали звільнені від кари.

Оскільки однак в протягу 3. місяців притриматься в границях Поліційного Комісаріату Дрогобич для злочинців з передовсім напад на Німців, членів (осіб) злочинців з Великою Німецькою Державою, або німців, які працюють для добра відбудови в Генеральній Губернії, зістануть вони розстріляні, оскільки злочинців не зістане негайно зловлений, мимо цього що зістали взяті під увагу до уласкавлення. І це в такий спосіб, що за кожний злочин поповнений на одній особі стовців від охороною Німецької Держави, зістане найменше 10. осіб засуджених на розстріл які були взяті під увагу до уласкавлення.

Єслиб чин зістане доконаний через комуністів, то зістануть засуджені комуністи замешкали в повіті, єслиб однак чин зістав поповнений через збаламучені елементи, то з засуджених зістануть виключені від уласкавлення ті особи, які їм стоять в політичному приближенню.

В виду цього лежить в руках німецького населення негайне зловлення або зпричинення до зловлення злочинців, через вплив на збаламучені елементи, або викликання підозріння осіб шоби засуд не зістав виконаний на особах взятих під увагу до уласкавлення.

Дрогобич, дня 2. 12. 1943.

Командант С. О. і Поліції
для Дистрикту Галичина.

Перед повішенням: десять українців, призначених нацистами на смерть; серед них – два полонені вояки з куреня УПА "імени Кривоноса" Василь Якимів і Михайло Дмитришин, зв'язковий ОУН Гриць Макар і провідник повітової боївки ОУН Іван Хом'як-"Лис" (2 грудня 1943, Дрогобич)

ній-“Ударник“. Перша і П’ята ВО діяли окремо тільки в 1943-44, а пізніше ввійшли як частини в інші воєнні округи. Серед командирів ВО, які були активні довгий час це майор (пізніше полковник) Василь Левкович-“Вороний“ (львівська ВО 2 – Група “Буг“ в 1944-46), майор Володимир Якубовський-“Бондаренко“ (подільська ВО 3 – Група “Лисоня“ в 1945-47), майор Микола Твердохліб-“Грім“ (карпатська ВО 4 – Група “Говерля“ в 1944-49), та майор Мирослав Онишкевич-“Орест“ (закерзонська ВО 6 – Група “Сян“ у 1945-47).

Завершення структури

Військова структура УПА завершилася в листопаді 1943 створенням Головної команди, її Головного військового штабу (ГВШ), якому підпорядкувалися всі тактичні відділи та територіяльні з’єднання. Армія діяла активно в трьох “краях“ чи Генеральних воєнних округах (ГВО). Первісна УПА, що почала діяти на терені Волині й Полісся, прибрала “УПА-Північ“ як свою офіційну назву, а УНС у Галичині – “УПА-Захід“. Повстанські відділи Кам’янець-Подільщини (нині Хмельницька область), Вінниччини та східних теренів отримали назву “УПА-Південь“ (хоч часом їм ще давали назву “УПА-Схід“). КВШ УПА-Південь був організований щойно при кінці січня 1944 на терені південної Рівненщини, одержуючи також контроль над територією та більшістю відділів Групи “Богун“ із УПА-Північ.

Підполковник Роман Шухевич як “Тарас Чупринка“ став головним командиром УПА, майор Дмитро Грицай-“Перебийніс“ прийняв обов’язки шефа ГВШ, а його заступником призначено сотника Олексу Гасина-“Лицаря“. Ця реорганізація була закріплена в січні 1944, коли Клячківський був формально призначений крайовим командиром УПА-Північ у ранзі майора. Також тоді УПА-Захід одержала нового крайового командира в особі (підвищений до майора) Сидора, а крайовим командиром УПА-Південь став Василь Кук-“Леміш“.

Головна Команда УПА це головний командир і члени ГВШ. Штаб очолював його шеф, який був рівночасно заступником командира. Штаб ділився на сім управлінь чи штабових відділів: I-ий оперативний, II-ий розвідчий, III-ий постачання, IV-ий персональний, V-ий вишкільний, VI-ий політичне виховання та VII-ий військових інспекторів. Загроза викриття ворогом вимагала постійної обережності, тому штабові відділи мали доручення стояти один від одного на віддалі щонайменше п'ятигодинного піхотинного маршу і бути постійно приготовані на негайну евакуацію до заздалегідь забезпечених нових місць постою. Документація в штабі мала обмежуватися до мінімуму: на руках повинні бути тільки ті документи, які потрібні для майбутніх оперативних дій. Таким був початковий статут для всіх штабів, але дійсність не завжди дозволяла його дотримуватися.

Кожна з трьох ГВО ділилася на свої ВО. З початком 1944 їх було, мабуть, 11: три – в УПА-Північ, шість – у УПА-Захід, та, мабуть, дві – в УПА-Південь. У серпні 1944 УПА-Північ переформували на дві ВО, а УПА-Захід у лютому 1945 – на чотири ВО, і кожен з ВО – на тактичні відтинки (ТВ). Після 1944 УПА-Південь перестала фактично діяти, хоч така одиниця фігурувала ще в роздільниках наказів ГВШ до 1949. Кожною ГВО і ВО керував командир і його штаб, із шефом штабу та штабовими відділами, як при ГВШ. Проте, через брак кваліфікованих старшин, обсаження поодиноких функцій було дуже нерівномірне, наприклад, командир Групи "Сян" діяв більшість часу *de facto* без свого окремого штабу. УПА вела акцію за цією територіяльно-організаційною системою до 1949, впродовж свого цілого бойового періоду.

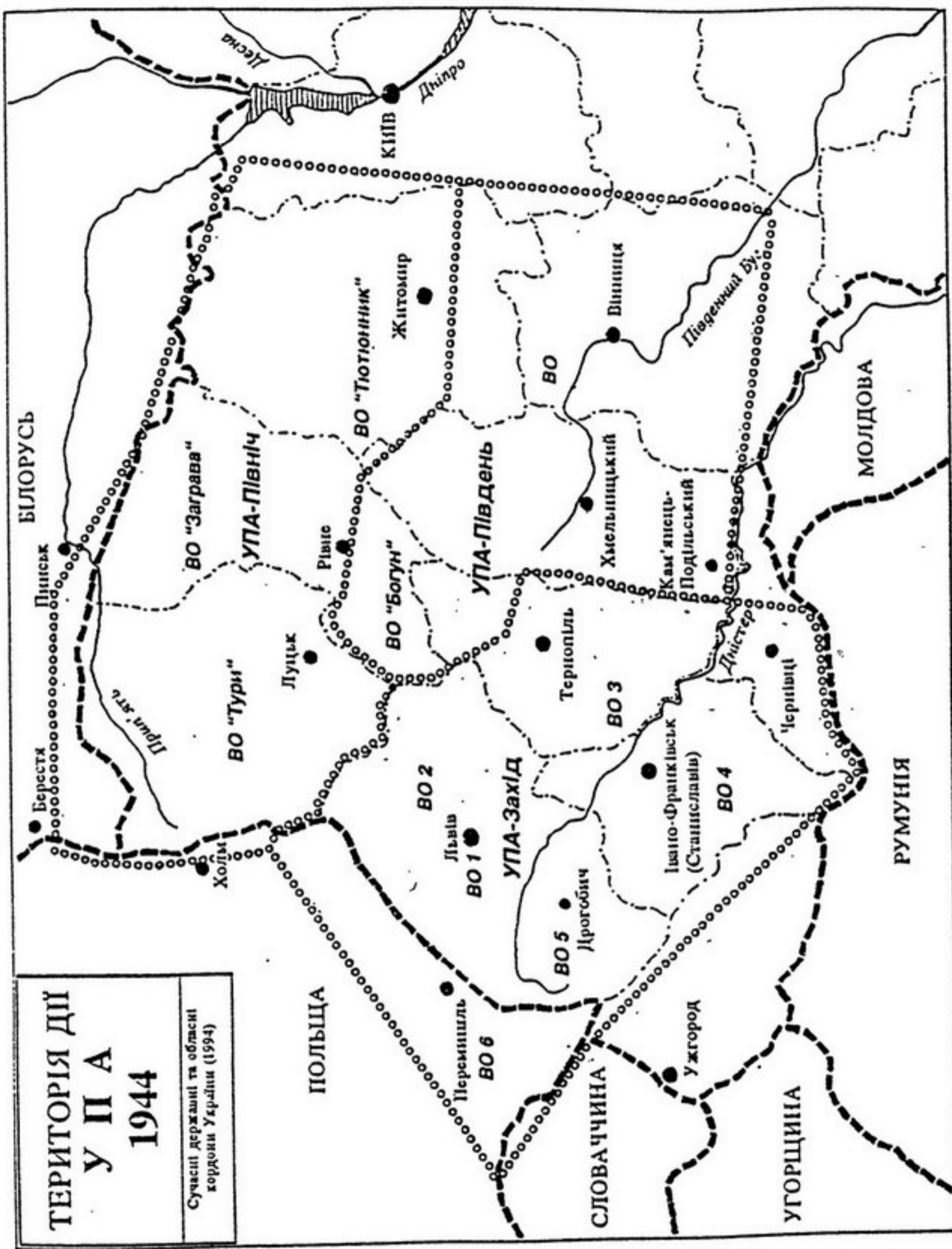
Тактичні бойові частини

Основною бойовою одиницею була сотня за весь час боротьби, однак, у 1943-45 більшість сотень були об'єднані в курені (батальйони), а в деяких теренах два чи більше

куренив творили тимчасово загін (полк). Усі військові одиниці, які стояли в одній воєнній окрузі, творили "групу", яка організаційно дорівнювала дивізії в регулярних арміях. Таке об'єднання в "групи" на базі території давало кожній дуже різну чисельність, наприклад, восени 1945 Група "Говерля" нараховувала 36 сотень, Група "Лисоня" – 12, Група "Сян" – також 12, а Група "Буг" – 20 сотень. Аналогічно, всі групи однієї ГВО творили одиницю, рівнорядну армійському корпусові. УПА мала від початку 1944 три такі територіальні "корпуси", з дуже різною чисельністю.

Стандартна організація сотні УПА була трійкова: три чоти, кожна з трьома роями (рій ділився на дві ланки). Однак, у період набору рекрутів (зокрема в 1943-44), сотні часто мали по чотири чоти, а кожна чота – по чотири рої. Були також комбінації, які втілювали в собі дещо з обох систем. У вишколених бойових сотнях кожний рій охоплював по 10-12 вояків, озброєних одним легким кулеметом, двома-трьома автоматами, а решта – рушницями. Почет командира сотні складався із політвиховника, бунчужного, санітара, зв'язкових і деколи, з одного роя Військової польової жандармерії (ВПЖ), розвідників чи важкої зброї. Командир першої чоти був, як правило, заступником сотенного командира. Чисельний стан кожної сотні за статутом повинен був нараховувати 163 вояків, але бойові сотні до літа 1944 часом мали 180-200 вояків, від осені 1944 – переважно по 100-130 вояків, а в 1946-49 – вже на половину менше.

Зброя й амуніція, медичні матеріяли та одяг були, як правило, здобуті від ворога. В деяких місцевостях на початку організації відділів УПА її вояки були вдягнені в простий селянський стрій, пофарбований на зелено. Вже в ході боротьби відділи здобували магазини ворога з одягом та зброєю чи прямо роззброювали й роздягали його вояків. У цьому властиво і криється пояснення, чому на знімках із 1943-44 бачимо вояків УПА в уніформі ворога – ні-

**ТЕРИТОРІЯ ДІЙ
УПА
1944**

Сучасні державні та обласні
кордони України (1994)

мецькій чи угорській, а пізніше – ще й в радянській або польській (на Закерзонні). Те саме стосується й до озброєння, хоч зброя з амуніцією радянської продукції була таки найпоширенішою ще від самого початку опору, бо сама ЧА залишила велику кількість зброї, відступаючи 1941-ого після нападу війська Третього Райху. Починаючи в 1944 найпопулярнішою зброєю став радянський автомат “папаша”, та ручний кулемет Дехтярьова.

Кожний курінь складався з двох до чотирьох сотень піхоти. Деякі курені мали додатково по одній чи більше спеціальних чот, тобто: ВПЖ, важких кулеметів, сотенних мінометів чи розвідчої кінноти. Командир куреня мав переважно в своєму почті чи штабі шефа штабу (або адьютанта для оперативних справ), політвиховника і часом бунчужного, капеляна (греко-католицького на ЗУЗ, православного на ПЗУЗ) та лікаря, а в УПА-Північ – ще референта Служби безпеки (СБ). Найавторитетнішого командира сотні призначували на заступника командира куреня. В другій половині 1944 в УПА-Північ та УПА-Південь прийшла реорганізація і зміни в термінології. Новою тактичною одиницею стала “бригада”, яка нараховувала коло 400 вояків (у минулому це приблизна чисельність у курені). Кожна бригада ділилася на “загони”, а ті – на “відділи” і “підвідділи”. В 1945 терміни відділ (вд.) та підвідділ (пвд.) прийнялися також у УПА-Захід.

Тактичні одиниці армії ідентифікувались особливими назвами (сотня “Сурма”, курінь “Холодноярці”), іменами історичних подій (бригада “імени Помсти Крут”), іменами історичних осіб (сотня “імени Д. Вітовського”, курінь “імени Є. Коновальця”), псевдонімами командирів, які згинули (бригада “імени Лайдаки”, сотня “імени Гамалії”), а часом і псевдонімом свого командира (сотня “Глухого”, курінь “Яреми”). Були й інші варіанти, наприклад, у Лемківському ТВ, де всі сотні обох куренів мали назву “Ударник” із додатком порядкового числа; лемківська сотня під командою “Стаха” називалася “Ударник-8” чи в скороченні

– “У-8”. Крім того, з огляду на конспірацію, вживали також числову ідентифікацію для тактичних одиниць. За цією системою сотня “імени Б. Хмельницького”, яка базувалася в околиці Славська в Карпатах, ідентифікується в звітах як вд. 90, а її чоти – як пвд. 473, 474, 475. Аналогічно, але трохи інакше, ідентифікувалися числами 1644, 1645 та 1646 загони в бригаді “імени Острога” в УПА-Північ.

УПА це армія піхоти, хоч у 1943-44 вона мала також окремі сотні кінноти і артилерії. З кінцем 1943 кожна ВО в УПА-Північ мала щонайменше одну сотню кінноти, а дві ВО – по одній сотні легких гарматок. Додатково, деякі курені в усіх ВО послуговувалися кавалерійськими розвідчими чотами і здобутими гарматами. Ще восени 1945 в південній Рівненщині воювала сотня кінноти під командою “Деркача”, а в Чортківському ТВ діяла одна чота кінноти під командою “Бистрого”. Траплялось і таке, що УПА захоплювала під час боїв танки й навіть літаки, але нема свідчень про їхнє оперативне використання, хоч у рядах армії були вишколені танкісти та пілоти.

Військові ранги та відзначення

В УПА вживали подвійну систему ступенів – традиційні військові звання чи ранги (рядові: стрілець, старший стрілець; підстаршинські: вістун, старший вістун, булавний, старший булавний; старшинські: хорунжий, поручник, сотник, майор, підполковник, полковник, генерал-хорунжий), та – функційну систему командних призначень (ройовий, чотовий, сотенний, курінний, командир загону або тактичного відтинку, командир ВО чи “групи”, крайовий командир УПА, головний командир УПА). Функційна система постала через дуже великий брак кваліфікованих і політично надійних старшин у період початкової стадії організації бойових відділів та штабів, і такою лишилась і далі. Її формально затвердили в січні 1944, разом із відзнаками для кожного функційного командира та штабово-

го старшини. Нашивання цих відзнак, проте, тривало коротко, бо з приходом більшовиків командири мусіли себе цілковито конспірувати. Відзнак для традиційних військових звань не було.

У цій функційній системі кожний вояк, який зумів командувати успішно в бойових умовах, займав відповідний рівень, хоч і не мав формального вишколу чи відповідного військового ступеня. Ті, які виявили свою здібність командувати, одержували пізніше формальну військову рангу, відповідно до їхнього посту. Як приклад можна навести Володимира Чав'яка-“Чорноту”, який зголосився на вишкіл УНС у липні 1943 як рядовий стрілець: уже під час вишколу він став ройовим, у березні 1944 – чотовим (підвищений до булавного), в листопаді 1944 – командиром сотні “Сірі” (підвищений до хорунжого в квітні 1945), в грудні 1945 – командиром куреня “Дзвони” в загоні “Чорний ліс”, а в серпні 1946 був підвищений до сотника УПА. Майже всі командири на нижчих рівнях (ройові, чотові, сотенні) здобували свої належні військові звання, якщо вони успішно вдержалися на посту щонайменше шість місяців. Командири на вищих щаблях одержували відповідні ранги більш вибірково, хіба в випадках посмертних підвищень військових ступенів для визначніших бойових старшин.

Згідно з приступними документами передбачалися признання статutowих військових звань за такою схемою: ройовий – старшого вістуна, заступник чотового і бунчужний сотні – старшого булавного, чотовий – хорунжого, сотенний – поручника, курінний – сотника, командир загону – майора. А на базі аналізу різних документів цю схему можна умовно вести далі ось так: командир ВО – підполковника, командир ГВО – полковника, головний командир – генерал-хорунжого. Передбачалися також чергові генеральські звання генерал-поручника й генерал-полковника, але їх нікому не присвоєно.

В армії широко користувалися системою нагород чи

ФУНКЦІЙНІ ВІДЗНАКИ КОМАНДИРІВ УПА В 1944

Головний командир
(командувач армії)

Крайовий командир
(командувач корпусу)

Командир ВО/Групи
(командувач дивізії)

Командир загону
(командир полку)

Курінний
(командир батальйону)

Сотенний
(командир сотні)

Чотовий
(командир чоти)

Ройовий
(командир роя)

військових відзначень, які введено в січні 1944. За хоробрість чи вмале керування боями відзначали старшин і вояків такими нагородами (від найвищої): Золотий Хрест бойової заслуги 1-ої та 2-ої класи, Срібний Хрест бойової заслуги 1-ої та 2-ої класи, Бронзовий Хрест бойової заслуги, Вирізнення в наказі КВШ, Похвала в наказі ВО, та Признання в наказі відділу. Інша категорія відзначень це хрести заслуги: Золотий Хрест заслуги, Срібний Хрест заслуги та Бронзовий Хрест заслуги – за особливу працю для УПА, якими відзначали головно членів теренової сітки ОУН, політвиховників армії чи навіть цивільних осіб. Додатково, поранених у бою нагороджували Срібною зіркою, а після п'ятох поранень – Золотою зіркою.

Пропозиції на відзначення чи підвищення періодично ініціювали сотенні або вищі командири. Після затвердження УГВР або відповідним штабом усі підвищення в ступенях чи відзначення були розголошувані в військових наказах, а деякі з'явилися друком у підпільних публікаціях, у яких нагороджені титулюються як "лицарі" даного відзначення, наприклад, Лицар Бронзового Хреста бойової заслуги. Металеві відзнаки-хрести для всіх відзначень з'явилися аж у 1951, коли їх малу кількість виготовили за раніше опрацьованим проєктом Ніла Хасевича-“Бея“, відомого на Заході мистця, який був членом референтури пропаганди на ПЗУЗ від 1943.

Функція ОУН як апарат запілля

Як революційно-політична організація під керівництвом Бандери (1940-41), Лебедя (1941-43), Шухевича (1943-50) і Кука (1950-54) ОУН розширила свою назву в 1942-43 до ОУНСД. Основними її клітинами (чи не в кожному селі в західних областях) станиці, які об'єднувалися в куш (раніше – підрайон), кущі – в район, райони – в надрайон (раніше – повіт), надрайони – в округу, округи – в області (пізніше – в краї), а області – в “краї” чи “землі”.

25-ого серпня 1943 учасники Третього надзвичайного

СТЕПАН БАНДЕРА
ПРОВІДНИК ОУН

26/50

Львів, 27.9.43

Державний. Устаткування. ІІ. Власний. Румун. *[Signature]*

великого збору ОУНСД – єдиного збору ОУН, який проходив на рідних землях, прийняли напрямні боротьби та затвердили новий керівний орган – Бюро проводу ОУН. Його головою став Шухевич-“Тур“, заступником голови – Дмитро Маївський-“Тарас“, а членом – Ростислав Волошин-“Павленко“. Лебедя, урядуючого провідника ОУНСД, який уступив раніше, вибрали тоді на голову контрольного органу – Головної ради, із додатковою відповідальністю за організацію й керівництво ним “РЗЗ“ (Референтура зовнішніх зв’язків, при Проводі ОУН). На кінець 1943 структура ОУН охоплювала три краї-землі: Західні українські землі (ЗУЗ) під проводом Романа Кравчука-“Петра“, Північно-західні українські землі (ПЗУЗ) під проводом Клячківського-“Охріма“ та Осередньо-східні українські землі (ОСУЗ) під проводом Кука-“Лемеша“. Цю структуру популярно звали чи “організаційна сітка“, “теренова сітка“, “цивільна сітка“ чи коротко – “сітка“.

У проводах на вищих щаблях цієї структури до 1943 стояли військові референти, які організували й проводили військові вишколи, вели реєстри молодих чоловіків для мобілізації, та були першими організаторами військових відділів, які пізніше стали основою УПА. Коли військові штаби й бойові відділи в 1943 переформувалися в окрему військову структуру, тоді сітка ОУН, цілком природно, перебрала на себе такі, наприклад, функції запілля: безпека та контррозвідка (СБ), медично-суспільна опіка (Український червоний хрест – УЧХ), резерв (Самооборонні кущеві відділи – СКВ), та постачання (станіці ОУН). На ПЗУЗ введено навіть нове назовництво для провідників ОУН, яких переіменовано на “комендантів запілля“, наприклад, районний комендант запілля тощо.

Організатором і довголітнім (1941-47) головним керівником СБ був Микола Арсенич-“Михайло“. СБ діяла також як контррозвідка в УПА. Працівники цієї референтури мали завдання обороняти штаби та бойові відділи армії від агентури Гестапа (Gestapo) та НКГБ-МГБ. В УПА-Північ

Керівництво Організації українських націоналістів самостійників державників, січень 1943

Лебедь Микола (Максим Рубан)	— урядуючий провідник
Арсенич Микола (Михайло)	— СБ
Кравчук Роман (Петро)	— організаційний
Маївський Дмитро (Тарас)	— пропаганда
Степаняк Михайло (Леке)	— провідник ЗУЗ
Клячківський Дмитро (Охрім)	— провідник ПЗУЗ
Кук Василь (Леміш)	— провідник ПівдСУЗ
Сак Пантелеїмон (Могила)	— провідник ПівнСУЗ
Прокоп Мирослав (Володимир)	— пропаганда
Магла Зенон (Дніпровий)	— член

Керівництво Організації українських націоналістів на Українських землях, січень 1944

Бюро проводу і члени Проводу:

Шухевич Роман (Тур)	— голова БП
Маївський Дмитро (Тарас)	— заступник голови БП
Волошин Ростислав (Павленко)	— член БП
Кравчук Роман (Петро)	— провідник ЗУЗ
Клячківський Дмитро (Охрім)	— провідник ПЗУЗ
Кук Василь (Леміш)	— провідник ОСУЗ
Арсенич Микола (Михайло)	— СБ
Грицай Дмитро (Перебнініс)	— УПА
Прокоп Мирослав (Володимир)	— пропаганда
Ребет Дарія (Орлян)	— член
Логуш Омелян (Іванів)	— член

Головна рада:

Лебедь Микола (Ігор)	— голова
Гриньох, отець Іван (Всеволод)	— член
Позичанюк Йосип (Шугай)	— член
Сидор Василь (Шелест)	— член
Турковський Василь (Павло)	— член

створено в 1944 при кожному відділі пост заступника командира для справ розвідки й безпеки, та призначено на них здібніших працівників СБ. Рішенням УГВР у 1948 призначено старшинські й підстаршинські ступені працівникам СБ, аналогічно до військових ступенів у УПА. Вищими керівниками в СБ діяли, серед інших, такі: Григорій Пришляк-“Мікушка” – крайовий референт СБ ЗУЗ у 1941-44, Василь Макар-“Безрідний” – крайовий референт СБ ПЗУЗ у 1942-44, Петро Федорів-“Дальнич” – крайовий референт СБ ЗУЗ у 1944-45, майор СБ Микола Козак-“Смок” – крайовий референт СБ ОСУЗ і ПЗУЗ у 1944-45, майор СБ Ярослав Дякон-“Дмитро” – виконуючий обов’язки головного референта СБ при Проводі ОУН у 1947-48.

У 1943 члени жіночої сітки ОУНСД зорганізували УЧХ, який завершувався структурою на “краях” або “землях”, без головного керівництва. Керівниками УЧХ були, починаючи від району – комсданти (в УПА-Північ) або – референти (в УПА-Захід). На кожному рівні провід УЧХ ділився на чотири відділи: медичний, аптечний, господарчий та харитативний. УЧХ відповідав за вишкіл медичного пересоналу, організацію “шпиталиків”, зібрання і магазинування ліків тощо. Починаючи вже від 1945 референтури УЧХ на вищих рівнях поступово переставали діяти, а їхні працівники ставали переважно членами почтів командирів армії, теренових провідників ОУН або членами референтур пропаганди. Найвідоміші керівники УЧХ, серед інших, це Олена Мостова-“Верба” – крайова командантка УЧХ ПЗУЗ у 1943-45, Катерина Зарицька-“Монета” – крайова референтка УЧХ ЗУЗ у 1943-47, та її наступниця – Галина Дидик-“Анна”, в 1947-49. З-серед відомих лікарів-начальників слід відмітити таких: Дмитро Сагайко-“Еней”, начальний лікар Групи “Заграва” в 1943; [ім’я?] Савка-“Софрон”, начальний лікар УПА-Захід у 1944; майор-лікар [ім’я?] “Гаврило” в 1946 (призначення невідоме), сотник-лікар [ім’я?] “Бурунда” з Групи “Говерля” в 1947 та [ім’я?] “І. Фесенко” в 1949 (призначення невідоме).

Членами ОУН чи Юнацтва ОУН були спочатку більшість із командирів УПА, як і переважна більшість учасників старшинських шкіл та майже всі політвиховники. Ця спільна приналежність до ОУН та й те, що на найвищому щаблі обох структур в одній особі поєднувалися функції головного командира УПА та голови Бюро проводу ОУН, сприяло тісній співпраці на всіх щаблях відповідальності.

Все таки, сітка ОУН та формації УПА, хоч і дуже тісно пов'язані в одне тіло – геть дві окремі структури. Їх не слід ототожнювати чи трактувати як одну структуру, бо в їхньому співвідношенні були великі різниці, залежно від терену й періоду. Накази ГВШ та документи з терену УПА-Захід виразно свідчать, що вояками армії в 1943-46 вважалися тільки ті, які були при штабах чи в бойових сотнях УПА. А на землях дії УПА-Північ та УПА-Південь було трохи інакше: теренова сітка ОУН як запілля УПА була вже в 1943 повністю звоєнізована, чим і встановила там тісніше пов'язання військових відділів із цивільною сіткою. Щойно від 1947 цей розподіл на “військо” і “цивілі” почав на всіх теренах цілковито затиратися через демобілізацію УПА та перехід її вояків до сітки, якій тоді дали назву – Збройне підпілля, що фактично було структурою ОУН.

Створення Української Головної Визвольної Ради

У грудні 1943, на домагання РЗЗ, Головна Команда УПА і Провід ОУН формально вийшли з ініціативою – zorganizувати широкий політично-репрезентативний державний орган. Це здійснилося в Карпатах на установчому Великому зборі Української Головної Визвольної Ради (ВЗ УГВР) 11-15 липня 1944 біля села Сприня в Самбірському районі Дрогобицької (пізніше – Львівської) області. На цьому зборі 20, мабуть, учасників як члени-засновники проголосили створення Української Головної Визвольної Ради (УГВР). Цьому всеукраїнському проводові підпорядкувалися УПА та ОУН. Учасники ВЗ УГВР ухвалили основні

напрямні дії та перші законодавчі документи: “Плятформа УГВР”, “Тимчасовий устрій УГВР”, “Універсал УГВР до українського народу” та “Присяга вояка Української повстанчої армії”. Вже 5-ого серпня 1944 шеф ГВШ перевів – за текстом УГВР та при державних символах: тризуб, блакитно-жовтий прапор і при виконанні гімну “Ще не вмерла Україна” – першу збірну присягу вояків трьох сотень УПА: “Змії”, “Булава” й “Леви”.

На президента й керівника Президії УГВР (підпільного тимчасового парламенту) учасники збору вибрали Кирила Осьмака, а на голову Генерального Секретаріату (виконавчого органу чи уряду) – Шухевича-“Лозовського”. Рівночасно створено в уряді три міністерства (з усіх намічених), керівниками яких стали: Шухевич – генеральний секретар Військових справ, Лебедь – генеральний секретар Закордонних справ, та Волошин – генеральний секретар Внутрішніх справ. До обсадження інших міністерств, наскільки відомо, не дійшло. На доручення президента УГВР та голови його Генерального Секретаріату на Захід виїхав увесь склад Генерального секретаріату закордонних справ (ГСЗС УГВР) на чолі з Лебедем, його генеральним секретарем, завданням якого було встановити зв’язки з західними альянсами та репрезентувати УГВР перед західним світом. До “апарату” ГСЗС УГВР входив також о. Гриньох, який, виконуючи функцію головного амбасадора, довів уже з кінцем вересня 1944 до звільнення з концентраційних таборів Третього Райху українських політичних в’язнів – Бандери, полковника Мельника, Стецька, і ін., та який очолив 1946-ого Закордонне представництво УГВР.

У післявоєнні роки УГВР виступала як керівний орган Воюючої України. Її члени ухвалювали всі стратегічні рішення, як демобілізацію відділів армії чи заклики до населення про бойкот “виборів” до верховних рад УРСР і СРСР. УГВР рішала про підвищення вояків армії до ранг майора й вище, та затверджувала найвищі відзначення. 1948-ого УГВР встановила окрему нагороду “Медаля за бо-

ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ УГВР

1. Об'єднати і координувати дії всіх самостійницько-визвольних сил українського народу на всіх землях України та поза ними проти всіх ворогів українського народу, зокрема, проти московсько-большевицького і німецько-гітлерівського імперіялізмів, за створення Української Самостійної Соборної Держави.

2. Визначати ідейно-програмові напрями визвольної боротьби українського народу.

3. Керувати всією національно-визвольною боротьбою українського народу, аж до здобуття державної незалежності і створення органу незалежної державної влади в Україні.

4. Репрезентувати як верховний всеукраїнський центр сучасну політичну боротьбу українського народу в краю і за кордоном.

5. Створити перший український державний уряд та скликати перше українське всенародне представництво.

З Платформи УГВР – розділ II

[Бюро інформації Української Головної Визвольної Ради (УГВР),
серпень 1948, число 2]

Керівні органи УГВР, від 15 липня 1944

Президія:

Президент	– Кирило Осьмак
Віцепрезидент	– Василь Мудрий
Віцепрезидент	– о. Іван Гриньох
Віцепрезидент	– Іван Вовчук
Секретар	– Микола Дужий
Член президії	– Зенон Пеленський
Член президії	– Мирослав Прокоп
Член президії	– Дарія Ребет

Генеральний Секретаріат:

Голова і генеральний секретар Військових справ –
Роман Шухевич

Генеральний секретар Закордонних справ –
Микола Лебедь

Генеральний секретар Внутрішніх справ –
Ростислав Волошин

Генеральний секретар Фінансово-господарських справ –
[невідомий]

Генеральний суддя –
Ярослав Біленький

Генеральний контрольний –
[невідомий]

Слава Україні!

Героям Слава!

Присяга воюка Української Повстанчої Армії

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7. з 19. VII. 1944.

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролітою кров'ю усіх Найкращих Синів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крові, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому житті всім своїм товаришам по зброї.

Коли я порушу, або відступлю від цієї присяги, то мене покарає суворий закон Української Національної Голуції і спадє ка мене знесвага Українського Народу.

211701

B17-1

ротьбу в особливо важких умовах“. УГВР пускала свої постанови в світ у виданнях УПА та ОУН. Друком з'являлися як окремі органи УГВР журнал *Самостійність* (1946-47), та публікація *Бюро інформації УГВР* (1948-51), редактором яких був Петро Федун-“П. Полтава“.

Кадри і їх вишкіл

У ряди УПА йшли в основному добровільці, які походили з усіх областей України, з усіх прошарків суспільного, економічного та політичного життя. Проте, більшість вояків у бойових сотнях це “хлопці“ з села даної околиці (від 17 до 26 років життя), глибоко релігійна молодь, патріотична й безпартійна. Як правило, в бойових відділах не було жінок, хоч під час переходу фронту в 1944 в деяких сотнях були “дівчата“ – санітарки, розвідниці чи зв'язкові.

Початковий вишкіл новиків-вояків тривав пересічно один місяць. Зміст і якість вишколу залежали від рівня кваліфікацій інструкторів та місцевих обставин, від погрібного озброєння чи від дії ворожих сил у околиці. В армії нікому не виплачували платні. Про потреби вояків (харч, одяг тощо) дбали командири та бунчужні відділів при допомозі теренової сітки та місцевого населення. Командири зверталися до своїх відділів із привітом: “Слава Україні!“, а в відповідь чули гучне – “Героям слава!“, вояки віталися з командирами через “Друже командире!“ (ніколи: “Пане!“), а командири з вояками – через “Друже!“

На старшинських постах сотенного командира й вище стояли українці, які здобули свій військовий досвід при арміях Польщі, Чехо-Словаччини, Третього Райху чи СРСР. Дуже часто колишніх підстаршин призначали на командирів сотень і куренів або й на вищі пости. Більшість командирів чот, сотень і куренів у 1944 мали тому тільки підстаршинські військові звання. Спочатку колишні старшини Української галицької армії або Армії УНР займали деякі пости, але з огляду на вік та через брак досвіду щодо новітнього виду війни та озброєння, їх призначали до

праці в штабах. Крім того, старшинами були й неукраїнці, головню вояки родом із Кавказу й Азії, які командували відділами УПА, в ряди яких входили вояки тієї самої національності. Великою потребою для армії був медичний персонал, членами якого великим відсотком під час нацистської окупації стали лікарі-євреї, з-серед яких найзаслуженіший – хорунжий “Кум” (ім’я, прізвище невідомі), лікар із Дрогобича.

Армія організувала для кандидатів на старшин свої формальні школи, які тривали пересічно по чотири місяці. З двох таких, проведених на території УПА-Північ (кожна зорганізована як одна вишкільна сотня), першою школою була “Дружинники” (липень-жовтень 1943), що проходила під командою поручника “Гориня”, а другою – “Лісові чорти” (жовтень 1943 – січень 1944) – під командою поручника Федора Польового-“Поля”. З наближенням лінії фронту командний склад Старшинської школи “Лісові чорти” перейшов у Карпати, на терен УПА-Захід. Тут ще в лютому почали організувати курінь “Олені” як старшинську школу. Ця школа дала остаточно два випуски майбутніх офіцерів: “Олені ч. 1” (березень-липень 1944) і “Олені ч. 2” (липень-жовтень 1944). Цією старшинською школою керував спочатку поручник “Хмель”, а від квітня 1944 – поручник (посмертно майор) Ф. Польовий-“Поль”. Ті чотири курси вишколили приблизно 700 старшин чи кандидатів на старшин. Тільки ті абітурієнти, які були з попереднім командирським досвідом та з дуже високою оцінкою на іспитах, могли одержати ступінь хорунжого, а загалом їм давали одне з підстаршинських звань.

Найбільший брак кваліфікованих командирів помічався на командних постах у чотах і роях. Щоб запобігти такій ситуації, кожна ВО в УПА-Північ та УПА-Захід організувала свою власну підстаршинську школу, курси якої тривали приблизно чотири до шість тижнів. Уже весною 1943 Групи “Тури” та “Заграва” організували свої перші підстаршинські школи. Вояки вишкільних куренів УНС

“Гайдамаки“, “Чорні чорти“ та “імени Кривоноса“, місце постою яких було в Карпатах, проходили також підстаршинський вишкіл восени 1943. Однак, такі вишколи не могли задовольнити потреб. Тому в період швидкого росту УПА в 1943-44 найбільше командирів роїв отримували свої призначення на базі вирізнення під час бойових дій. Останні підстаршинські школи були проведені командами ТВ “Лемко“ (Група “Сян“) та ТВ “Розточчя“ (Група “Буг“) у 1946.

Журнали і газети

Армія публікувала свої журнали і газети. Головні журнали це *До зброї* (1943) і *Повстанець* (1944-46); *До зброї*, під редакцією Якова Бусла-“Галини“, з’являвся друком місячно від липня 1943 як орган УПА-Північ, а *Повстанець*, під редакцією сотника Миколи Дужого-“Вирового“, виходив у Галичині від листопада 1944 як орган ГВШ. *Український перець*, сатиричний журнал під редакцією Ярослава Старуха-“Синього“, з’являвся від листопада 1943. Деякі ВО і ТВ пускали в світ свою власну періодичну літературу. *Шлях перемоги* (Михайло Дяченко-“Марко Боєслав“, редактор) публікувала Група “Говерля“, *Стрілецькі вісті* (А. Ващук-“Ігор“, ред.) – Група “Буг“, сатиричний журнал *Лісовик* (Петро Василенко-“Волош“, ред.) – Група “Сян“, журнал *Чорний ліс* – Станіславівський ТВ, журнал *За волю України* – Калуський ТВ, журнал *Гомін волі* – Дрогобицький ТВ, та багато інших. Вийшли друком військові підручники *Бойовий правильник піхоти* (майор Грицай-“Перебийніс“, ред.), *Бойовий правильник партизанки* (сотник Симоненко-“Береза“, ред.), серія брошур для молоді “Слідами героїв“, одноднівки *Чин зброї* – Група “Говерля“, *Літопис УПА* – Група “Буг“, і тисячі летючок.

Відділи армії широко користувалися також названими вище виданнями як і УГВР, так і сітки ОУН. Головними органами ОУН були журнали *Ідея і чин* (1942-46) під редакцією Маївського-“Думи“, Мирослава Прокопа-“Володими-

Воля народам і людині
За Українську Самостійну Союзну Державу!
За вільні національні держави поневолених народів!
Поневолені народи, єдняйтеся у боротьбі проти імперіалізму!

ПІДЕШІТИ

Видав Провід Організації Українських Націоналістів (ОУН)

к. V.

1946 р.

№ 10

ПОВІДОМЛЕННЯ

19-го грудня 1945 р. на терені Чехословаччини, під час виконання доручення Організації Українських Націоналістів, у складі Проводу Організації Українських Націоналістів

Сл. п. д. Д М И Т Р О М А І В С Ь К И Й (КОСАР, ТАРАС).

Сл. п. д. ТАРАС — Повітовий Привітний Живучий і політичний Львівських бригад за воєнської окупації, Окладач «Свободи» СУН в Сікальщині за першої большевицької окупації, делегат на СУН з Українських Земель на II. ВЗОУН у 1941 р., член Проводу ОУН у 1941 — 45 р., Референт пропаганди в Проводі ОУН у 1942 р., головний редактор органу «Ідея і Чин» 1942 р. і 1944—45 р., один з організаторів III. ВЗОУН — скінчив свій славетний шлях як делегат Проводу ОУН на Українських Землях до Проводу ОУН кордоном.

Заскочений сам один гестапівцями у Львові в 1942 р., перший скористав зброєю в обороні тазмих документів і зручав їх, не дивлячись на те, що це важко поранення. Це одим із доказів його особистої постави в безпосередній зустрічі з ворогом.

Його непересічний політичний ум таємно спрямовував діяльність Організації на певний шлях, його блискучий талант дав неперевершені зразки революційної публіцистики.

В спільноті створював високозривну, життєрадісну і дружню атмосферу, яка росла невідступна і неустрашима бар'єр, цементувала їх у багатьох підпільних і повстанчих лави, підіймала на важку і тернисту боротьбу з окупантами.

У Великому Зв'язу Українського Народу за свій політично і соціально визволення Він заслужив собі на ім'я Апостола Української Національної Революції.

Ці високі прикмети сл. п. д. КОСАРА—ТАРАСА, що за його життя гуртували і вели народ у бій за УСД гуртували і виступили кадри ОУН — весь український народ у бій за Самостійну Україну також і після його славної смері.

Вінна Слава Герою Української Національної Революції!

320208

Г2-8

П Р О В І Д

О Р Г А Н І З А Ц І Я У К Р А І Н С Ь К И Х Н А Ц І О Н А Л І С Т І В

ра“ й ін., та *Осередок інформації і пропаганди* (1948-51) під редакцією Федуна-“П. Полтави“. Проводи земель чи країв також випускали свої видання: газету *За самостійну Україну* публікували на ПівнСУЗ (від 1942), журнал *Бюлетень* – на ЗУЗ (від 1942), газетку *Інформатор* – на ПЗУЗ (від 1942), журнал *Юнак* – на ЗУЗ (від 1943), газетку *Вісті* – на ЗУЗ (від 1943), газету *За українську державу* – на ЗУЗ (від 1944); в світ ішли також журнали для молоді: *На чатах* – Львівського краю (від 1946), *На зміну* – Карпатського краю (від 1946), *Молодий революціонер* – ПЗУЗ (від 1948), та багато інших.

Усі видання армії входили в обсяг праці VI-ого відділу (політвиховання) при штабах різних рівнів. До найвидатніших старшин-політвиховників УПА належали Бусел-“Галина“ (шеф політвиховного відділу КВШ УПА-Північ у 1943-44 та ГВШ в 1944-45) та Федун-“П. Полтава“ (шеф політвиховного відділу КВШ УПА-Захід в 1944-46 та ГВШ в 1947-49). -

Чисельний стан

Один із найменш в'яснених аспектів історії УПА та, мабуть, найконтroversійніший це точне число вояків у рядах армії, команда якої, проте, тримала правдиві про неї цифри в глибокій таємниці, та не оспорювала їх, коли про неї з'являлися перебільшені оцінки. Архівні документи в Німеччині подають у цій справі різні цифри, фіксуючи, переважно, число 100-200 тис. вояків на 1944 рік. Одне таке джерело твердить, що літом 1944 УПА-Північ нараховувала 90 тис., а УПА-Захід – 40 тис., тобто 130 тис. разом; інший документ оцінює силу армії на кінець 1944 до майже 250 тис. Але треба пам'ятати, що автори таких джерел – оті звіти різних поліцейних працівників та розвідчих груп Третього Райху, не мали ніякого доступу до правдивої інформації, і в останньому році війни були дуже схильні факти перебільшувати. Все таки, деякі історики на Заході цифру про нібито 200 тис. вояків у рядах УПА чомусь підхопили і її розпопуляризували.

З другого боку, більшовицькі джерела говорили десятиліттями тільки про “рештки банд”, але точної, встановленої ними чисельності УПА ніколи не оголошували. Щойно в 1988 Академія наук УРСР авторитетно стверджує те, що з хвилиною відходу нацистів із українських земель (восени 1944), в УПА стояло буцім то 100 тис. війська; інше партійне джерело констатує, що на осінь 1945 (це вже на рік пізніше) армія ніби мала ще майже 90 тис. вояків. А якийсь партійний історик твердить ще й те, що УПА в 1944-45 справді мала 90 тис. вояків, із тим, що з цього числа 72 тис. тоді загинули чи потрапили в полон або добровільно зголосилися режимові з зброєю в руках. Із чого виходить, що під кінець 1945 на активній службі мали б бути ще щонайменше 18 тис. вояків УПА. Всі тут згадані цифри ще далі не підтверджені достовірними документами.

На ділі, оцінки чисельности вояків УПА, встановлені нацистами й більшовиками, сильно перебільшені, якщо зіставити їх із тим, про що говорять архівні документи УПА та ОУН, які зберігаються на Заході. Найавторитетніший з них це документ Проводу ОУН від листопада 1949, в якому виразно стоїть, що на кінець нацистської окупації (вже в перших місяцях 1944) УПА-Північ (мабуть, разом із УПА-Південь) мала 15 тис., а УПА-Захід (уже під кінець літа 1944) – 10 тис. вояків. Додатково, колишній начальник оперативного відділу КВШ УПА-Північ категорично заперечив наведені вище перебільшені оцінки про армію та заявив, що під кінець 1943 на Волині й Поліссі було близько 20 тис. озброєних осіб, завваживши, що це число включає не тільки відділи УПА, але й сільські групи самооборони (озброєні цивільні, які жили по своїх хатах і при небезпеці охороняли село), та які підлягали комендантам запілля.

Загалом, аналіза доступних джерельних матеріалів вказує на те, що сили УПА-Північ та УПА-Південь досягли свого вершка весною 1944, а тоді почали в скорому темпі

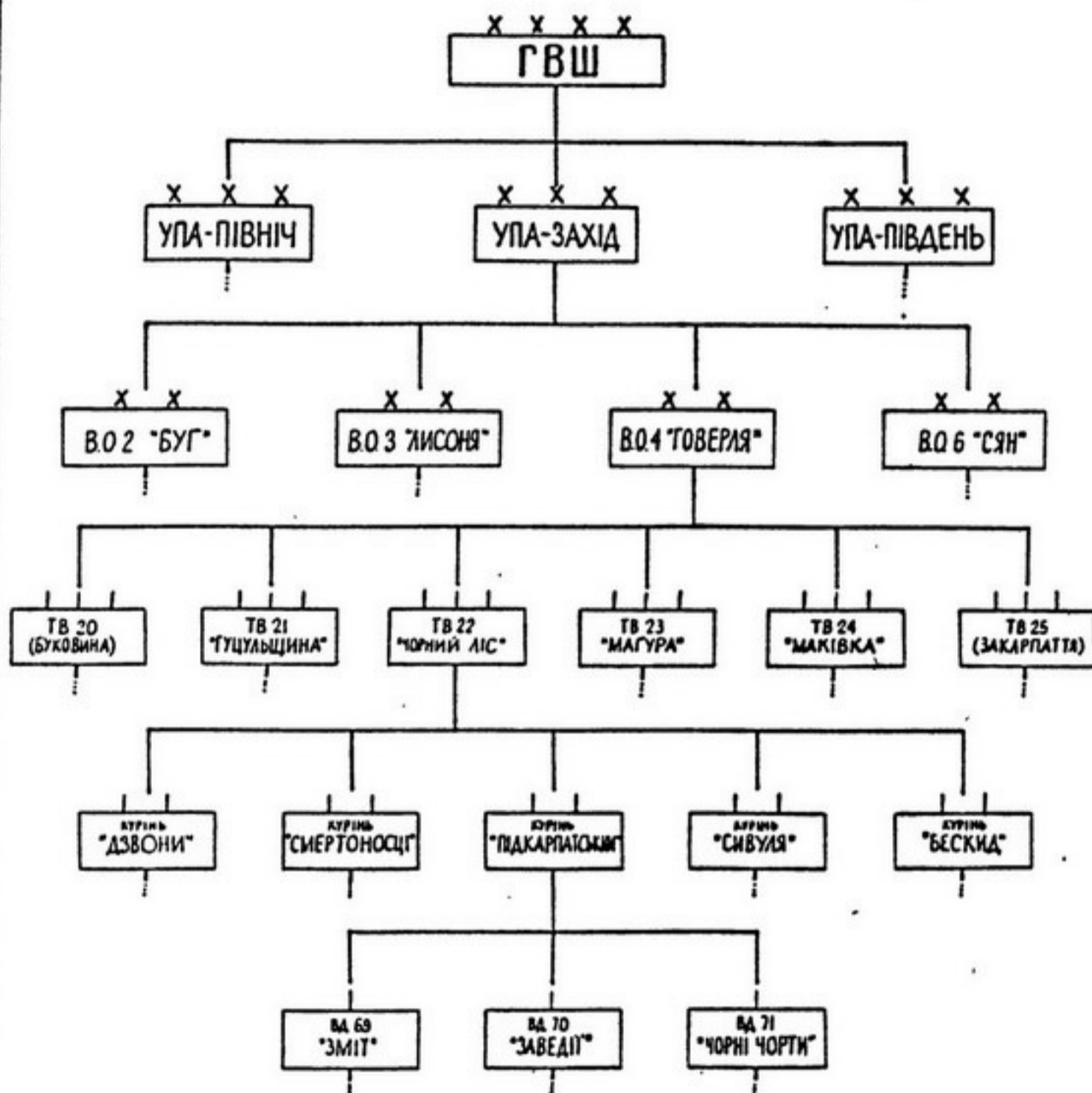
драматично маліти через втрати в безперервних боях, так що восени того року на Волині й Поліссі при зброї стояли неповних 14 куренів-бригад. Взірцем цього стану служить Група "Тури" (відома в період німецької окупації як найчисельніша в УПА-Північ), яка на 1-ого січня 1944 нараховувала 3.048 вояків, та в якій на 15-ого серпня 1944 залишилося всього 1.270 вояків. УПА-Захід, натомість, була в першій половині 1944 ще в стадії кадрового розширення і досягла свого вершка щойно зимою 1944-45. Наприклад, тільки в самих карпатських ВО 4 та 5 на початку 1944 було не більше 10 бойових чи вишкільних сотень, а з початком 1945 на цій території діяли вже 14 куренів. А від літа 1945 чисельність УПА-Захід постійно спадала рік за роком.

Можна з певністю твердити, що свою найвищу чисельність УПА досягнула 1944-ого, та що цей рівень ніколи не перевищував цифру 25-30 тис. вояків. Проте, сума всіх тих, хто воював у рядах армії (чи кілька тижнів чи кілька років) у різні періоди (від 1943 до 1949), така сума – геть усіх разом взявши – дала б, samozрозуміло, в кілька разів вищу цифру. Але точної суми вояків армії неможливо встановити через брак фактів і документації. А ті історики, які чисельність УПА перебільшують, роблять цій формації велику кривду, бо цим применшують і знецінюють великі заслуги й успіхи, які собі ця армія, хай і лише 30-тисячна, але таки здобула.

Бойові дії в 1944-1946

1944-ий це рік найбільших битв УПА з нацистськими і більшовицькими окупантами. Армія часто атакувала в засідках нацистські частини, що відступали, щоб здобути зброю і військовий матеріал. Спроби гітлерівців прочистити Карпатські гори літом 1944 не дали успіху, бо відчули твердий опір частин УПА-Захід. Одним із відомих боїв була битва за гору Лопату в Долинському районі, коли курінь "Скажені" під командою хорунжого Василя Андрусяка-"Різуна" успішно відбив 9-ого липня 1944 всі атаки час-

СТРУКТУРА УПА В 1945 РОЦІ

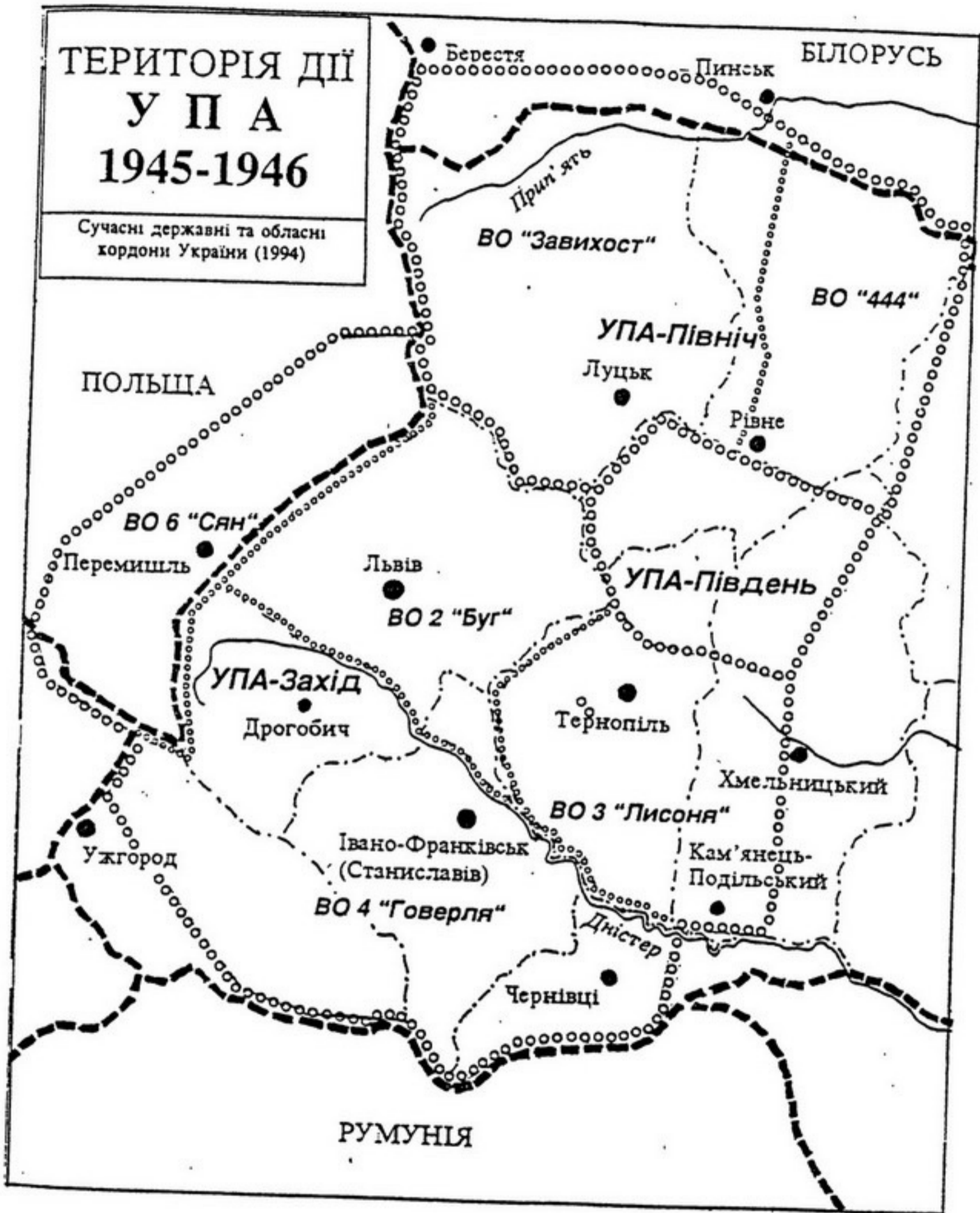

тин однієї дивізії гітлерівців. Хвилевою загрозою виявилися загони ЧП, які випереджували фронтові частини ЧА та рейдували в запіллі Вермахту (Wehrmacht), із завданням – “ліквідувати” вояків УПА та членів теренової сітки ОУН. Вони завдали тоді великих втрат Групі “Тури”. Загальна чисельність усіх загонів ЧП в запіллі гітлерівців на території західних земель сягала 24 тис. в березні 1944. Серйознішим противником армії стали війська-формації НКВД, що діяли за фронтовою лінією з завданням знищити УПА, відновити терором більшовицько-радянську адміністрацію.

Під час зими й весни 1944 мали місце численні сутички, засідки й великі бої військ НКВД і частин ЧА із з'єднаннями УПА-Північ і УПА-Південь. 12-ого лютого 1944 з'явилося перше офіційне, за підписом Микити Хрущова звернення радянського режиму до УПА – скласти зброю і “жити мирним життям”. Тоді в засідці на схід від Рівного сотня УПА під командою сотенного “Зеленого” смертельно поранила командувача Першим українським фронтом ЧА генерала Ніколая Ватутіна, який помер від ран 15-ого квітня 1944 в Києві. Ця подія привернула на той терен увагу Сталіна, який вислав маршала Георгія Жукова для наведення “порядку”. Облави та погоні військами НКВД за частинами УПА довели до великої битви 24-ого квітня в околиці села Гурби в тодішньому Мізоцькому районі Рівненської області. В цьому бою бригадам НКВД і частинам ЧА, силою до 30 тис. під командою генерал-майора НКВД Марченка, вдалося оточити й заатакувати з'єднання УПА-Південь, сила якої сягала п'ять тисяч війська. Після цілоденного безперервного бою шість куренів під командою майора Миколи Свистуна-“Ясеня” таки зуміли вночі пробитися з оточення. Радянські джерела вказують, що в околицях села Гурби 21-28 квітня війська НКВД вбили 2.018 осіб, та що 1.570 – потрапили в полон. Інші джерела говорять про те, що після прориву куренів УПА більшовики ганебно мордували всіх тих, які ховалися по близьких лісах – поранених та цивільних осіб. А всі вони

ТЕРИТОРІЯ ДІЇ УПА 1945-1946

Сучасні державні та обласні
кордони України (1994)

потрапили в звіти ворога під категорію: “члени УПА” чи “бандити”.

У результаті запеклих боїв весною і літом 1944 дійшло до того, що в УПА-Північ залишилося всього 11 куренів (переорганізованих у бригади), а в УПА-Південь, мабуть, тільки три курені (бригади); всі відділи УПА, зформовані з інших національностей, були або розбиті або перейшли на бік більшовиків. На базі досвіду відділи армії вели далі акції, але лише, як правило, в силі сотень і тільки на своїх призначених територіях. Те саме впровадила для своїх відділів УПА-Захід, але аж у 1945, з тієї причини, що частини цієї ГВО відкрили бої з військами НКВД щойно восени 1944. Всі відділи йшли періодично також у пропагандивні рейди на неопановані сіткою ОУН терени та в сусідні держави (в Білорусь – 1944 та 1945, в Чехо-Словаччину – 1945 та 1946). В період постійних збройних сутичок армія зуміла успішно атакувати далі ворожі центри і гарнізони НКВД. Контроль сіл оставався більшістю в руках УПА та теренової сітки. Проте, втрати стрімко зростали, зокрема в рядах УПА-Північ та УПА-Південь. Із кінцем 1944 дії УПА-Південь звузилися до обмеженого терену її західної ВО, себто до Кременецьких лісів та південної Рівненщини. 12-ого лютого 1945 загинув полковник Клячківський-“Клим Савур”, на місце якого крайовим командиром УПА-Північ тоді став майор Литвинчук-“Дубовий”.

Літом 1945 ворог кинув проти армії деякі частини ЧА, що поверталися з Заходу після перемоги альянтів над Третім Райхом. Це не дало великого успіху, бо вояки ЧА були втомлені війною та ще й прихильно сприймали кличі УПА. Чергова амнестія, яку більшовицький режим проголосив у травні 1945 для тих, які добровільно здадуться йому до 20-ого липня, принесла певний успіх: зголосилися переважно ті, які самі ховалися від набору до ЧА. А УПА скористала з цієї нагоди та вислала додому тих вояків, які були чи не віддані справі чи не могли фізично далі воювати. Їх усіх зараховано режимом до “дезертирів”, “бан-

ТАКТИЧНІ ВІДТИНКИ УПА-ЗАХІД

(осінь 1945)

Крайовий командир УПА-Захід – май. “Шелест”
Шеф КВШ – “Савчук”

Львівська ВО 2, Група “Буг” – сотн. “Вороний”
Золочівський ТВ 11 “Пліснисько” – хор. “Чайчук”
Сокальський ТВ 12 “Климов” – хор. “Перемога”
Яворівський ТВ 13 “Розточчя” – кр. “Тиміш”
Городоцький ТВ 14 “Асфальт” – ст. бул. “Грабенко”
Рогатинський ТВ 15 “Яструб” – пор. “Шугай”

Подільська ВО 3, Група “Лисоня” – пор. “Бондаренко”
Тернопільський ТВ 16 “Серет” – хор. “Чорний”
Бережанський ТВ 17 – кр. “?”
Чортківський ТВ 18 “Стрипа” – ст. бул. “Бистрий”
Кам’янець-Подільський ТВ 19 – кр. “?”

Карпатська ВО 4, Група “Говерля” – сотн. “Грім”
Чернівецький ТВ 20 – кр. “?”
Коломийський ТВ 21 “Гуцульщина” – пор. “Козак”
Станіславський ТВ 22 “Чорний ліс” – пор. “Грегін”
Калуський ТВ 23 “Магура” – пор. “Байрак”
Дрогобицький ТВ 24 “Маківка” – пор. “Андрієнко”
Закарпатський ТВ 25 – кр. “?”

Закерзонська ВО 6, Група “Сян” – пор. “Орест”
Лемківський ТВ 26 “Лемко” – пор. “Рен”
Любачівський ТВ 27 “Бастіон” – пор. “Залізник”
Холмський ТВ 28 “Данилів” – хор. “Ягода”

дитів“, “нелегалів“, сума яких від лютого 1944 до 1-ого липня 1945 становила 41 тис. осіб, 17 тис. із-серед яких органи влади на місці заарештували. Пізніше режим проголосив ще щонайменше чотири амнесії в 1945-49, але з меншими успіхами.

Найуспішніша офензива проти УПА пройшла в січні-квітні 1946. Вона стала відомою як “Зимова бльокада“ або “Велика бльокада“, коли до кожного міста й села в районах дії армії ввійшли поповнення ворожими спеціальними частинами з формацій НКВД і мобільні спецвідділи, з завданням “прочистити“ ліси. Відділи УПА були змушені постійно міняти місце постою при надзвичайно низьких спадах у температурі та вести бої під час перемаршів – без даху, криївок чи харчування. В цей період армія зазнала великих втрат вбитими й пораненими з рядів своїх старшин. Серед них тоді впав у бою легендарний командир Станиславівського ТВ “Чорний ліс“ майор (посмертно полковник) Андрусак-“Різун“. Втрати сягали 40 відсотків, і УГВР та ГВШ УПА рішили в червні демобілізувати поступово всі відділи УПА. В пляні було скріпити цими вояками теренову сітку, з завданням – далі вести нею як “Збройним підпіллям“ визвольну боротьбу, але застосовуючи вже іншу тактику.

Демобілізація бойових відділів

У період демобілізації та поступового переходу вояків у Збройне підпілля під час 1946-49, УПА обмежувала свої дії та допомагала тереновій сітці виконувати зриви адміністрації більшовиків по селах, робити засідки, наскоки на районні центри й відділи НКВД, організувати бойкоти т. зв. “виборів“, вести акції проти колективізації тощо. Окремі рейди в сусідні області й держави мали на меті роз’яснити, що вояки УПА це ніякі “бандити“, як це їм режим закидав, або твердив, нібито УПА взагалі ніколи й не діяла. Такі рейди йшли в Чехо-Словаччину (1947) та Румунію (1948, 1949).

Одна ВО УПА опинилася в особливому становищі. Група "Сян" у УПА-Захід розміщувалася від 1944 на українських етнографічних землях у межах Польщі. Тут відділи армії активно боронили українські села в 1944-46 від примусової депортації населення до СРСР, органам якого вдалося захопити коло 480 тис. українців. Відділи УПА домовилися також із польським підпіллям і разом робили наскоки на адміністративні центри режиму Польщі, на його міліційні станиці, військові гарнізони та прикордонні пункти. Найвідомішим став спільний наскок на містечко Грубешів 27-ого травня 1946, успішно проведений військовими частинами польського підпілля та куренем УПА "Вовки" під загальною командою командира ТВ 28, хорунжого Євгена Штендери-"Прірви".

Весною 1947 на Лемківщині загинув заступник міністра оборони Польщі генерал Кароль Свєрчевський (Karol Swierczewski) в засідці сотні "Ударник-5" під командою поручника Степана Стебельського-"Хріна". Почасти в наслідок цього польський режим прискорив виконання ще раніше запланованого примусового переселення українців – громадян Польщі, далі в глиб держави. Плян цей ввішов у брутальну дію під назвою "Акція Висла" (Akcja Wisla), офензиви, за якою польські збройні сили, нараховуючи понад 20 тис. війська, мали припинити впродовж весни й літа 1947 всі дії УПА на так званому "Закерзонні", та, без огляду на методи, мали депортувати до західних і північних частин Польщі, хоч уже всього тільки 150 тис., але геть усіх тих українців, які до того часу якось оминули свого викорінення та виселення до УРСР. Під час цієї акції ворог призначив по одній дивізії Польського війська проти кожної сотні УПА, до хвилини, коли сотню розіб'ють або коли вона відступить поза кордони Польщі.

Утрати були великі, і тому відділи з Групи "Сян" (16 бойових сотень на той час) одержали інструкції перейти кордон до УРСР або піти рейдом через Чехо-Словаччину до Західної Німеччини. Вже 29-ого червня 1947 три сотні

(У-3, У-5, У-8) прорвалися в повному складі на Дрогобиччину. Єдина сотня "Ударник-2" під командою поручника Михайла Дуди-"Громенка" рейдом пробилася зорганізовано через Чехо-Словаччину й так звану "залізну заслону", та в повному озброєнні ввійшла 11-ого вересня на територію Західної Німеччини. Інші сотні (У-1, У-4, У-6, У-7) із терену Лемківщини й Перемищини, що йшли з призначеною метою, були в дорозі розбиті або розчленовані, і пробилися тільки роями чи меншими групами на Захід. Групи вояків із сотень на Любачівщині та Грубешівщині перейшли літом 1947 чи на Львівщину чи дійшли рейдом на Захід або пробували себе легалізувати в Польщі. Група "Сян" фактично перестала діяти з початком осені 1947.

Відділи УПА-Північ припинили діяти вже літом 1946, а літом 1947 були демобілізовані останні відділи Групи "Буг" та Групи "Лисоня". В 1948 і 1949 відділи армії ще діяли активно тільки в карпатській Групі "Говерля". Наприклад, у Дрогобицькому ТВ з кінцем 1947 (після поповнення з Лемківщини) стояло п'ять сотень, але це тільки кадрові сотні, кожна з загальною силою по 30-50 ветеранів. Усі ці сотні, крім однієї, були розбиті або демобілізовані до кінця літа 1948. Подібно було в інших ТВ Групи "Говерля"; літом 1949 діяли ще активно тільки сотня "Басейн" під командою хорунжого Василя Гудзика-"Оріха" на Дрогобиччині, та сотня "ім. Богуна" під командою поручника "Вихора" на Гуцульщині. Це були останні активні відділи УПА, дії яких зареєстровані в публікаціях УГВР.

У перших місяцях 1949 гинуть двоє старшин, які стояли найближче до головного командира УПА. 31-ого січня паде в Львові недалеко будинку Головної пошти полковник Гасин-"Лицар", шеф ГВШ від 1946, а 14-ого квітня гине в Перегінських лісах над рікою Лімниця полковник Сидор-"Шелест", довголітній крайовий командир УПА-Захід. На їх місце не призначено вже нікого.

ТЕРИТОРІЯ ДІЇ УПА 1947

Сучасні державні та обласні
кордони України (1994)

Епілог боротьби

За попереднім рішенням УГВР, ГВШ УПА видав наказ 3-ього вересня 1949 про розформування ще активних штабів і бойових одиниць армії. При службі залишилася тільки частина IV-ого відділу (організаційно-персональний) ГВШ для ведення евіденції номінованих і нагороджених вояків. Коли в жовтні того року з'явилося *Звернення Воюючої України до всієї української еміграції*, це стає останнім документом, у якому офіційно фіксуються титули командирів чи штабів армії. Після смерти генерал-хорунжого Шухевича-“Тараса Чупринки” 5-ого березня 1950, Збройне підпілля веде далі до травня 1954 зорганізовану боротьбу під проводом (іменованій полковником у липні 1950) Кука-“Коваля”. А деякі малі клітини діють відокремлено на різних територіях багато довше, доказом чого є чергова “амнестія” в 1956 та бої при викритті криївок у 1960-их.

Упродовж десятиріччя боротьби УГВР, УПА, ОУН та Збройного підпілля (1944-54) проти відновлення більшовицької влади, “компетентні органи” зареєстрували 14.424 антирежимних нападів, сутичок, акцій. З боку окупанта загинуло приблизно 55 тис. осіб, а це – 30 тис. вояків НКВД чи ЧА, та 25 тис. – “мирних жителів”, серед яких – 30 секретарів райкомів, 32 голови й заступники райвиконкомів, 37 секретарів комсомолу, 267 голів колгоспів, 1.454 голів сільських рад, сотні депутатів різних рівнів, та тисячі агітаторів, донощиків чи активних співробітників сталінського режиму. Очевидно, сюди входять також ті тисячі невинних жертв, яких замордували спецбоївки НКГБ-МГБ, маскуючися під УПА чи СБ.

Утрати-жертви з боку оборонців українського народу були радикально вищі. Радянські історики твердили в період гласності, що лише від 1944 до 1946 загинули 56 тис. так званих “бандерівців”, що 108 тис. осіб потрапили в полон та що 48 тис. були амнестовані – всіх разом приблизно 212 тис. Очевидно, вояки УПА чи члени сітки ОУН

[ПОСТАНОВА УГВР]

[про часове припинення діяльності
всіх підвідділів і штабів УПА з кінцем 1949]

[...]

[...]

НАКАЗ ч. 2

Згідно з вирішенням УГВР від дня 29. 8. 1949 р.

1. З кінцем 1949 р. часово припинити діяльність всіх підвідділів і штабів УПА.

2. Перенести право нагороджування членів визвольно-революційного руху зі штабів УПА на рівнорядні осередки підпілля.

3. Перенести право номінування на підстаршин членів визвольно-революційного руху зі штабів УПА на рівнорядні осередки підпілля.

4. Залишити необхідні а[г]енди IV.-го відділу ГВШ (орг[анізаційно].-перс[ональний].) для ведення свіденції номінованих і нагороджених, як також для номінування на старшин тих членів УПА, яких з технічних причин не буде номіновано до кінця 1949 року.

[...]

[Наказ ч. 2 Головного Військового Штабу УПА,
від 3 вересня 1949]

становлять серед них тільки малий відсоток, бо переважна більшість цих “бандерівців” це патріоти України, які зброї при собі не мали. Крім того, вони були часто навіть непричетні до боротьби, а мали нещастя – були в даній місцевості в невідповідну хвилину. Як відомо, полонених “бандерівців” – жінок і чоловіків – спочатку катували, а тих, які тортури витримували, режим засуджував на кару смерти або на довголітні терміни тюрми чи ГУЛагу. В більшості випадків режим ставився так само й до амнестованих. Додатково, з західних областей України в 1944-51 сталінська влада запроторила на Сибір без жадного суду чи слідства щонайменше (як це наводять радянські історики) 203 тис. осіб цивільного населення, багато з яких померли вже в дорозі на заслання.

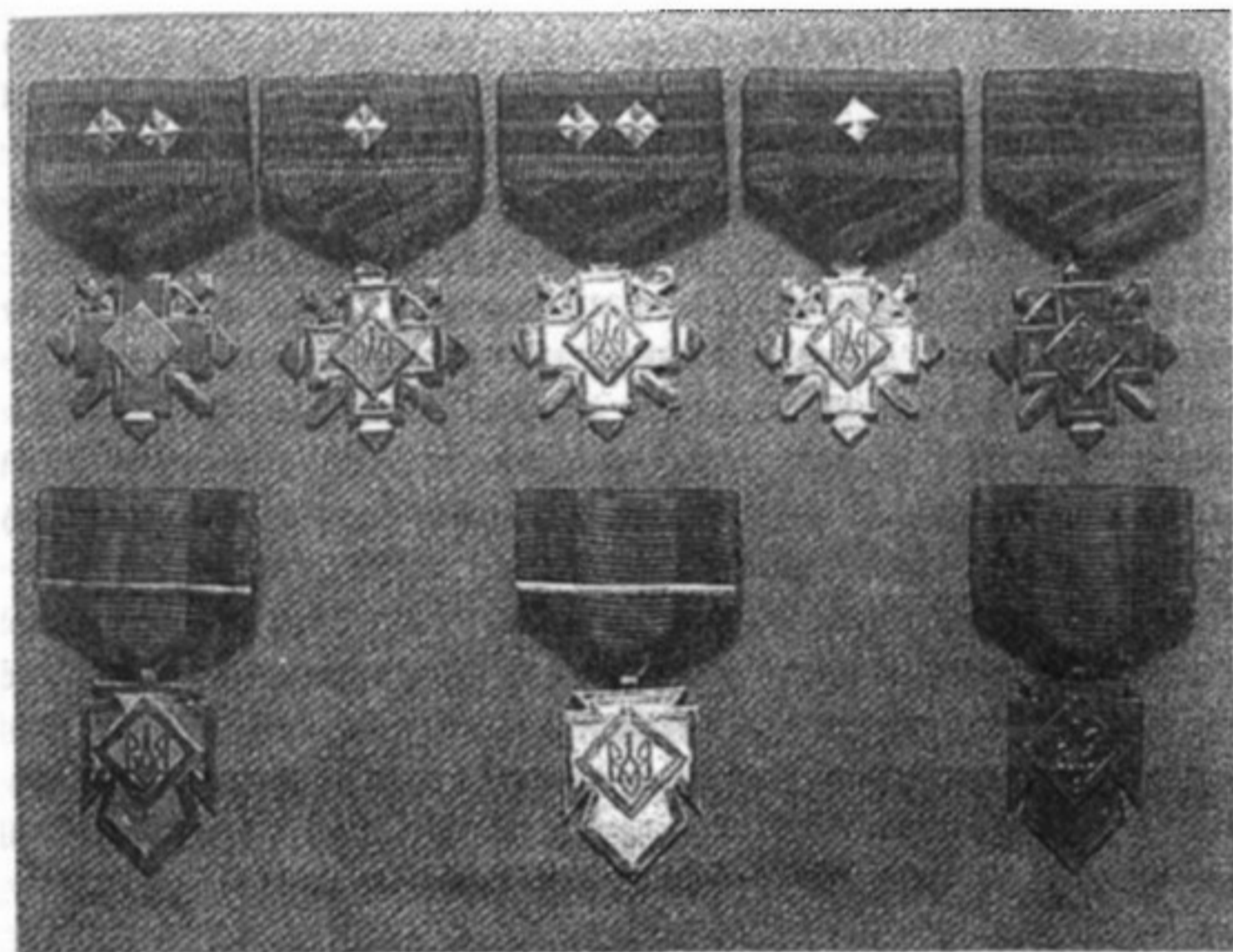
Дещо інші цифри містяться в таємному документі з 16-ого січня 1946, підписаному начальником НКВД УРСР генерал-лейтенантом В. Рясним та його наступником Строкачем. Підсумовуючи результати боротьби із “бандитизмом” у західних областях УРСР від лютого 1944 до 1-ого січня 1946, вони твердять таке: в період дії 39.773 “чекістсько-військових” операцій вбито 103.313 “бандитів”, затримано 110.785 “бандитів”, заарештовано 8.370 учасників ОУН, заарештовано 15.959 активних повстанців, здалися з повинною 50.058, затримано 13.703 дезертирів, затримано 83.284 таких, що ховалися, та прийшло з повинною 58.488 дезертирів, що дає всіх осіб разом на суму 443.960. Якщо відняти від цієї цифри всіх “хованців” та “дезертирів”, тоді в категорії УПА, ОУН чи звичайних собі таких “бандитів” залишаються аж 288.485 осіб, із-серед яких у згаданому вище документі конкретно зідентифіковано всього 24.329 осіб як “членів ОУН” та “активних повстанців”, умовно зарахованих до УПА чи до теренової сітки. Але це дрібний деталь. Важливіше тут те, про що документ далі говорить: у той таки період захоплено аж 60.930 штук ручної зброї (гвинтівки, автомати, ручні кулемети). Тут арифметика не дуже складна: щонайменше 383 тис. або 86 відсотків із усіх вра-

хованих вище осіб були – без зброї... І це тільки за перші два роки відновленого радянського режиму. Тому можна сміливо твердити, що в боротьбі за вільну Україну всіх разом від ворога потерпіли безпосередньо щонайменше половина мільйона українців.

Численні втрати та довгий період боротьби вказують на те, що це був масовий опір загалом, що УПА мала широку підтримку серед українського населення. Попри довгі роки пропаганди про “українських буржуазних націоналістів”, про “співпрацю з фашизмом”, про “українських фашистів” тощо з боку режиму, його поліційному та партійному апаратові не вдалося стерти пам’ять про цей період у розвитку історії України. Пам’ять про боротьбу УПА впливала великою мірою на хід подій, аж до періоду 1988-91, коли увесь процес змін таки завершився проголошенням відродженої незалежності України, створенням власних збройних сил державою та з поверненням нації її державних символів: тризуб, блакитно-жовтий прапор і гімн “Ще не вмерла Україна”. А під цими символами боролися й вмирили або видержували без каяття довголітні катування по тюрмах і концентраційних таборах ГУЛагу, на засланні, відомі й невідомі досі члени УГВР, ОУН, Збройного підпілля та вояки Української повстанчої армії.

Неповний список використаних джерел

1. Документи УГВР, УПА, ОУН у: “Збірка документів Миколи Лебедя” (яку популярно ідентифікували в минулому як “Архів ЗП УГВР”), що в Архіві Прологу (Нью-Йорк); бібліотека там таки.
2. *Літопис Української повстанської армії*, тт. 1-19, 21-23, Євген Штендера, відповідальний редактор, і ін. ред. (Торонто, 1976-).
3. Записки автора з розмов із ветеранами УПА, членами ОУН, УГВР, 1979-94.
4. Документи з: Центральний Державний Архів Громадських Об’єднань України (Київ); Архів Служби безпеки України (Київ).
5. Інші західні, радянські та новітні публікації, 1946-94; Іван Білас, *Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953*, в двох книгах (Київ, 1994).

Військові нагороди УПА: Хрести бойової заслуги (згори) і Хрести заслуги (введені наказом ГВШ з 21 січня 1944)

КЕРІВНИЦТВО ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ

Скорочені сигнальні біографії енциклопедичного формату членів УГВР, членів Проводу ОУН на Українських землях, генералітету УПА, крайових і обласних провідників ОУН, визначних бойових командирів і старшин УПА, членів вищих проводів теренової сітки. Знак запиту в дужках (?) і без них вказує, що дані про особу є лише частинно точні, приблизні або й невідомі, а (ф?) при кінці гасла – що бракує чіткої фотографії. Для вигоди читача місце народження й смерті названі за сучасним (1994) адміністративно-територіальним поділом України: Список скорочень і пояснень див. при кінці книжки.

Андрусяк Василь (Різун, Грегит), нар. (?) 1914 в Снятині Івано-Франківської області – заг. 24-ого лютого 1946 в Чорному лісі Богородчанського р-ну Івано-Франківської області. Син міського робітника; одружений. Закінчив чотири класи гімназії; арешт за приналежність до ОУН у 1933 і слідство впродовж шість місяців назавжди перервали формальну науку, працював звичайним робітником. Активний учасник товариств “Просвіта”, “Сокіл”. Під кінець пол. окупації головний керівник усіх відділів “Сокола” на Снятинщині, повітовий провідник ОУН. Із приходом більшовиків 1939 на доручення ОУН служить у міліції; в’язень тюрми НКВД на шість місяців, після звільнення в серпні 1940 переходить кордон на Захід. Весною 1941 вступає до легіону “Ролянд”, проходить піхотинський вишкіл, бере участь у поході в Україну. Восени 1941 повертається додому, стає знову повітовим, згодом окружним провідником ОУН, членом обласного військового штабу. Літом 1943 одним із перших відходить до УНС із завданням організувати ВОП у Чорному лісі к. Станиславова. В липні 1943 командує відділом, у якому 17 вояків, у вересні – чотою, в листопаді відділ стає сотнею УПА “Змії”. З початком 1944 сотня дає кадри для творення інших сотень у Чорному лісі, а Різун у ранзі хорунжого стає виконуючий

обов'язки курінного командира. В 1944 його курінь "Скажені" з боїв із обома окупантами стає одним із найкращих боєвих одиниць УПА-Захід. Найвідомішим був бій 9-ого липня 1944 на горі Лопата в Долинському р-ні, в якому курінь успішно відбивав атаки кількох полків німців та угорців впродовж дня. Весною 1945 одержує Золотий Хрест бойової заслуги 2-ої кляси, призначення командиром станіславівського Тактичного відтинку "Чорний ліс" (об'єднував п'ять бойових куренів УПА), підвищення до поручника. Під час 1945 встигає написати брошуру *Як перемогати*, одержує четверту Срібну зірку за поранення, звання сотника, з початком 1946 – підвищення до майора. Загинув у сутичці з рейдовою групою 215-ого стрілецького полку ВВ НКВД під командуванням старшого лейтенанта Євтухіна; посмертно нагороджений УГВР найвищим бойовим відзначенням – Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої кляси, званням полковника. В 1948 підпілля пустило в світ брошуру *Полковник Грегит-Різун* (у серії видань для молоді "Слідами героїв УПА").

Арсенич Микола (Михайло, Григор, Березовський), нар. (?) 1910 в с. Березів Яблунівського р-ну Івано-Франківської області – заг. 23-ього січня 1947 к. с. Жуків Бережанського р-ну Тернопільської області. Син селянина; одружений з Анкою в підпіллі. Абсолювент гімназії в Стрию, член УВО, Пласту, а ОУН від 1929, член редакції тижневика *Нове село*, кількарізний в'язень пол. тюрем, провідник укр. політичних в'язнів у львівських Бригідках (1937-38), учасник Конгресу укр. студентства в Львові, членів якого масово заарештували в березні 1939. Учасник військових курсів ОУН у Кракові в 1940, учасник II ВЗ ОУН у Кракові, член Проводу ОУН та гол. керівник СБ (1941-47), учасник III НВЗ ОУН, нагороджений УГВР Золотим Хрестом заслуги 1946. Оточений загоном МВД, загинув героїською смертю разом із дружиною.

Бедрик Борис (Клим, Див), нар. (?) 1915? в с. Стрільче Горохівського р-ну Волинської області – заг. 24-ого березня

1945 на Суховерському хуторі Рівненського р-ну Рівненської області. Ширший життєпис невідомий. Офіцер Польської армії, працював надлісничим у Порицьку. В УПА від березня 1943, шеф ШВО "Тури" в ранзі хорунжого. Від серпня 1943 член КВШ УПА-Північ, підвищений до поручника в січні 1944. Обставини смерті невідомі; (ф?).

Безпалко Осип (Остап, Андрій, Задорожний), нар. (?) 1914 в с. Бенів Золочівського р-ну Львівської області – заг. 3-ього серпня 1947 в с. Теляче Підгаєцького р-ну Тернопільської області. Син селянина. Закінчив гімназію в Золочеві, член ОУН, працював секретарем місцевої Рідної школи, організатор нових клітин ОУН на Золочівщині, політв'язень пол. тюрем (1934-37) і концтабору Береза Картузька, заступник окружного провідника ОУН Золочівщини (1937-39). У вересні 1939 на своїх теренах зорганізував повстання проти поляків, переходить до Кракова. Весною 1940 з Кракова повернувся на Золочівщину як окружний провідник ОУН. В 1941 член похідних груп ОУН, призначений обласним провідником ОУН Кіровоградщини (1942-43). Восени 1943 організує відділи УПА на Уманщині, в Холодному яру; з початком 1944 повертається на Золочівщину, очолює тимчасово окружний провід ОУН. В 1945 призначений політичним реф. ОУН Подільського краю, весною 1946 перебирає обов'язки крайового провідника. Мав ступінь поручника УПА. Загинув у криївці після одногодинного бою з спецгрупою НКВД, відбиваючися до останніх набоїв; (ф?).

Бей Василь (Улас, Титар, Василенко), нар. (?) 1922 в с. Литвинів Бережанського р-ну Тернопільської області – заг. (?) травня 1952 в с. Чернихів Зборівського р-ну Тернопільської області. Закінчив гімназію в Бережанах, провідник Юнацтва ОУН Бережанської округи, студіював медицину на Львівському у-ті (1939-41). Учасник підстаршинської школи ОУН в Поморянах літом 1941, політв'язень нім. тюрми в 1941-42, обласний провідник Юнацтва ОУН Тернопільщини (1942-44), крайовий референт про-

паганди Подільського краю (1945-47), крайовий провідник там таки (1947-49), керівник ОУН на ОСУЗ (1949-52), член Проводу ОУН. Нагороджений УГВР Срібним Хрестом за заслуги в 1948. В 1951 з невідомих обставин потрапив живим у руки МГБ, ніби погодився на співпрацю, а вернувшись в підпілля, подав точну інформацію про агентурну працю МГБ проти ОУН. Автор праці *Як це насправді з допомогою російського народу* (1949), і ін. Обставини смерті невідомі.

Белейлович Іван (Дзвінчук), нар. (?) 1919? в Микуличині? Надвір'янського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Член ОУН, вояк Карпатської Січі (Карпатська Україна, 1938-39), полонений угорцями. В 1940 служив у вартівничих сотнях біля Кракова. Секретар волости в Микуличині, військовий референт в окружному, тоді в обласному проводі ОУН Станиславщини (1941-43). Обласний командир УНС Станиславщини, перший командир Станиславівської ВО 4 УПА-Захід (1943-44) в званні хорунжого. В січні 1944 призначений на командира Дрогобицької ВО 5 УПА-Захід, підвищений до поручника. Відповідальний за охорону першого Великого збору УГВР у липні 1944, проводив церемонію першої збірної присяги УГВР вояками УПА 5-ого серпня 1944. В 1945 призначений до сітки ОУН, у 1946 підвищений до сотника. В серпні 1947 керівник групи кур'єрів від УГВР на Захід; на терені Чехо-Словаччини потрапляє в полон, був переданий в руки МГБ. Доля невідома; (ф?).

Біленький Ярослав, нар. (?) 1883 в (?) – пом. (?) березня 1945 в Самборі Львівської області. Ширший життєпис невідомий; одружений. Учитель гімназії, комісар у Сокалі під час ЗУНР (1918-19), професор Вищої педагогічної школи в Львові, викладач на Львівському у-ті (1939-41). Секретар Ради сеньйорів і Української національної ради в Львові (1941-42), учасник ВЗ УГВР, вибраний генеральним суддею УГВР. Працював учителем середньої школи в Самборі (1944-45). Автор праць про поезії Шевченка, про Мазепу, низки статтів із методики укр. мови.

Брилевський Василь (Боровий, Босий), нар. (?) 1915? в с. Оглядів Радехівського р-ну Львівської області – заг. 19-ого червня 1945 в с. Кліщівка Рогатинського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Член ОУН; командир чоти в легіоні “Нахтігаль”, пізніше в 201-ому батальйоні в ранзі поручника, відзначений за надзвичайно відважні вчинки під час боїв у Білорусі. Ув’язнений Гестапом (Gestapo) в Львові в січні 1943, після втечі весною 1943 включається в боротьбу УПА на ПЗУЗ, працює при вишколах старшинських і підстаршинських шкіл. У січні 1944 підвищений до сотника, призначений нач. відділу вишколів КВШ УПА-Захід, переводить інструкторський колектив Старшинської школи “Лісові чорти” з Полісся в Карпати для укомплектування кадрів школи “Олені”, при якій перебуває більшість часу в 1944. В 1945 відзначений гол. командиром УПА Срібним Хрестом бойової заслуги 2-ої кляси. Загинув у бою із спецвідділом НКВД, посмертно підвищений УГВР до звання майора.

Бусел Яків (Галина, Київський, Дніпровий, Шахтар), нар. (?) 1910 в Клевані Рівенської області – заг. 15-ого вересня 1945 в с. Бишки Козівського р-ну Тернопільської області. Член ОУН, організаційний референт КЕ ПЗУЗ (1935-37), кількарізний в’язень пол. тюрем, засуджений на 12 років тюрми в травні 1939, визволився в вересні 1939. Член осередку пропаганди ОУН у Кракові (1940-41), член групи підготовки та учасник II ВЗ ОУН у Кракові, керівник Крайової референтури пропаганди та ред. усіх підпільних видань на ПЗУЗ (1941-44), нач. політвиховного відділу КВШ УПА-Північ (1943-44), учасник III НВЗ ОУН, вибраний членом Проводу ОУН, ініціатор Конференції поневолених народів Сходу Європи і Азії в листопаді 1943, заступник крайового провідника ПЗУЗ та заступник крайового командира УПА-Північ у 1944, один із творців НВРО літом 1944, керівник політичного вишколу при Проводі ОУН, нач. політвиховного відділу ГВШ УПА (1944-45). Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД; (ф?).

Бутковський Іван (Гуцул), нар. 2-ого травня 1910 в Сколе Львівської області – пом. 5-ого липня 1967 в Мюнхені. Син залізничного урядовця; одружений. Закінчив гімназію в Стрию, студіював право в Любліні (Польща). Член УВО та ОУН, політв'язень пол. тюрем. Командир сотні Карпатської Січі (Карпатська Україна, 1938-39) в ранзі хорунжого, важко поранений в боях з угорцями, потрапив у полон. В 1941 йде в Україну з похідними групами ОУН, політв'язень нім. тюрем (1941-42). До УПА призначений 1-ого листопада 1943 в ранзі поручника, перебрав команду вишкільного куреня УНС “Чорні чорти” на Гуцульщині, важко поранений в бою з німцями в Чорному лісі. В січні 1944 призначений на командира Станиславівської ВО 4 УПА-Захід, один із організаторів Старшинської школи “Олені” та військового вишколу Юнацької школи кадрів ОУН, керує боями із загonom Червоних партизанів у Чорному лісі, організує наскоки на ворожі гарнізони; уділює допомогу, організує перепровадження жидів та голляндських старшин до Угорщини. В липні 1944 звільнений з активної служби через поранення та хворобу серця, висланий за кордон. Від 1945 в Мюнхені, де організує Військовий центр при ЗП УГВР, очолює Місію УПА при ЗП УГВР, видає військовий журнал *До зброї* (1947-55). В 1945 відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 2-ої класи, в 1949 підвищений до підполковника.

Ваврук Василь (Ватюга, Стрункий, Верлан), нар. (?) 1911 в с. С.? (або Белз) Сокальського р-ну Львівської області – заг. в с. Купичволя Жовківського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий; член ОУН, одружений з членкою ОУН, народний учитель. В УПА від березня 1944, політвиховник першого куреня північної Львівщини, засновник і редактор газети *Стрілецькі вісті*, політвиховник ВО “Буг” від літа 1944 в ранзі старшого булавного. В квітні 1945 одержав підвищення до хорунжого-виховника. В травні 1945 перевів вишкіл політвиховників та пропагандистів, у червні 1945 одержав додаткові обов'язки

крайового референта пропаганди ЛК, відначений Вирізненням у наказі КВШ УПА-Захід. Добрий промовець і психолог, лагідної вдачі. Заскочений спецгрупою НКВД в криївці, загинув при стробі пробитися. Посмертно відзначений УГВР Золотим Хрестом заслуги та підвищений до майора; (ф?).

Вовк Мирослав (Єфрем, Корнило), нар. (?) 1920 в Чехії – заг. 29-ого червня 1947 к. с. Ішків Козівського р-ну Тернопільської області. Народну школу закінчив у с. Ступки Тернопільського р-ну, гімназію в Тернополі, студент Віленського у-ту. Член Юнацтва ОУН від 1936, кількаразово арештований і переслідуваний пол. поліцією, політв'язень львівських Бригідок від березня 1939, визволився в вересні 1939, виїхав на еміграцію. Учасник похідних груп ОУН літом 1941 на СУЗ, студент Медичного факультету Львівського у-ту (1942-43), член референтури СБ. Обласний референт СБ Дрогобиччини від червня 1944, крайовий референт СБ Подільського краю від липня 1945. Загинув героїською смертю, оточений сотнями військ МВД; (ф?).

Вовчук Іван (Голубенко), нар. 12-ого вересня 1900 в Харкові – пом. 14-ого травня 1979 в Пітсбургу, США. Ширший життєпис невідомий; закінчив Харківський у-т у 1926, науковий співробітник Інституту рослинництва в Харкові. Учасник ВЗ УГВР, вибраний на третього віцепрезидента УГВР. На еміграції став членом ЗЧ ОУН у 1945, кооптований до Проводу, член ЗП УГВР (1946-49), голова Центрального представництва укр. емігрантів у Німеччині (1949-50), член ред. мюнхенського тижневика *Українська трибуна* (1950-52). Перейшовши до США, був вибраний головою Організації оборони чотирьох свобод України (ООЧСУ), ред. її місячника *Вісник ООЧСУ* (Нью-Йорк).

Волошин Ростислав (Павленко, Горбенко, Левченко), нар. (?) 1911 в с. (?) Дубнівського р-ну Рівенської області – заг. 22-ого серпня 1944 к. с. Гаї Нижні Дрогобицького р-ну Львівської області. Син залізничного робітника; одружений. Голова Української студентської респрезентації в

Польщі (1933-34), член Президії ЦеСУС та редакцій студентських публікацій, політв'язень пол. тюрем і концтабору Береза Картузька, крайовий провідник ОУН на ПЗУЗ, політв'язень більшовицької тюрми (1939-41), голова Обласної управи Рівенської області в 1941, політв'язень нім. тюрми (1941-42), заступник директора обласної кооперативи в Рівному в 1942, співорганізатор УПА та комендант заплля УПА на ПЗУЗ (1942-43), учасник та предсідник на III НВЗ ОУН, вибраний на члена Бюра проводу ОУН, учасник та предсідник на Конференції поневолених народів Сходу Європи і Азії в листопаді 1943, учасник та предсідник на ВЗ УГВР, вибраний на генерального секретара ГСВС УГВР. Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД під час переходу фронту.

Воробець Федір (Верещака, Олекса), нар. (?) 1922 в с. Горожанка Монастирського р-ну Тернопільської області – заг. (?) 1959 в Іркутській області (Росія). Син селянина. Закінчив гімназію в Станиславові в 1939, член ОУН від 1939 в Кракові, в похідних групах ОУН на Житомирщині в 1941, призначений районним, пізніше надрайоновим провідником ОУН у Олевську. На початку 1943 окружний провідник ОУН Житомирщини, восени командир Східньої ВО “Тютюнник” у ранзі хорунжого, підвищений до поручника. Від серпня 1944 заступник крайового провідника ОУН Східнього краю “Одеса” ПЗУЗ та командир ВО “444”, в 1945 крайовий провідник. 15-ого січня 1946 важко поранений в бою з спецгрупою НКВД під маскою “УПА”, захоплений живим у непритомному стані. Засуджений на кару смерті, замінену на 25 років ув'язнення; загинув у наслідок медичних експериментів МГБ в в'язничній лікарні Озьорлагу.

Гайовська Любов (Рута, Ольга), нар. (?) 1923 в с. Шоломиї Пустомитівського р-ну Львівської області – заг. 28-ого січня 1954 в с. Скнилів там таки. Ширший життєпис невідомий; донька священика УГКЦ. Член Юнацтва ОУН від 1938, в підпіллі від 1942, член референтури пропаган-

Ростислав Волошин (1943)

ди ОУН Львівського краю (1945-48), керівник пропаганди Львівського краю (1948-52). Загинула героїчно в оточенні спецбоївки МГБ; (ф?).

Галаса Василь (Орлан, Зенон, Назар, Савченко, Шрамченко), нар. (?) 1920 в с. Білокриниця Підгаєцького р-ну Тернопільської області. Син селянина-бідняка. Одружений з Марією Савчин у підпіллі. Член ОУН від 1937, провідник Юнацтва ОУН Тернопільського повіту, провідник Юнацтва ОУН Тернопільської округи. Більшовики вивезли його матір на Сибір у 1940, там і померла. Під час нім. окупації працював окружним провідником ОУН по черзі в Тернопільській, Чортківській та Бережанській окрузі. Обласний провідник ОУН у Перемишлі (1943-45), заступник крайового провідника Закерзонського краю в Польщі (1945-47), провідник ОУН ПЗУЗ (1948-53), член Проводу ОУН від 1950. Автор низки брошур і статтів. Підступно захоплений спецгрупою МГБ 11-ого липня 1953 в Кременецьких лісах, в'язень тюрми МГБ в Києві (1953-60); живе в Києві.

Гасин Олекса (Лицар, Дор, Чорнота), нар. 8-ого липня 1907 в с. Конюхів Стрийського р-ну Львівської області – заг. 31-ого січня 1949 в Львові. Син селянина; одружений. Курінний провідник пластунів юнаків у Конюхові, закінчив гімназію в Стрию в 1928, член УВО, ОУН, студент Львівської політехніки, член пластового куреня “Червона калина”, абсолювент із відзначенням школи підхорунжих Польської армії, політв'язень пол. тюрем (1931, 1933, 1937) і концтабору Береза Картузька (1934-35), організаційний, військовий референт КЕ ЗУЗ (1935-36), член Військової референтури ПУН за кордоном у ранзі сотника (1938-39). Член Революційного проводу ОУН (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, заступник міністра оборони УДП в Львові (липень 1941), політв'язень нім. тюрми в Дрогобичі в 1942, з якої визволений заходами СБ; заступник шефа ГВШ УПА (1943-45), його шеф (1946-49), член Проводу ОУН від 1947. Підвищений до ранги полковника УПА з

датою старшинства 22-ого січня 1948. Загинув смертю героя недалеко будинку Головної пошти в Львові, відстрілюючися револьвером від емгебістів, які були в погоні за ним. Провід Пласту нагородив його посмертно Гетьманським пластуном Скобом.

Гнатюк Любов (Біла), нар. (?) в с. Гаразджа Луцького р-ну Волинської області – заг. 25-ого липня 1945 в (?). Ширший життєпис невідомий. Окружна провідниця жіночої сітки Ковельщини (1941-43), обласна провідниця Волинської жіночої сітки, комендантка УЧХ ВО “Тури” від літа 1943, член ШВО “Завихост” від серпня 1944. Характеристика сучасника про неї: “Відзначалася безстрашністю і лагідністю. Була вона завжди чистенько вбрана, скромна, вимоглива до себе і підвладних. Завжди була собою”. Загинула в бою з військами НКВД; (ф?).

Гоянюк Василь (Максим), нар. (?) 1918 в с. Кам’янка Велика Коломийського р-ну Івано-Франківської області – заг. 1-ого травня 1945 в с. Гаї Великі Тернопільського р-ну Тернопільської області. Ширший життєпис невідомий; син священика; гімназію закінчив у Коломиї, студент Юридичного факультету у-ту в Празі. Обласний референт СБ Тернопільщини (1941-45). Загинув у бою з військами НКВД.

Грабець Омелян (Батько, Вовк), нар. 1-ого серпня 1911 в с. Нове Село Любачівського повіту (нині в Польщі) – заг. 10-ого червня 1944 в лісі к. с. (?) Літинського р-ну Вінницької області. Син селянина; одружений. Абсольвент гімназії в Перемишлі в 1931, член Пласту, ОУН, політичний в’язень пол. концентраційного табору Береза Картузька (1935-36), студент техніки в Празі (1936-37), працівник текстильної фірми “Полотно” в Львові в 1938, політв’язень пол. тюрми в 1939. Учасник похідних груп ОУН у 1941, провідник призначеної підгрупи на Воронізьку область, обласний провідник ОУН Рівенщини (1941-42), обласний провідник ОУН Кам’янець-Подільщини (Хмельницька область, 1942-43), провідник Генеральної округи ОУН на

ОСУЗ (1943-44), командир ВО УПА-Південь на ОСУЗ, організатор відділів УПА-Південь у Хмельницькій, Вінницькій областях. Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД.

Гриньох, отець Іван (Всеволод), нар. 28-ого грудня 1907 в с. Павлів Радехівського р-ну Львівської області – пом. 14-ого вересня 1994 в Мюнхені. Курінний провідник 7-ого куреня пластунів юнаків у Львові, іменованій одним із перших Гетьманським пластуном Скобом у 1926, абсолювент гімназії (на філії) в Львові в 1926, курінний провідник Пласту під час студій в генеральній Львівській Духовній Семінарії (1926-30). Рукоположений священиком УГКЦ в Катедрі Св. Юра в 1932, здобув докторат богословії в 1933 на Інсбруцькому у-ті (Австрія); парох церкви Рождества Христового в Галичі (1934-35), викладач на Богословській Академії в Львові, ред. місячника *Лицарство Марії*, сотрудник при Катедрі Св. Юра; капелян укр. студентів (1935-39), шпиталю в Кракові в 1940, легіону “Нахтігаль” у 1941; співробітник Проводу ОУНСД (1942-43), учасник ІІІ НВЗ ОУН, вибраний членом Головної ради ОУН, член РЗЗ (1943-44), її гол. представник на переговорах із пол. підпіллям, із румунами та угорцями (1943-44). Автор проєктів “Універсал УГВР”, “Присяга вояка УПА”, учасник ВЗ УГВР, вибраний на другого віцепрезидента УГВР. Член ГСЗС УГВР, уповноважений для контактів із нацистами про стан політичних в’язнів; домігся звільнення Ст. Бандери, полковника А. Мельника, Я. Стецька та інших укр. політв’язнів. Керівник присяги Старшинської школи “Олені-2” 21-ого вересня 1944 в околиці Славська (нині Львівська область). На еміграції в Західній Німеччині від 1945: член ЗЧ ОУН (до 1948), голова Президії ЗП УГВР (1946-83), керівник зв’язку з УГВР та Збройним підпіллям на Україні (1948-53); духовний директор Дому для старших (Altersheim) у Мюнхені, голова Українського товариства закордонних студій в Мюнхені (1956-90), генеральний вікарій єпархії в Західній Німеччині, професор теології на Українському вільному у-ті (Мюнхен) та Українському като-

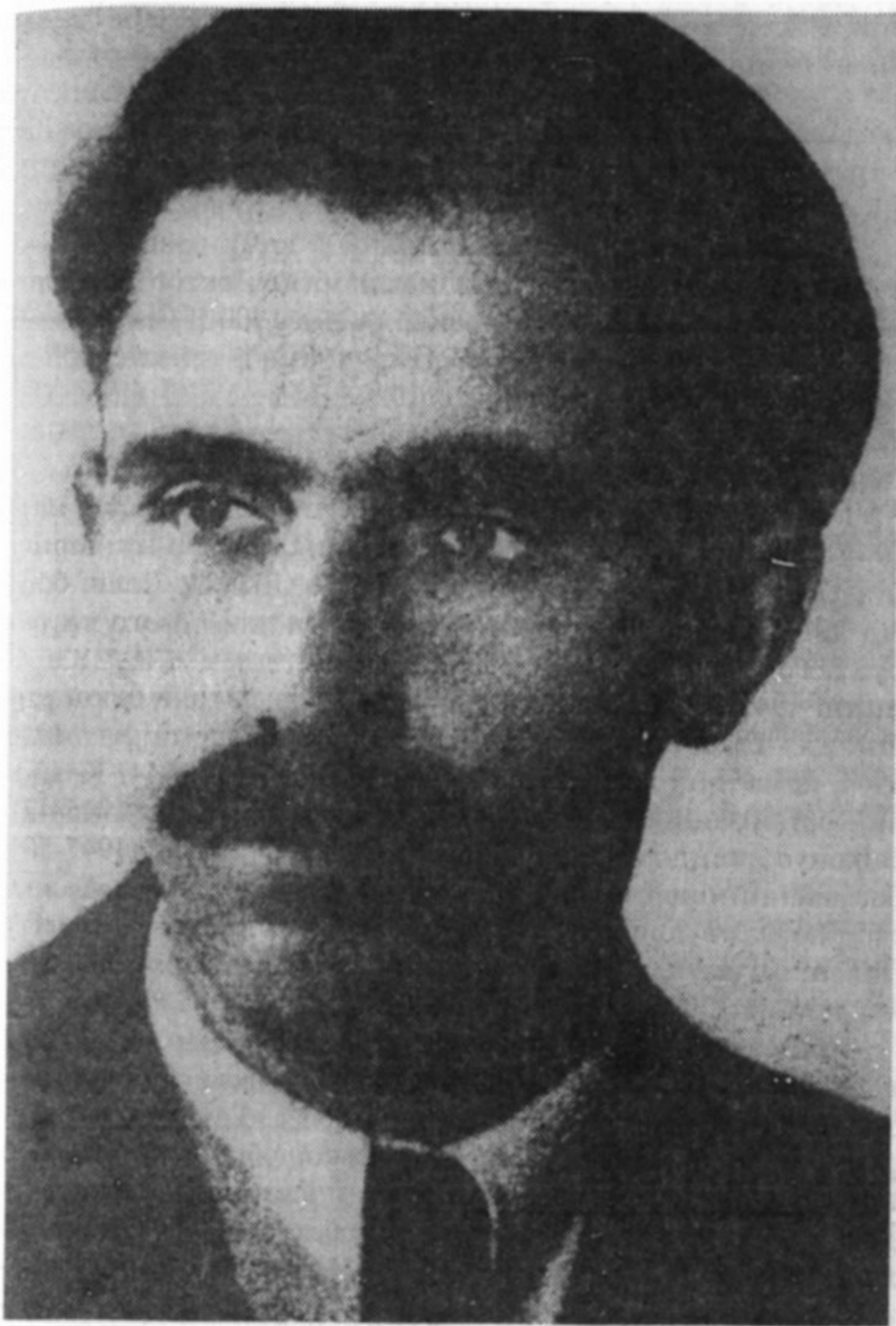

о. Иван Гриньох

лицькому у-ті (Рим), голова Українського теологічного студійного товариства, член пластового куреня "Лісові чорти", член Ради директорів нью-йоркської фірми-корпорації "Пролог". Близький співробітник Патріярха Йосифа Сліпого, Патріярший мітрат-архимандрит. Автор праці *Слуга Божий Андрей – Благовісник єдності* (Рим, 1961), і ін.; дійсний член НТШ.

Грицай Дмитро (Перебийніс, Палій), нар. 1-ого квітня 1907 в с. Дорожів Самбірського р-ну Львівської області – заг. 22-ого грудня 1945 в Празі. Син селянина; одружений з Марією. Закінчив гімназію в Дрогобичі, член Пласту (курін "Чорноморці"), УВО від 1928, ОУН від 1929, абсолювент школи підхорунжих Польської армії, студент Математично-фізичного факультету Львівського у-ту, військовий референт КЕ ЗУЗ (1932-34, 1939), політв'язень пол. тюрем (1932, 1939) і концтабору Береза Картузька (1934-36). Командир вартівничої сотні к. Кракова (1939-40), член Революційного проводу ОУН і викладач на його військових курсах (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, командир старшинської школи ОУН у Мостах Великих літом 1941, член Проводу ОУН і його військовий референт (1941-42, 1943-45), політичний в'язень гестапівської тюрми в Львові від 4-ого грудня 1942, визволений заходами СБ в вересні 1943; шеф ГВШ УПА в ранзі майора (1943-45), ред. військових підручників, керівник першої збірної присяги трьох сотень УПА за ухваленим текстом УГВР 5-ого серпня 1944 в Карпатах; делегат у 1945 від Проводу ОУН на Українських землях до Проводу ОУН за кордоном. Затриманий чеськими прикордонниками при спробі переходу кордону до Німеччини, героїчно загинув у тюрмі чеського Міністерства безпеки напередодні передання його в руки НКГБ. Посмертно іменованій УГВР генерал-хорунжим з датою старшинства 1-ого листопада 1945.

Гуляк Юліян (Токар, Марко, Арпад, Шрам), нар. (?) 1915 в с. Жизномир Буцацького р-ну Тернопільської області – заг. 19-ого липня 1944 к. с. Старі Стрілища Жидачівського р-ну Львівської області. Син селянина; одруже-

Дмитро Грицай

ний з Теодозією Підгайною (Даркою). Член ОУН із гімназії, закінчив учительську семінарію в Заліщиках, у підпіллі від 1940, обласний провідник ОУН Тернопільщини (1940-41), організаційний референт Крайового проводу ОУН ЗУЗ (1941-44). Загинув у бою з нацистським підрозділом.

Ґалянт, отець Микола, нар. (?) 1875 в (?) – заг. (?) 1945 в Львові. Ширший життєпис невідомий. Доктор богословії, рукоположений священиком УГКЦ в 1900. Гімназійний катехит, радник і референт Митрополичої консисторії в Львові до 1929, її канцлер від 1929. Член УГВР (1944-45). Заарештований 11-ого квітня 1945, закатований в підвалах тюрми НКВД; (ф?).

Ґоляш Григорій (Бей, Шолом, Бульба, Модест), нар. 19-ого серпня 1910 в с. Бишки Бережанського р-ну Тернопільської області – заг. весною 1951 в Львові. Член ОУН від 1929, політв'язень пол. тюрем, член повітового та окружного проводів ОУН Бережанщини, член КП ЗУЗ. В липні 1943 на доручення ОУН вступає до “Стрілецької дивізії СС-’Галичина””, учасник боїв під Бродами в липні 1944, командир сотні УПА на Бережанщині в 1944. Крайовий організаційний референт Подільського краю (1945-47). Виконує спецдоручення Проводу ОУН у Львові (1947-50). Заскочений опергрупою МГБ в спеціальній криївці, важко себе поранив при спробі застрілитися, потрапив живим у полон; загинув, вискочивши з четвертого поверху львівської тюрми.

Ґудзоватий Петро (Очеретенко, Василь), нар. (?) 1912 в с. Володимирці Жидачівського р-ну Львівської області – заг. 29-ого січня 1946 к. с. Битень (або с. Батинь р-ну Теремно?) Ковельського р-ну Волинської області. Освіта й походження невідомі; одружений з Галиною. Працював дяком у Долині Івано-Франківської області (1935-37), політичний в'язень пол. тюрми в 1937. На еміграції вишколювався в вартівничих сотнях (1940-41), вояк легіону “Нахтігаль” і 201-ого батальйону (1941-42), директент курінного

хору. Шеф ШВО "Тютюнник" у ранзі хорунжого (1943-44), заступник командувача та шеф ШВО "444" УПА-Північ (1944-46). Важко поранений 5-ого жовтня 1944 в боях у р-ні Сарни. Часто провадив рейди на схід в Житомирщину. Загинув у сутичці з ВВ НКВД; (ф?).

Дидик Галина (Анна), нар. (?) 1912 в с. Шибалин Бережанського р-ну Тернопільської області – пом. 27-ого грудня 1979 в м. Христинівка Черкаської області. Донька селянина. Член Пласту, закінчила учительську семінарію в Бережанах, учителька. Політв'язень тюрми НКВД (1939-40), організатор і обласний керівник УЧХ Тернопільщини (1943-47); відзначена Бронзовим Хрестом заслуги в 1945, член почту Р. Шухевича (1945-47), відзначена УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1947, крайовий керівник УЧХ ЗУЗ і керівник почту Шухевича від 1947. 5-ого березня 1950 під час наскоку МГБ на підпільну квартиру Шухевича зажила отруту, але її вирятували. Видержала два з половиною років слідчих тортур; у грудні 1952 засуджена на 25 років табірного ув'язнення, замінене на ув'язнення в Владімірській тюрмі (Росія). В 1969 її перевели в табір суворого режиму в Мордовії, 24-ого березня 1971 звільнили, поселили в Казахстані з заборонаю повороту в західні області України.

Докс – псевдонім [ім'я і прізвище невідомі], нар. (?) в (?) – заг. 16-ого грудня 1945 в лісах к. с. Гурби Здолбунівського р-ну Рівенської області. Командир сотні літом 1943 в Дубенському курені ВО "Богун". Командир куреня весною 1944 в загоні командира "Ясеня" в УПА-Південь, 24-ого квітня учасник Гурбенського бою, 29-ого квітня учасник боїв у Корецькому р-ні, в травні 1944 рейдує та зводить бої в Славутському р-ні Хмельницької області. В 1944-45 командує бригадою в силі к. 170 вояків, із 1945 виконує обов'язки заступника командувача та шефа КВШ УПА-Південь. Загинув у сутичці з підрозділом 446 батальйону ВВ НКВД; (ф?).

Дуда Михайло (Громенко), нар. 12-ого листопада 1921

в с. Сороки Пустомитівського р-ну Львівської області – заг. 7-ого липня 1950 к. с. Таняви Долинського р-ну Івано-Франківської області. Неповна середня освіта, член ОУН від 1937. На еміграції (1939-41) проходить військовий вишкіл, вояк легіону “Ролянд” (1941), вояк 201-ого батальйону в Білорусі (1941-42). Від березня 1943 в УПА на ПЗУЗ, військовий інструктор Підстаршинської школи “Дружинники” та охоронних відділів, командир чоти. Після поранення на лікуванні на Львівщині, в червні 1944 організатор і командир сотні на Перемищині та Лемківщині, учасник Карпатського рейду загону командира “Рена” крізь фронт на Станиславівщину і назад (осінь 1944), підвищений до хорунжого, відзначений Срібним Хрестом бойової заслуги 2-ої класи. Командир сотні “Ударники-2” від серпня 1945 на Перемищині, в боях двічі поранений, в 1946 підвищений до поручника та відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 2-ої класи. Характеристика: “Був найкращим старшиною УПА під оглядом ідейності та відданості визвольним ідеям. ... Був надзвичайно дисциплінований і дружній у відношенні до вояків і населення. За те був усіма люблений”. В червні 1947 з наказу ШВО “Сян” вирушив із своєю сотнею в рейд на Захід. Сотня “Ударники-2” пробивалася в запеклих боях через Лемківщину та Чехо-Словаччину; в повному озброєнні першою перейшла кордон у Західню Німеччину 11-ого вересня 1947, засвідчивши перед світом про дію та боротьбу УПА. Член Місії УПА (1948-49), підвищений до сотника. В травні 1950 йде в Україну з кур’єрською групою УГВР; загинув у бою з опергрупою МВД. Посмертно відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої класи.

Дужий Микола (Вировий, Мирон), нар. 13-ого грудня 1901 в с. Карів Сокальського р-ну Львівської області – пом. 17-ого травня 1955 в Львові. Син селянина. Підхорунжий УГА (1918-20), командир роти Червоної УГА в 1920; студент Історичного факультету таємного Львівського укр. у-ту (1921-24), абсолювент школи підхорунжих (сержант)

Польської армії (1924-26), командир роти в 1926. Член УВО від 1926, студент Гуманістичного факультету Львівського у-ту, його магістер філософії в 1932, ред. місцевого *Студентського шляху* в 1931, секретар Головної управи товариства "Просвіта" в Львові (1933-39), ред. календарів "Просвіти" (1935-39), працівник УЦК в Кракові й Львові (1940-44), член Українського національного комітету в Кракові в 1941. Член ОУН від 1941, член делегації РЗЗ для переговорів із румунами в Кишиневі в 1944, учасник і секретар Президії ВЗ УГВР, ред. журналу УПА *Повстанець* (1944-45), секретар Президії УГВР у 1945, ред. військово-політичних видань ГВШ УПА в 1945; відзначений Бронзовим Хрестом заслуги, підвищений до сотника УПА із датою старшинства 15-ого квітня 1945. Загазований в криївці, потрапив у полон НКГБ 4-ого червня 1945; під час слідства ніколи не зрадив про своє членство в УГВР. Засуджений на кару смерти, що пізніше замінено на 20 років каторги; звільнений достроково 21-ого квітня 1955 через важку недугу.

Дужий Петро (Дорош, Аркадій, Арсен, Панасенко, Віталій, Павлович, Орест), нар. 7-ого червня 1916 в с. Карів Сокальського р-ну Львівської області. Син селянина. Одружений із Марією Юрчак у підпіллі. Член ОУН від 1932, закінчив гімназію в Львові в 1937, політв'язень пол. тюрем (1934, 1938, 1939), член Томашівського повітового проводу ОУН (1939-41), член Північної похідної групи ОУН літом 1941, член Організаційної референтури Проводу ОУН (1941-42), політв'язень нім. тюрми (1941, 1943), організаційний референт і заступник провідника ОУН ПівдСУЗ у Дніпропетровському (1942-43), референт пропаганди в Проводі ОУН ЗУЗ (1944), референт пропаганди Проводу ОУН (1944-45), член Проводу ОУН. Нагороджений Бронзовим Хрестом заслуги в 1945. Автор багатьох статтів і член редакційних колегій центральних видань. Загазований в криївці, потрапив у полон НКГБ 4-ого червня 1945; засуджений на кару смерти, що замінено на 25 років каторги. Звільнений в 1960, живе в Львові.

Дяків Осип (Горновий, Осипенко, Артем, Гончарук, Наум, 147), нар. 21-ого червня 1921 в с. Олесин Козівського р-ну Тернопільської області – заг. 28-ого листопада 1950 к. с. Великополе Яворівського р-ну Львівської області. Закінчив із відзначенням гімназію в Бережанах у 1939, член Юнацтва ОУН, студент Львівського у-ту, заарештований НКВД 20-ого вересня 1940 та засуджений, вирвався на волю з Бердичівської тюрми в липні 1941. Член осередку пропаганди Бережанської округи ОУН (1941-43), член Крайового проводу Юнацтва ОУН на ЗУЗ, редактор жур. *Вісті*, член ред. колегії жур. *Юнак* (1943-44). Член Головного осередку пропаганди при Проводі ОУН (1945-48), провідник Львівського краю (1948-50), член Проводу ОУН від літа 1949, член УГВР і заступник голови ГС УГВР від літа 1950. Нагороджений УГВР Золотим і Срібним Хрестом заслуги, підвищений до сотника-політвиховника УПА. Один із гол. ідеологів збройної боротьби; автор численних праць і статтів на ідеологічно-політичні теми, що з'явилися окремою збіркою *Ідея і чин* (Нью-Йорк: Товариство колишніх вояків УПА, 1968) та в перекладі англійською *The USSR Unmasked* (СРСР без маски. Нью-Йорк, 1976). Загинув у бою із спецгрупою МГБ.

Дякон Ярослав (Дмитро, Мирон), нар. (?) в с. Дев'ятники Ходорівського р-ну Львівської області – заг. 9-ого листопада 1948 в (?). Ширший життєпис невідомий; одружений із Стефанією. Член ОУН, політв'язень пол. тюрем, магістер права (?). Легально працював як сільський учитель к. Львова (1939-44), підпільно – на різних щаблях референтури СБ. Обласний референт СБ Львівщини (1942-44), крайовий референт СБ Львівського краю від 1945, виконуючий обов'язки гол. референта СБ при Проводі ОУН від 1947. Нагороджений УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1947, майор СБ. Обставини смерті невідомі; (ф?).

Дяченко Михайло (Гомін, Марко Боєслав), нар. 25-ого березня 1910 в с. Боднарів Калуського р-ну Івано-Франківської області – заг. 23-ього лютого 1952 к. с. Дзвиняч Бо-

городчанського р-ну Івано-Франківської області. Син селянина, сирота; одружений з Марією Савчак. Закінчив гімназію в Станиславові, студент Юридичного факультету Львівського у-ту; член ОУН, політв'язень пол. тюрем (1934-35, 1937-39), директор молочарні (1935-37). Визволившись з тюрми у вересні 1939, виїхав на еміграцію. Під час німецької окупації жив легально. Окружний референт пропаганди Станиславівщини (1944-50), редактор газети УПА *Шлях перемоги* (1945-47), правдоподібно редактор журналу УПА *Чорний ліс* (1947-50). Відзначений УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1948. Надзвичайно освічений, дотепний та цікавий співрозмовник, благородна людина. Автор багатьох статтів і віршів; у підпіллі побачили світ дев'ять збірок його віршів. Крайовий референт пропаганди Карпатського краю від 1950; обставини смерті невідомі.

Закоштуй Ананій (Василь), нар. (?) 1910? в с. Лаврів Луцького р-ну Волинської області – заг. (?) 1944 на Волині. Ширший життєпис невідомий. Член ОУН, політичний в'язень пол. тюрем (1933-37), член КЕ ПЗУЗ (1939-41), обласний провідник ОУН Волинської області (1941-43). Один із керівників ОУН згадує, що “була це надзвичайно скромна людина, розсудлива і зрівноважена, поза боротьбою для нього нічого не існувало”. Правдоподібно, потрапив у руки НКВД, розстріляний; (ф?).

Зарицька Катерина (Калина, Монета), нар. 3-ього листопада 1914 в Коломиї Івано-Франківської області – пом. 29-ого серпня 1986 в Волочиськах Хмельницької області. Донька професора математики; одружена з Михайлом Сорокою. Курінна провідниця 2-ого куреня пластунок юначок в Львові, член Юнацтва ОУН від 1930, закінчила гімназію Сестер Василіянок у Львові в 1932, студентка Мірничого факультету на Львівській політехніці (1932-34), член бойово-розвідувального відділу КЕ ЗУЗ (1932-34). Заарештована, суджена на Варшавському (1935), Львівському (1936) процесах у зв'язку з атентатом на міністра Б. Перацького, засуджена на 8 і 5 років, політичний в'язень

пол. тюрем (1935-39). Політв'язень тюрми НКВД (1940-41), в тюрмі народила сина Богдана; визволилася з вибухом війни, учасниця Зборів Акту 30-ого червня 1941 в Львові. Крайова провідниця жіночої сітки ОУН ЗУЗ (1941-43), здобула диплом інженера геодезії, організатор і керівник УЧХ на ЗУЗ (1943-47), нагороджена УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1945, керівник пошту Р. Шухевича від 1945. В вересні 1947 в збройній сутичці, потрапила пораненою в руки МГБ; була довгі роки мучена слідчими. Засуджена на 25 років ув'язнення в Владімірській тюрмі (Росія), в Верхнє-Уральській тюрмі, в 1969 переведена до табору суворого режиму в Мордовії. Звільнена 22-ого вересня 1972 із забороною повороту в західні області України.

Зелений – псевдонім [ім'я та прізвище, життєпис невідомі]. Під документом “Звернення Воюючої України до всієї української еміграції” (жовтень 1949) стоїть підпис незідентифікованої особи: “член УГВР, проф. Г. Зелений”; (ф?).

Івахів Василь (Сом, Сонар, Рос), нар. (?) 1910 в с. Подусів? Перемишлянського р-ну Львівської області – заг. 13-ого травня 1943 к. с. Черниж Маневицького р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий. Закінчив старшинську школу Польської армії, політв'язень пол. тюрми (1933), учасник військових курсів ОУН у Кракові (1939-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові; командир підстаршинської школи ОУН у с. Поморяни Львівської області літом 1941, політичний в'язень гестапівської тюрми (1941-42), військовий референт ОУН на ПЗУЗ (1942-43), військовий керівник перших збройних відділів УПА та перший шеф КВШ УПА на ПЗУЗ. Загинув героїською смертю в бою з нім. підрозділом. В його честь скомпонована пісня УПА “Гей, на півночі, на Волині”. Посмертно підвищений до підполковника.

Казван [ім'я?] (Черник), нар. (?) 1915? в (?) – заг. (?) 1944 в (?) на південній Рівенщині. Ширший життєпис невідомий; закінчив школу підхорунжих у Польській армії. Член ОУН, командир вартівничої сотні в Дубному на Рі-

венщині (1942-43), окружний військовий референт Дубенщини (1942-43). В УПА від 17-ого березня 1943, організатор і командир Дубенського куреня, заступник командира і шеф ШВО "Богун" (1943-44), шеф КВШ УПА-Південь від лютого 1944. Обставини смерти невідомі. Посмертно підвищений до майора.

Карпенко Дмитро (Яструб), нар. (?) 1917? в (?) Полтавської області – заг. 17-ого грудня 1944 к. Нових Стрилиць Жидачівського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий, старший лейтенант-танкіст ЧА; обставини про його вступ до сітки ОУН невідомі; її пропагандист, мабуть, на ЗУЗ. У серпні 1943 на вишколі УНС у Карпатах, став рядовим стрільцем у курені "Гайдамаки". Під час вишколу вів гутірки на ідеологічні теми, призначений, мабуть, політвиховником сотні "Сіроманці". З початком 1944 стає командиром сотні "Сіроманці" в складі ВО "Лисоня", в квітні переводить сотню на протипольський фронт ВО "Буг" на Холмщині, в вересні вертається із сотнею до ВО "Лисоня"; одержав призначення на командира куреня в ранзі хорунжого. Курінь під його командою веде низку завзятих та успішних боїв із військами НКВД, найвідоміший був бій під Уневом 29-ого вересня 1944. Дуже добрий бойовий командир, надзвичайно відважний і рішучий, жартівливий, грав на гітарі, улюблений рядовим стрільцтвом. Загинув під час успішного наскоку на районний центр Нові Стрилиця, посмертно підвищений до сотника та відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої кляси; (ф?).

Качан Остап (Саблюк, Шаркан), нар. (?) 1910 в с. Теслугів Червоноармійського р-ну Рівенської області – заг. 18-ого грудня 1944 к. с. Залісся Здолбунівського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Член ОУН за Польщі, в 1940 повертається з еміграції, виконує обов'язки надрайонового провідника ОУН терену Червоноармійськ-Козин-Демидівка. 3-ього березня 1943 вступає до УПА, командує сотнею, восени 1943 рейдує з сотнею на схід та пе-

реходить під команду командира "Батька" на Вінничині, діє як командир куреня та заступник командира ВО УПА-Південь на ОСУЗ. Відомий з боїв проти нацистських і більшовицьких сил на Волині, Галичині, Кам'янець-Подільщині, Вінничині. В 1944 стає командиром Групи УПА-Південь, командує рейдами в глибоке більшовицьке запілля, одержав звання поручника. В останньому бою був тричі поранений та, скомандувавши: "Друзі, вперед!" – дострілювався; (ф?).

Климів Іван (Легенда), нар. (?) 1909 в с. Сілець Белзький Сокальського р-ну Львівської області – заг. 4-ого грудня 1942 в Львові. Син селянина; одружений з Галиною Чуйко. Закінчив гімназію в Сокалі 1929, член Пласту, ОУН. Засуджений 11-ого лютого 1932 на шість місяців ув'язнення за протипольську промову, засуджений 28-ого грудня 1933 на 15 місяців в'язниці за приналежність до ОУН і кольпортаж нелегальної літератури, політичний в'язень пол. концентраційного табору Береза Картузька (серпень 1935 – січень 1936). Співорганізатор сітки ОУН на Волині, засуджений 31-ого серпня 1937 в Луцьку на 10 років в'язниці, визволився в вересні 1939. Учасник військових курсів ОУН у Кракові (1939-40), крайовий провідник ОУН на ЗУЗ (1940-41), міністер політичної координації УДП в Львові. Обминув арешт у львівському будинку Гестапа (Gestapo) в липні 1941, категорично заявивши (без надуму, коли мав відповісти на питання: Яка чисельність ОУН?), що ОУН у Галичині має точно 44.444 (цілком вигадане ним число) членів; така висока сума, як і самовпевненість Климова, збентежили гестапівців, які миттю рішили відкласти його арешт і присутнього з ним М. Лебеда на пізніше; вийшовши з будинку, обидва зникли в підпілля. Член Проводу ОУН від 1941, його організаційний референт (1941-42), його військовий референт у 1942. Під час слідства в тюрмі заявив: "Я є Іван Климів-Легенда, член ОУН, і більше нічого вам не скажу". Замордований відомим катом Гестапа Віллі Вірзінгом (Willie Wirsing).

Клячківський Дмитро (Охрім, Панас Мосур, Клим Савур, Омелян Кримський, Блонд), нар. (?) 1911 в Збаражі Тернопільської області – заг. 12-ого лютого 1945 к. с. Суськ Костопільського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий; син бідних селян. Закінчив гімназію, студент Юридичного факультету Львівського у-ту, член ОУН, відбув службу в Польській армії, начальник крамниці народної торгівлі в Станиславові в 1934, політичний в'язень пол. тюрем у 1937, член управи спортової організації “Сокіл” у Збаражі в 1938. Обласний провідник Юнацтва ОУН Станиславівщини (1939-40), заарештований НКВД в Львові, засуджений на Процесі 59 на кару смерти, замінену на 10 років тюрми; вирвався на волю з Бердичівської тюрми в липні 1941. Провідник міста Львова в 1941, крайовий провідник ПЗУЗ (січень 1942 – лютий 1945), член Проводу ОУН, організатор і перший командир УПА в 1943. Іменованій майором та призначений крайовим командиром УПА-Північ 26-ого січня 1944, член ГВШ УПА. Загинув у бою із підрозділом 233 окремого стрілецького батальйону ВВ НКВД. Посмертно іменованій УГВР полковником УПА.

Ковальчук Панас (Залісний, Петро, Яшко), нар. (?) 1913 в с. Білосток Луцького р-ну Волинської області – заг. 4-ого березня 1949 к. с. Хорохорин Луцького р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий; син заможних селян, член ОУН. Окружний референт СБ Володимир-Волинщини (1941-43), обласний референт СБ Волинської області (1943-44), крайовий референт СБ Західного краю “Дніпро” (1944-48), керівник СБ ПЗУЗ (1948-49). Загинув у криївці, оточений спецвідділом МВД.

Козак Микола (Смок, Вівчар, Чупринка, Богдан, Петро), нар. (?) 1914 в с. Рахія Долинського р-ну Івано-Франківської області – заг. 8-ого лютого 1949 к. с. Пітушків Млинівського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Член ОУН від 1934, політичний в'язень пол. тюрем (1937-39). Повітовий провідник ОУН на Лем-

ківщині (1940-41), член похідних груп ОУН літом 1941, окружний провідник ОУН у Хмельницькій області (1941-42), організаційний референт і обласний провідник ОУН Вінницької області (1942-43), крайовий референт СБ ОСУЗ у 1944, крайовий референт СБ ПЗУЗ у 1945, крайовий провідник ОУН ПЗУЗ (1946-48), ред. журналу *За волю нації*, заступник крайового провідника ОУН ПЗУЗ (1948-49). Майор СБ, Лицар Золотого Хреста заслуги. Загинув у бою із спецгрупою МГБ; (ф?).

Козяр Анатолій (Гай, Володимир), нар. (?) в с. Піддубці Луцького р-ну Волинської області – заг. 8-ого липня 1945 в лісі к. с. Садів, там таки. Ширший життєпис невідомий; син бідних селян, служив у Польській армії в 1939. Окружний провідник Ковельщини (1941-43), начальник розвідчого відділу ШВО “Тури” (1943-44), начальник розвідчого відділу ШВО “Завихост” (1944-45), крайовий організаційний референт Західного краю “Дніпро” від лютого 1945. Обставини смерти невідомі; (ф?).

Кондрат Михайло (Скитан, Юр), нар. (?) серпня 1916 в Нових Стрілищах Жидачівського р-ну Львівської області – заг. 22-ого лютого 1946 к. с. Мельна Рогатинського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Обласний організаційний референт Львівщини (1943-45), тимчасовий обласний провідник Львівщини літом 1944, хорував на легені, крайовий організаційний референт ЛК (1945-46). Обставини смерти невідомі; (ф?).

Корінець Дмитро? (Бористень), нар. (?) в (?) Галичині – заг. 29-ого липня 1944 к. с. Казимирівки (нині Кузьмівка) Сарненського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Прийшов на Полісся, мабуть, з похідними групами ОУН літом 1941. Інструктор на військово-ідеологічних курсах Сарненської округи (1942-43), заступник командира ВО “Заграва” від травня 1943, командир рейдуючого куреня в північні райони Рівенської області літом 1943, шеф ШВО “Заграва” від кінця 1943, підвищений до сотника. Важко поранений в сутичці з ВВ НКВД 15-ого

Дмитро Клячківський

липня 1944, помер від ран. Посмертно підвищений до майора; (ф?).

Косарчин Ярослав (Байрак, Козак, 7-7, Вівчар), нар. (?) 1920 в Бучачі Тернопільської області – заг. 13-ого грудня 1951 к. с. Сваричів Рожнятівського р-ну Івано-Франківської області. Син священника УГКЦ, член ОУН, студент ветеринарії на Львівському у-ті (1939-43); військовий референт студентського сектора ОУН у Львові (1942-44), в квітні 1944 повів групу 35 студентів у Карпати до Старшинської школи “Олені”. В липні успішно закінчує “Олені-1”, призначений інструктором, командиром чоти “Олені-2”. Після місяця його призначають адьютантом командира Дрогобицької ВО 5 УПА-Захід, одержує ступінь хорунжого. Весною 1945 призначений на командира калуського Тактичного відтинку “Магура”, який нараховує три курені УПА. В 1946 відзначений Срібним Хрестом бойової заслуги 2-ої кляси, підвищений до сотника. В 1949? переходить до сітки, виконуючий обов’язки крайового провідника ОУН Карпатського краю; (ф?).

Кравчук Роман (Петро, Максим, Семен, Степовий), нар. (?) 1912 в с. (?) Золочівського р-ну Львівської області – заг. 22-ого грудня 1951 в околиці (?) с. Букачівці Рогатинського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Закінчив гімназію в Золочеві, член Пласту, ОУН, часто арештований, переслідуваний пол. поліцією від 1932. Учасник військових курсів ОУН у Кракові (1939-40), один із провідників антибільшовицького підпілля ОУН (1940-41), політв’язень нім. тюрми (1941-42), член Проводу ОУН і його організаційний референт (1942-51), учасник III ВЗ ОУН, крайовий провідник ОУН ЗУЗ (1943-51). Обставини смерті невідомі; (ф?).

Кук Василь (Леміш, Коваль, Юрко Медвідь), нар. 11-ого січня 1913 в с. Красне Золочівського р-ну Львівської області. Син залізничника; одружений в підпіллі. Член Пласту, УВО від 1929, організатор Юнацтва ОУН від 1930, закінчив гімназію в Золочеві в 1932. Студент Юридичного факультету пол. Католицького у-ту в Любліні (1932-33),

Василь Кук (1946)

працював інспектором "Просвіти" в Золочівському повіті, член повітової Екзекутиви ОУН та зв'язковий до КЕ ОУН у 1933, політв'язень пол. тюрем (1933-36), після звільнення в підпіллі (1937-39), повітовий провідник Золочівщини. Учасник військових курсів ОУН у Кракові (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, член Проводу ОУН і його організаційний референт, учасник проголошення Акту 30-ого червня 1941, член керівництва похідних груп ОУН літом 1941. Заарештований Гестапом (Gestapo) в вересні 1941 на Київщині, втікає під час транспорту до тюрми в Німеччині. Крайовий провідник ОУН ПівдСУЗ у Дніпропетровському (1942-43), крайовий провідник ОСУЗ (1943-49); крайовий командир УПА-Південь (1944-49), ініціатор створення НВРО літом 1944. В 1947 заступник голови Проводу ОУН, заступник голови ГС УГВР. У липні 1950 іменований УГВР полковником, затверджений головним командиром УПА, головою Проводу ОУН, головою ГС УГВР. Підступно захоплений живим 23-ього травня 1954 в дорозі на Волинь, політв'язень тюрми МГБ в Києві (1954-60); живе в Києві.

Лащак Василь (Перемога), нар. (?) 1918? в с. Залишень (?) – заг. 15-ого лютого 1946 в лісі к. с. Волиця Радехівського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий. Вояк легіону "Нахтігаль" у 1941, пізніше 201-ого батальйону в Білорусі в 1942. Ройовий командир у сотні "Галайда" ВО "Буг" від березня 1944, чотовий командир від травня 1944, сотенний командир від серпня 1944, курінний командир від листопада 1944 в ранзі старшого булавного. Один із найбільш бойових командирів УПА. В 1945 підвищений до хорунжого, відзначений Бронзовим Хрестом бойової заслуги та Срібним Хрестом бойової заслуги. Під час 1945 звів низку дуже завзятих боїв із військами НКВД. Літом 1945 призначений командиром сокальського Тактичного відтинку "Климів". Заскочений ворогом у лісовій криївці, завзято воював і загинув героїчно; посмертно підвищений до сотника, відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої класи; (ф?).

Лебедь Микола (Максим Рубан, Олег, Ігор, Ярополк, Вільний, Марко і ін.), нар. 23-ього листопада 1910 в Нових Стрілищах Жидачівського р-ну Львівської області. Син кравця; в тюремній капличці одружився з нареченою – політичним в'язнем Дарією Гнатківською, якій присудили 15 років тюрми на Варшавському процесі (1935-36). Член 7-ого куреня пластунів юнаків у Львові; організатор першої підпільної “п’ятки” юнацтва в 1928, організатор і керівник Юнацтва ОУН у гімназії від 1929, абсолювент філії гімназії в Львові в 1930, член пластового куреня “Лісові чорти” в 1930. Організатор і керівник Юнацтва ОУН у Галичині (1930-32), керівник підпільних вишколів Юнацтва ОУН у Карпатах; змушений жити підпільно під фіктивними прізвищами, зв’язковий між КЕ в Галичині та ПУН за кордоном (1932-34). Затриманий Гестапом (Gestapo) в Німеччині в 1934, виданий Польщі за підозріння співучасті в організації атентату в Варшаві на пол. міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького; засуджений на кару смерти на Варшавському процесі; присуд замінено на до-смертну тюрму, з тюрми визволився в вересні 1939. Член Революційного проводу ОУН у 1940, учасник II ВЗ ОУН у Кракові, вибраний на другого заступника провідника ОУН Ст. Бандери, призначений на міністра державної безпеки УДП в Львові в липні 1941. Як урядуючий провідник ОУН/ОУНСД (1941-43) – головний організатор протицисти-ського резистансу; від липня 1941 нацисти вели за ним інтенсивний розшук, пустили в світ у жовтні спеціальний *Гончий лист*, разом із його фотографією – з наказом арешту змісця; організатор і керівник першої (вересень 1941), другої (квітень 1942) і третьої (лютий 1943) Конференції ОУН в Україні. Учасник III НВЗ ОУН, вибраний головою Головної ради ОУН, організатор і керівник РЗЗ при Проводі ОУН (1943-44); учасник ВЗ УГВР, автор доповіді “До зовнішнього політичного становища”, вибраний на генерального секретаря ГСЗС УГВР. Із доручень президента УГВР та голови ГС УГВР виїхав на Захід для встановлення зв’язків,

допомоги від західних альянтів; дипломатична діяльність у Італії (1945-47), Західній Німеччині (1947-49), в США від грудня 1949. Член ЗЧ ОУН до 1948. Засновник і голова фірми-корпорації "Пролог" у Нью-Йорку (1952-74), заступник її голови (1982-85), член її Ради директорів від 1974; промотор мюнхенських публікацій *Сучасна Україна, Сучасність, Український самостійник*. Член управи Українського товариства закордонних студій в Мюнхені (1956-91), член торонтського Видавничого комітету "Літопис УПА" від 1975. Автор першої про дії УПА монографії *УПА. Українська повстанська армія* (чотири випуски: [Рим], 1946; [Нью-Йорк, 198?, малим форматом], та 1987 [2-е вид., доповнене]; Дрогобич, 1994), численних статтів, доповідей до історії визвольної боротьби; живе в Йонкерсі (Yonkers, штат Нью-Йорк).

Левкович Василь (Вороний, Чернець), нар. (?) 1920 в с. Люблінєць Старий Любачівського повіту (нині Польща). Син селянина; одружений з Славою Романиною на засланні. Член ОУН від 1939, член похідних груп ОУН у 1941, командир чоти в вартівничих відділах у р-ні Дубно Рівенської області (1941-43). Від 17-ого березня 1943 в УПА, командир чоти, сотні, куреня в ВО "Заграва", член ШВО "Заграва", член КВШ УПА-Північ; від 7-ого січня 1944 командир чоти в Старшинській школі "Лісові чорти", пізніше "Олені"; від травня 1944 в ранзі хорунжого командир 2-ої (львівської) ВО УПА-Захід – Групи "Буг". Виявився одним серед кращих бойових командирів УПА, втішався авторитетом серед вояцтва. Нагороджений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 2-ої кляси, іменований майором УПА в 1946. Загазований в криївці, потрапив у непритомному стані в руки МГБ 18-ого грудня 1946, засуджений на кару смерті, що замінено на 25 років ув'язнення. Іменований УГВР полковником у 1947. В 1961 мав нагоду звільнитися, але, відмовившись підписати заяву покаяння, був змушений відбути цілий термін позбавлення "волі". Звільнений в грудні 1971, працював до 1993 на вугільних шахтах у Червонограді Львівської області, де й живе.

Микола Лебедь

Линда Остап (Ярема), нар. (?) 1914? в с. Наконечне Яворівського р-ну Львівської області – заг. к. с. Красне Рожнятівського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий; одружений. Закінчив гімназію в Яворові, член УВО, член ОУН, політичний в'язень пол. тюрем (1932), відбув службу в Польській армії. На еміграції (1939-41), командир чоти в легіоні "Нахтігаль", пізніше 201-ого батальйону (1941-43), політв'язень нім. тюрми в Львові (1943); військовий референт ОУН Львівської області, обласний командир УНС (1943), командир Львівської ВО 2 УПА-Захід (1943-44) в ранзі поручника, заступник командира Старшинської школи "Олені-2" в 1944. Загинув у бою, посмертно підвищений УГВР до майора.

Литвинчук Іван (Дубовий, Максим, Давид, Корній), нар. (?) 1917 в с. Дермань (нині Устенське) Здолбунівського р-ну Рівенської області – заг. 19-ого січня 1952 в с. (?) Горохівського р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий, син православного священника; одружений в підпіллі. Студент православної Духовної Семінарії в Кременці, член ОУН, політв'язень пол. тюрем (1937-39), член організаційної референтури ОУН у Кракові (1940-41). Провідник Сарненської округи ОУН, організатор військових вишколів та перших відділів УПА на ПЗУЗ (1942-43), командир 1-ої ВО УПА-Північ – Групи "Заграва" (1943-44), іменованій поручником у січні 1944, командир ВО "Завихост" (1944-46), провідник ОУН Західного краю "Дніпро" на ПЗУЗ (1944-52), крайовий командир УПА-Північ у ранзі майора (1945-49), заступник провідника ОУН на ПЗУЗ (1949-52). Заскочений в криївці спецгрупою МГБ, загинув геройською смертю.

Лівий Роман (Митар, Йордан), нар. (?) 1919 в (?) Львівської області – заг. 5-ого грудня 1948 в с. Топільське Рожнятівського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий; одружений з Дарією Цимбалістою. На еміграції (1940-41), окружний референт СБ Коломийщини (1941-42), обласний референт СБ Станіславщини

Іван Литвинчук

(1942-45), крайовий референт СБ Карпатського краю (1945-48). Обставини смерті невідомі.

Логуш Омелян (Іванів, Євген), нар. (?) 1912 в (?). Ширший життєпис невідомий; одружений в підпіллі з Катериною Мешко. Студентський діяч у Галичині, заарештований з іншими учасниками Конгресу укр. студентства в Львові в 1939, в пол. тюрмі, мабуть, до вересня 1939. Референт пропаганди ОУН ПСУЗ у Дніпропетровському (1942-43), учасник III НВЗ ОУН, член Проводу ОУН, співорганізатор і автор доповіді "Політичні завдання поневолених народів" на Конференції поневолених народів Сходу Європи і Азії в листопаді 1943, учасник ВЗ УГВР. На еміграції в Західній Німеччині та США.

Лопатинський Юрій (Калина), нар. 12-ого квітня 1906 в Тернополі – пом. 16-ого листопада 1982 в Гантері (Hunter, штат Нью-Йорк, США). Син священника УГКЦ; одружений з Анкою, з дому Лідія Прокопович. Близький друг Р. Шухевича, член УВО та ОУН. Закінчив Академічну гімназію в Львові 1926, абсолювент школи підхорунжих (сержант) Польської армії. Від 1929 студював два роки права в Львові, пізніше медицину в Франції та Австрії. Брав участь у вищих старшинських курсах для членів ОУН у Німеччині. В 1938-39 член Штабу Карпатської Січі в ранзі поручника, командир підстаршинської школи в Хусті (Карпатська Україна). Учасник II ВЗ ОУН у Кракові; від квітня до жовтня 1941 в легіоні "Нахтігаль", нагороджений Залізним Хрестом (Eisener Kreuz) за героїзм у боях к. Вінниці, виконував спеціальні доручення Проводу ОУН (1941-43). В квітні 1943 заарештований Гестапом (Gestapo), ув'язнений в концентраційному таборі Саксенгавзен (Sachsenhausen) до листопада 1944. В грудні 1944 зголосив свою готовність повернутися в Україну, там на доручення М. Лебеда парашутував, доставив організаційні документи до УГВР та Бюро проводу ОУН. Член ГВЩ, в квітні 1945 призначений представником УГВР на переговори з польським підпіллям на Закерзонні, голова делегації на зустрічі із делегатом пол:

підпілля Мар'яном Голебевським (Marjan Golebiewski) та його делегацією 21-ого травня 1945, та на пізніші зустрічі. Від кінця 1945 в Мюнхені, включився в працю ЗЧ ОУН (до 1948), ЗП УГВР. У 1947 став заступником керівника Місії УПА за кордоном, 1949 очолив Військовий центр при ЗП УГВР, керував підготовою вислання кур'єрів УГВР в Україну (1949-52). Підвищений УГВР до підполковника, відзначений Золотим Хрестом заслуги. У США член Дирекції нью-йоркської фірми-корпорації "Пролог" (1952-82), провідний член і довголітній голова Об'єднання колишніх вояків УПА, співзасновник і член Видавничого комітету "Літопис УПА" (Торонто) від 1975.

Лукащук Володимир (Кропива), нар. (?) 1918? в с. (?) Ківерського р-ну Волинської області – заг. 13-ого травня 1944 в с. Кордишів Шумського р-ну Тернопільської області. Ширший життєпис невідомий; син бідних селян. Закінчив гімназію, член ОУН, підстаршина Польської армії. Командир сотні в господарському курені в Луцьку (1941-43), в УПА від 20-ого березня 1943, командир сотні в ВО "Турри", командир куреня в ВО "Богун", командир рейдуючих відділів на ОСУЗ, нач. вишкільного відділу штабу ВО "Богун", заступник командира й шеф КВШ УПА-Південь від березня 1944. Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД.

Луцький Олександр (Андрієнко, Богун, Богдан), нар. (?) 1910 в с. Боднарів Калуського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий; одружений. Закінчив гімназію в Станиславові, член ОУН, працівник "Просвіти", політв'язень пол. тюрем (1933-37); окружний провідник ОУН у Станиславові (1937-39), учасник військових курсів ОУН у Кракові в 1939, обласний провідник ОУН Станиславівщини (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові. Учасник легіону "Нахтігаль" та командир чоти в 201-ому батальйоні в ранзі поручника (1941-42), політичний в'язень нім. тюрми в Львові (1943, 1944), організатор і командир УНС у Галичині в 1943, перший крайовий командир УПА-Захід (1943-44), командир УПА-Захід (Карпати) літом

1944. Підступно зловлений в 1945 спецзагоном НКГБ, який діяв під маскою "УПА"; засуджений на кару смерти; доля невідома.

Маївський Дмитро (Тарас, Косар, П. Дума, Зруб, Курган, Ом і ін.), нар. 8-ого листопада 1914 в с. Реклинець Сокальського р-ну Львівської області – заг. 19-ого грудня 1945 к. чес.-нім. границі на терені Чехо-Словащини. Син директора школи в с. Реклинець, учителя школи в с. Купичволя; одружений з Любов'ю Шевчик у підпіллі. З політичних причин змушений кінчати розпочаті в Сокалі студії в учительській семінарії, мабуть, у Руднику к. Сандомежа (Sandomierz, Польща); член ОУН, політв'язень у львівських Бригідках; після звільнення в підпіллі, повітовий провідник ОУН Жовківщини, обласний провідник ОУН Холмщини (1939-40), окружний провідник ОУН Сокальщини (1940-41), делегат від ОУН із Українських земель на II ВЗ ОУН у Кракові, учасник Північної похідної групи ОУН літом 1941, заступник крайового провідника ОУН/ОУНСД СУЗ у Києві (1941-42), член Проводу ОУН/ОУНСД (1942-45), референт пропаганди при Проводі ОУН/ОУНСД в 1942, гол. ред. журналу *Iдея і чин* (1942, 1944-45). Заскочений сам один гестапівцями в Львові 21-ого листопада 1942, в рукопашному бою перший скористав із зброї в обороні таємних документів і врятував їх, не зважаючи на те, що був важко поранений. Член Бюра проводу ОУН від травня 1943, керівник підготовки та учасник III НВЗ ОУН, заступник голови Бюра проводу ОУН і політичний референт (1943-45); делегат у 1945 від Проводу ОУН на Українських землях до Проводу ОУН за кордоном. Автор брошур та низки статтів. Затриманий чес. прикордонниками при спробі переходу до Західної Німеччини, героїчно загинув, щоб живим не потрапити в руки НКГБ.

Макар Василь (Безрідний, Сіроманець), нар. 23-ього вересня 1908 в с. Поториця Сокальського р-ну Львівської області – заг. 23-ього квітня 1944 в Броневському лісі Березненського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис не-

Дмитро Маївський

відомий. Член ОУН, у 1932 заарештований за приналежність до ОУН і поширення нелегальної літератури, засуджений на вісім років, політв'язень пол. тюрем (1932-36); керівник першого повстансько-бойового відділу "Вовки" на ПЗУЗ (1936-37), керівник переходу кордону членами ОУН (1939-41). Крайовий референт СБ ПЗУЗ (1942-44). Важко поранений в боях 16-ого лютого 1944 під час переходу фронту. Загинув у бою з військом НКВД; (ф?).

Матвійчук [ім'я?] (Віталій, Крилач), нар. (?) в с. Старий Порицьк Іваничівського р-ну Волинської області – заг. 15-ого лютого 1945 в лісі Червоний бір Ковельського р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий; закінчив гімназію. Заарештований НКВД в Володимир-Волинському, визволився 28-ого червня 1941. Окружний провідник Володимир-Волинщини (1941-43), обласний провідник Волині від червня 1943, комендант запілля ВО "Тури" від вересня 1943, крайовий організаційний референт Західнього краю "Дніпро" від серпня 1944. Мав при собі підвідділ кінноти, з яким часто рейдував. Невідомо, як загинув; (ф?).

Матла Зенон (Дніпровий), нар. 26-ого листопада 1910 в с. Містки Пустомитівського р-ну Львівської області – пом. 23-ього вересня 1993 у Філадельфії (США). Одружений. Член ОУН, студент Матиматичного факультету Львівського у-ту, надобласний провідник ОУН теренів Перемишль-Львів-Бережани-Тернопіль (1933-34), заарештований пол. поліцією восени 1934 за здогадну роль в вбивстві поліційного агента, засуджений на кару смерти, замінену на до смертну в'язницю, визволився в вересні 1939. На еміграції (1939-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, провідник Південної похідної групи ОУН літом 1941, крайовий провідник ОУН ПівдСУЗ (1941-42), член Проводу ОУН (1942-43), член делегації для переговорів із пол. підпіллям, вибраний членом Бюра проводу ОУН 13-ого травня 1943; заарештований Гестапом (Gestapo) в липні 1943, ув'язнений в нім. концентраційному таборі до осені 1944. На еміграції

в Західній Німеччині член Проводу ЗЧ ОУН, тереновий провідник ОУН у Франції, переїхав до США в 1952. Член т. зв. "трійки", уповноваженої реорганізувати ЗЧ ОУН (1953-55), член редакції часопису *Америка* (Філадельфія), її гол. редактор (1971-81). Автор брошури *Південна похідна група* (1952).

Медвідь Михайло (Карпович, Кременецький), нар. (?) 1913 в Тисменниці Івано-Франківської області – заг. 4-ого червня 1945 в с. Дев'ятники Жидачівського р-ну Львівської області. Закінчив торговельну школу в Станиславові; член ОУН від 1933, політв'язень пол. тюрем; чотовий в вартівничій сотні к. Кракова (1939-40), організатор військових курсів ОУН на Холмщині в 1940, провідник ОУН Томашівського повіту (1940-41), учасник похідних груп ОУН у 1941. Військовий референт ОУН ПівнСУЗ і ПівдСУЗ (1941-43), співорганізатор відділів УПА-Південь у Холодному яру в 1943, шеф КВШ УПА-Північ у ранзі сотника від січня 1944, керівник технічного зв'язку ГВШ у 1944, нач. вишкільного відділу ГВШ (1944-45). Загинув у криївці, оточений спецгрупою НКГБ. Посмертно іменований УГВР підполковником УПА.

Мельник Ярослав (Роберт), нар. (?) 1920 в с. Бережниця Калуського р-ну Івано-Франківської області – заг. 30-ого жовтня 1946 на схилах Яворин Долинського р-ну Івано-Франківської області. Син селянина; одружений з Антоніною Король у підпіллі. Провідник Юнацтва ОУН у Рогатинській гімназії (1937-39), з неї виключений за революційну діяльність. Восени 1939 працює учителем у рідному селі, вирвався з рук НКВД під час спроби арешту, керівник Юнацтва ОУН та заступник повітового провідника в Калуші (1939-41), організаційний референт Калуської округи в 1941, окружний провідник ОУН у Коломиї (1941-42), обласний провідник ОУН Станиславівщини від липня 1942 до жовтня 1943, член Крайового проводу ОУН ЗУЗ (1943-44), обласний провідник ОУН Станиславівщини від травня 1944, крайовий провідник ОУН Карпатського краю

(1945-46). Визначався надзвичайною енергією, активністю, присвячував багато часу організації відділів УПА. Відзначений гол. командиром УПА Бронзовим Хрестом заслуги в 1945, та УГВР – Золотим Хрестом заслуги в 1947. Загинув разом із дружиною, обороняючися від спецвідділу МВД до останнього набою.

Мешко Катерина (Верещак), нар. (?) 1912, мабуть, у Дніпропетровській області. Ширший життєпис невідомий; одружена з Омеляном Логушем у підпіллі. Студентка Факультету металургії Дніпропетровського у-ту. Обласний провідник ОУН Луганської та Донецької областей (1942-43). Співорганізаторка та автор доповіді “Організація і практичні цілі єдиного фронту поневолених народів” на Конференції поневолених народів Сходу Європи і Азії в листопаді 1943, учасниця ВЗ УГВР. На еміграції в Західній Німеччині та США; (ф?).

Мирон Дмитро (Андрій, Роберт, Орлик), нар. (?) 1911 в с. Рай Бережанського р-ну Тернопільської області – заг. 25-ого липня 1942 в Києві. Син муляра-зарібника. Учень гімназії в Бережанах, за приналежність до ОУН мусів матуру здавати в Малій духовній семінарії в Львові, розпочав студії в Факультеті права на Львівському у-ті. Референт Юнацтва КЕ ЗУЗ (1932-34), ред. *Бюлетеня* ОУН ЗУЗ; заарештований, засуджений на сім років пол. тюрми (1934-38); політичний референт КЕ ЗУЗ (1938-39), учасник II ВЗ ОУН у Римі (серпень 1939). Крайовий провідник ОУН ЗУЗ у 1940, член підготовчої комісії, учасник II ВЗ ОУН у Кракові, провідник Північної похідної групи ОУН у літі 1941; заарештований Гестапом (Gestapo) в вересні 1941 на Київщині, від яких втік під час транспорту до тюрми в Німеччині; крайовий провідник ОУН СУЗ у Києві (1941-42). Автор праці *Ідея і чин України* (1941). Загинув у перестрілці з гестапівцями на розі вулиць Театральна (Лисенка) та Фундуклеївська (Леніна).

Мокрій Роман (Байда), нар. (?) в Заболотіві Снятинського р-ну Івано-Франківської області – заг. 5-ого травня

1944 в (?) Івано-Франківській області. Ширший життєпис невідомий. Обласний провідник ОУН Станиславщини від жовтня 1943 до травня 1944. Загинув трагічно через необережність із зброєю; (ф?).

Мостович Олена (Верба), нар. (?) 1915? в с. Малин Млинівського р-ну Рівенської області – заг. 13-ого лютого 1945 к. с. Оржів Рівенського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий; донька священика УАПЦ. Батька й матір більшовики вивезли на Сибір у 1940, брата Миколу нацисти закатували в концтаборі Авшвіц (Auschwitz). Провідниця жіночої сітки ОУН на ПЗУЗ (1941-43), організатор і керівник УЧХ на ПЗУЗ, член Крайового проводу ОУН ПЗУЗ (1943-45), довірена особа Д. Клячківського. Загинула в бою з спецгрупою НКВД, посмертно нагороджена УГВР Срібним Хрестом заслуги; (ф?).

Мудрий Василь (Вавринич), нар. 19-ого березня 1893 в с. Вікно Гусятинського р-ну Тернопільської області – пом. 19-ого березня 1966 в Нью-Йорку. Член Земської управи (1918-19) в Проскурові (Хмельницький), її голова в 1920. Співорганізатор, скарбник, секретар таємного Львівського укр. у-ту (1921-25), гол. ред. (1927-35) щоденника *Діло* (Львів), секретар (1925-30) та заступник голови (1932-39) Головної управи товариства “Просвіта” в Львові. Співзасновник, заступник голови УНДО (1928-35), голова партії (1935-39), вибраний послом у 1935 до Сейму, провідник укр. фракції та віцемаршалок парламенту Польщі. Секретар Українського національного комітету в Кракові в 1941, учасник ВЗ УГВР, вибраний на першого віцепрезидента УГВР. На еміграції був членом ЗП УГВР (1945-47) та президентом Центрального представництва укр. емігрантів у Західній Німеччині (1945-49), в США став езекутивним директором Українського Конгресового Комітету Америки. Автор праці *Боротьба за огнище укр. культури на зах.-укр. землях* (1923); дійсний член НТШ.

Новицький Степан (Вадим, Спец), нар. (?) 1905 в Стрию Львівської області – заг. 15-ого жовтня 1944 к. Ра-

ви-Руської Львівської області. Син міщан, матір жидівського походження. Член Пласту, УВО, ОУН. Навчався в Стрийській гімназії, студії завершував у Яворові. Абсолювент школи підхорунжих Польської армії. Військовий референт КП ОУН у Кракові (1940-41), викладач на військових вишколах ОУН. Від 1942 член КВШ ОУН ЗУЗ, військовий референт Проводу ЗУЗ та заступник командира УНС у 1943, пізніше військовий інспектор КВШ УПА-Захід у ранзі поручника. Весною 1944 керує боями УПА на Холмщині проти частин пол. Армії крайової (Armia Krajowa) та Червоних партизанів. Восени 1944 перебуває при відділах УПА під час запеклих боїв із Пограничними військами НКВД. Загинув у бою; посмертно підвищений до сотника.

Олійник Петро (Еней, Роман), нар. (?) 1909 в с. Молодиче Жидачівського р-ну Львівської області – заг. 17-ого лютого 1946 к. с. Рудники Маневицького р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий; одружений з Марією Захтирко. Член ОУН, студент Юридичного факультету Львівського у-ту. Член похідних груп ОУН у 1941, обласний провідник ОУН Дніпропетровщини в 1942, політичний в'язень нім. тюрми, визволений боївкою ОУН, переходить на ПЗУЗ. Організатор УПА на південній Рівненщині та Кременеччині в 1943, командир ВО "Богун" у ранзі поручника (1943-44), провідник ОУН Східного краю (1944-45), організаційний референт ОУН Західного краю ПЗУЗ (1945-46). Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД.

Омелюсік Микола (Поліщук), нар. (?) 1889 в (?) на Поліссі – пом. 6-ого серпня 1970 в Філадельфії, США. Ширший життєпис невідомий; одружений з Тетяною. Офіцер артилерії Царської армії, командир артилерійської бригади Армії УНР у 1918-19, підполковник Армії УНР. У УПА від травня 1943, нач. оперативного відділу ШВО "Заграва", від серпня 1943 начальник оперативного відділу КВШ УПА-Північ. Його дружина Тетяна – керівник вишколів медсестер для УПА. Звільнений з УПА в 1944, подався з родиною

на Захід, на еміграції в Західній Німеччині, США. Екзильний Уряд УНР підвищив його до генерал-хорунжого. Автор історичного нариса "УПА на Волині в 1943 році" в: *Літопис УПА* (Торонто, 1976).

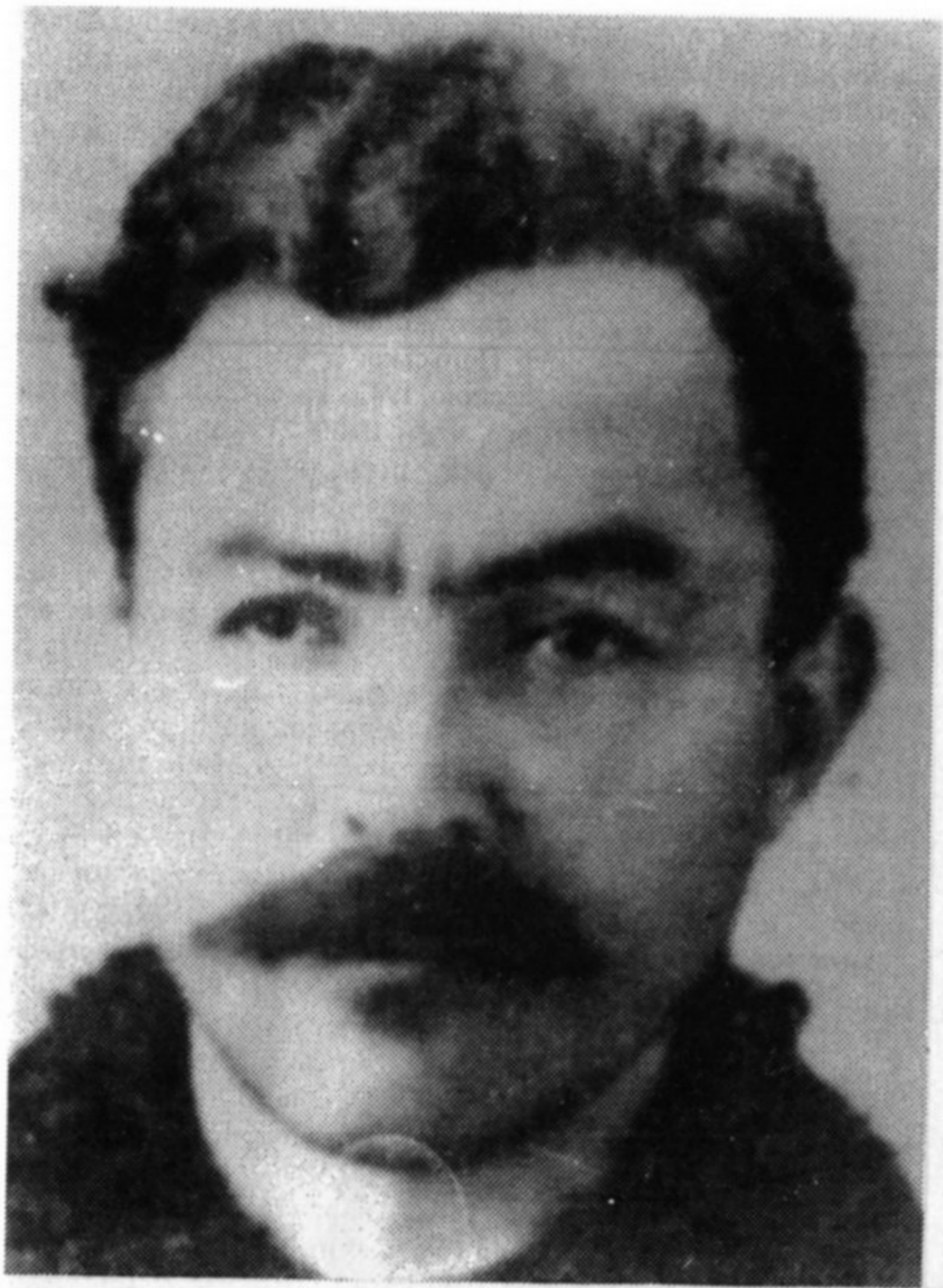
· **Онишкевич Мирослав** (Орест, Богдан, Олег, Білий), нар. 26-ого січня 1911 в с. Угнів Сокальського р-ну Львівської області – заг. 6-ого липня 1950 в Варшаві. Син селянина, неповна середня освіта; одружений з Стефанією Зварич. Член ОУН від 1929, організатор Юнацтва ОУН у Ковлі на Волині (1929-31), двічі заарештований, суджений за приналежність до ОУН, політв'язень пол. тюрем (1931-32, 1933-35), вояк Польської армії в 1933. Заробляв на життя, працюючи продавцем, робітником, бухгалтером, директором каси (1937-43). Член обласного проводу ОУН Львівщини (1942-43), заступник обласного командира УНС у 1943, організатор бойових відділів УПА на північній Львівщині (1943-44), підвищений до хорунжого, командир куреня в 1944 в боях проти нацистів, Армії крайової (Armia Krajowa) та Червоних партизанів. Заступник командира й шеф Штабу львівської ВО 2 "Буг" (1944-45) в ранзі поручника, командир Закерзонської ВО 6 "Сян" (1945-47) в ранзі сотника. Іменованій УГВР на майора УПА з датою старшинства 14-ого жовтня 1946. Через зраду потрапив живим у руки пол. поліції безпеки 2-ого березня 1948, засуджений на кару смерти 3-ього червня 1950; страчений.

Остріжський-Голобенко – псевдоніми [ім'я та прізвище невідомі], нар. (?) в с. Голоби (с. Острог?) Ковельського р-ну Волинської області – заг. 27-ого грудня 1944 в Червоному борі к. с. Мульчиці Володимирецького р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Поручник Польської армії, ветеран пол.-нім. війни 1939, учитель. Під час нацистської окупації директор неповносередньої школи (1941-43). В УПА від березня 1943, організатор і командир куреня на Ковельщині, учасник боїв із нацистами к. с. Радовичі 8-9 вересня 1943, інструктор на старшинському перевишколі ВО "Тури" в грудні 1943. В березні 1944 пере-

бирає команду реорганізованого куреня "імени Богуна" на Володимирщині, переходить на Грубешівщину, бере участь у боях на протипольському фронті. В липні перевів курінь через фронт на Волинь, заступник командувача і шеф ШВО "Завихост" від серпня 1944, підвищений до сотника; переорганізував курені ВО "Завихост" у бригади. Загинув у бою; (ф?).

Осьмак Кирило, нар. 9-ого травня 1890 в містечку Шишаки Полтавської області – заг. 16-ого травня 1960 в Владімірській тюрмі (Росія). Одружений. Вищу освіту здобув у Московському сільськогосподарському інституті (1910-16), студентську практику проходив на Волині, Кубані, Сибірі. Член УПСР, член Центральної Ради (1917-18). Агроном та організатор кооператив. Заарештований в Харкові в 1928, знову в 1930, в Москві засуджений на п'ять років за "справою" СВУ, достроково звільнений. Працював у народньому господарстві в Росії (1932-38), знову ув'язнений (1938-40), на "волі" жив із родиною в Києві (1941-43), тримав зв'язок із сіткою ОУН, переїхав до Львова, працював у УЦК. Учасник ВЗ УГВР, вибраний на президента УГВР. 13-ого вересня 1944 заарештований, ув'язнений в Дрогобицькій тюрмі (1944-47), в Владімірській тюрмі (1948-60), де й загинув. Чекісти не знали, мабуть, що в них у руках президент УГВР.

Охримович Василь (Пилип, Грузин, Кузьма), нар. 25-ого травня 1914 в Львові – заг. 19-ого травня 1954 в Києві. Член ОУН, політичний в'язень пол. концентраційного табору Береза Картузька (1935-36); заарештований в Тернополі, засуджений на 10 років тюрми в 1938, з тюрми визволився в вересні 1939. Член Українського національного комітету в Кракові в 1941, староста Тернопільської області літом 1941, крайовий провідник ОУН ЗУЗ у 1943, учасник ІІІ НВЗ ОУН, член Проводу ОУН. Найактивніший член Ініціативного комітету для створення УГВР, член УГВР від 1944. На еміграції в Західній Німеччині провідний член ЗП УГВР (1946-51), член ЗЧ ОУН (до 1948). В 1951 повер-

Кирило Осъмак

нувся на Україну, включився в підпільну боротьбу, керівник ОУН Карпатського краю. Одержав військовий ступінь майора-політвиховника УПА, нагороджений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 2-ої класи. Підступно захоплений в 1954 МГБ (точна дата не устійнена); засуджений на кару смерти Воєнним трибуналом Київської військової округи; страчений.

Павлович Микола (Яворенко), нар. (?) в с. Седлище Старовижівського р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий. Офіцер Польської армії. Один із організаторів УПА на Поліссі весною 1943, командир куреня літом 1943 в ранзі хорунжого, член ШВО "Тури" від вересня 1943, інструктор старшинського перевишколу ВО "Тури" в грудні 1943, підвищений до поручника в січні 1944. Начальник оперативного відділу ШВО "Завихост" від серпня 1944, шеф ШВО "Завихост" від січня 1945. 19-ого серпня 1945 потрапив живим у полон НКВД серед невідомих обставин; доля невідома; (ф?).

Пеленський Зенон (Зеленко, Ходя), нар. 26-ого липня 1902 в с. Тулиголови (Березець) Городоцького р-ну Львівської області – пом. 30-ого жовтня 1979 в Мюнхені. Учасник Першого конгресу ОУН у 1929, член ОУН до 1934, політичний в'язень пол. тюрем, пізніше активний член УНДО (1935-39). Головний ред. тижневиків *Український голос* у Перемишлі (1928-29), *Свобода* в Львові (1936-38), щоденника *Новий час* у Львові (1938-39), кореспондент, співробітник ін. публікацій. Учасник ВЗ УГВР, вибраний членом Президії УГВР. На еміграції в Західній Німеччині: член ЗП УГВР, ред. (1946-47) мюнхенського тижневика *Українська трибуна*, працював для укр. відділу Радіо "Свобода" (1955-67), голова Співки укр. журналістів у Західній Німеччині (1967-69).

Петерс Кость (Сокіл, Гонта), нар. (?) 1896? в (?) Вінницької області – заг. (?) в (?). Сотник Армії УНР; одружений, ширший життєпис невідомий. Під час нацистської окупації виконував обов'язки коменданта укр. допоміжної

Василь Охримович

поліції в Богородчанах та Тисьменниці Івано-Франківської області, співпрацював із сіткою ОУН (1941-44). В УПА від квітня 1944, член ШВО "Говерля" від липня 1944. Мав добрий підхід до рядових стрільців, вояцтво його шанувало. Діяльність у 1945-49 не устійнена. В 1949 був, мабуть, членом ГВШ у ранзі майора – підпис "член Головного Штабу УПА, майор УПА Д. Сокіл" стоїть під документом "Звернення Воюючої України до всієї української еміграції" (жовтень 1949). Літом 1950 виконує обов'язки окружного референта пропаганди Станиславівщини. Доля невідома; (ф?).

Петренко Роман (Омелько, Юрко), нар. 13-ого грудня 1913 на Волині. Член теренового проводу ОУН Костопільщини, Сарненщини й Пинщини (1941-43), в підпіллі від січня 1942. Від травня 1943 начальник господарського відділу ШВО "Заграва", від серпня 1943 ад'ютант командира й начальник господарського відділу КВШ УПА-Північ, від листопада 1943 керівник відділу зовнішніх зв'язків КВШ УПА-Північ. Літом 1944 виїхав на Захід у складі ГСЗС УГВР, живе в США; (ф?).

Позичанюк Йосип (Шугай, Шаблюк, Євшан, Рубайгада, Стожар, Чубенко), нар. (?) 1911 к. Дашіва Липовецького р-ну Вінницької області – заг. 21-ого грудня 1944 к. с. Юшківці Жидачівського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий. Член комсомолу, висланий до Львова на працю журналістом за першої окупації більшовиків (1939-41). Член ОУН від 1941, державний секретар Міністерства інформації і пропаганди УДП, учасник похідних груп ОУН літом 1941, заарештований Гестапом (Gestapo) на Київщині в вересні 1941, ув'язнений в Німеччині (1941-42). Після звільнення з тюрми вернувся в Україну, ред. підпільних публікацій ОУН *За самостійну Україну*, *За Україну*, *За українську державу*, і ін. Учасник НВЗ ОУН, вибраний членом Головної ради, учасник ВЗ УГВР. Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД; (ф?).

Польовий Омелян (Остап, Очерет), нар. 3-ього січня

1913 в с. Ярчівці Зборівського р-ну Тернопільської області. Учень гімназії в Тернополі, закінчив екстерном у Львові, член ОУН від 1932, студіював у Львові. Керівник політканцелярії ОУН у Кракові (1940-41), вояк легіону "Нахтігаль" і командир чоти в 201-ому батальйоні в Білорусі (1941-42), командир вишкільної сотні УНС у Карпатах літом 1943, командир Тернопільської ВО 3 УПА-Захід – Групи "Лисоня" (1943-44) в ранзі хорунжого, командував двома куренями в боях із ВВ НКВД восени 1944, важко поранений 27-ого вересня 1944, підвищений до ранги поручника в 1945, старшина для доручень КВШ УПА-Захід (1945-46). Потрапив живим у руки МГБ в 1946, засуджений на кару смерті, що замінено на 25 років. Видержав цілий термін "покарання", звільнений в 1971; працював фізично до 1993, живе в Тернополі.

Польовий Федір (Поль), нар. (?) 1913? в Кременеччині? Тернопільської області – заг. 15-ого жовтня 1944 на Яворинах к. с. Липа Долинського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Офіцер Польської армії, студент, заарештований, засуджений, ув'язнений за приналежність до ОУН (1937-38). В 1940-41 на Холмщині відповідав за крайовий зв'язок ОУН під проводом полк. А. Мельника. Діяльність під час нацистської окупації невідома. В 1943 заарештований Гестапом (Gestapo) в Здолбунові, але втік до УПА. Командир підстаршинської школи літом 1943, начальник вишкільного відділу КВШ УПА-Північ від серпня 1943, командир Старшинської школи "Лісові чорти" від жовтня 1943, підвищений до поручника в січні 1944. В лютому 1944 відходить із інструкторським складом у Карпати; командир куреня Старшинської школи "Олені" від квітня 1944. Дуже улюблений учасниками старшинських шкіл за вроджений такт і стоїцький спокій. Загинув у бою з частинами 14-ого загону Пограничних військ НКВД. Посмертно відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 2-ої кляси та підвищений до майора; (ф?).

Потішко Василь, нар. 4-ого квітня 1895 в с. Лабунь Житомирської області – пом. 5-ого березня 1991 в Баффало (Buffalo, США). Абсольвент учительської семінарії, коротко учителював. Прапорщик у Царській армії (1916-17), учасник Першого всеукр. військового з'їзду в травні 1917, вибраний до складу Українського генерального військового комітету (згодом – Міністерство військових справ Центральної Ради), член УПСР, член Центральної Ради (1917-18). Комендант Київського телеграфу в 1918, військовий інспектор Армії УНР у 1919, член делегації від УНР для розмов із більшовиками в 1919. В міжвоєнний період жив у СРСР, часто міняв місце проживання. Один із керівників Всеукраїнської спілки споживчих кооперативних організацій в Києві (1941-43). Автор проєкту “Плятформа УГВР”, учасник ВЗ УГВР. На еміграції в Західній Німеччині, США; вибраний до управи Центрального представництва укр. емігрантів у 1945, організатор Центрального об'єднання укр. професійних спілок на еміграції в 1947; член ЗП УГВР.

Присяжнюк Олекса (Мітла), нар. (?) 1915? на Волині (?) – заг. 24-ого березня 1945 на Суховерському хуторі Рівенського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Керівник СБ на різних щаблях у Волинській області (1941-43), член Крайового проводу ОУН ПЗУЗ, нач. контррозвідки КВШ УПА-Північ та референт СБ ПЗУЗ (1944-45). Обставини смерті невідомі; (ф?).

Пришляк Григорій (Мікушка, Вайс, Маріян, Вільховий), нар. 20-ого квітня 1913 в с. Новосілки Бузького р-ну Львівської області. Одружений з Стефанією Кадоб'янською (була засуджена на 15 років каторги в 1947). Член Пласту, член ОУН від 1929, абсольвент гімназії в Львові, член робітничого товариства “Сила”, секретар спортивного товариства “Чорноморець”, із 1932-ого член повітового проводу ОУН Кам'янка-Струмілова, політв'язень пол. тюрем (1930, 1932); служив у Польській армії, активний в сільськогосподарській ділянці та “Просвіті”; заарештований в

1938, засуджений на сім років тюрми, визволився в вересні 1939. Референт СБ на Краків (1940-41), крайовий референт СБ на Німеччину в 1941, організатор і крайовий референт СБ ЗУЗ (1941-44), провідник особливої групи ОУН у Львові (1944-46). Заарештований НКВД 20-ого липня 1946, засуджений на кару смерти, замінену на 25 років тюрми і концтаборів, звільнений 20-ого липня 1971, відбувши цілий термін. Член проводу сеньйорів відновленого Пласту в Україні від 1993, живе в Коломиї Івано-Франківської області; (ф?).

Пришляк Євген (Ярема, Чорнота), нар. 13-ого грудня 1913 в Миколаєві Львівської області – пом. 3-ього грудня 1987 там таки. Син заможного міщанина; одружений в 1943 з Наталею Говикович, від 1978 – з Євгенією Рудик. Член ОУН від 1929, закінчив Торговельну школу в Львові в 1930, брав активну участь у культурно-громадському житті; політичний в'язень пол. тюрем (1935-39). Учасник похідних груп ОУН у 1941, політв'язень нім. тюрем (1941-42), працівник УДК в Миколаєві к. Львова. Керівник боївок СБ Дрогобицької області в 1944, окружний референт СБ Дрогобищини (1945-46), окружний референт СБ Городоччини (1946-49), крайовий референт СБ Львівського краю (1949-50), крайовий провідник ОУН Львівського краю від грудня 1950. 22-ого січня 1952 в загазованій криївці в неприємному стані потрапив живим у руки МГБ, засуджений на кару смерти, замінену на 25 років ув'язнення. Звільнений 25-ого січня 1977, відбувши цілий термін, але на "волі" був увесь час переслідуваний КГБ.

Прокоп Мирослав (Володимир), нар. 6-ого травня 1913 в Перемишлі. Одружений з Любою Комар. Член Пласту, закінчив гімназію в Перемишлі в 1931, член ОУН, окружний провідник ОУН в Перемишлі (1932-33), політичний в'язень пол. тюрем (1933-37), студент Юридичного факультету Львівського у-ту (1931-33, 1937-39), ред. журналу *Студентський вісник* у Львові (1937-39), ред. *Української пресої служби* (1939-41). В розпорядженні урядуючого провідника ОУН/ОУНСД (1941-42), крайовий референт пропа-

ганди ПівнСУЗ у Києві в 1942, референт пропаганди Проводу ОУН/ОУНСД; член делегації для переговорів із пол. підпіллям; ред. журналу *Iдея і чин* (1943-44), учасник III НВЗ ОУН, член Ініціативного комітету для створення УГВР і учасник ВЗ УГВР, автор політичної доповіді, вибраний на члена Президії УГВР. На еміграції від 1945: член ЗЧ ОУН (до 1948), заступник голови ЗП УГВР (1946-83); заступник голови нью-йоркської фірми-корпорації "Пролог" (1952-74), її голова (1974-81), член її Ради директорів (1981-92); голова Середовища УГВР (1983-93) / Середовища УГВР – Незалежність і демократія (від 1993). Ред. англomовного місячника фірми-корпорації "Пролог" *Digest of the Soviet Ukrainian Press* (Огляд радянської укр. преси. Мюнхен, 1957-77), довголітній член редколегії, ред. ради жур. *Сучасність*. Доктор права, дійсний член НТШ; автор праці (три випуски) *Україна і укр. політика Москви* (Мюнхен: Видавництво "Сучасна Україна", 1956; Б. м. в.: "Сучасність", 1981 та 1985), *Напередодні незалежної України* (Нью-Йорк: НТШ-А, 1993), і ін., низки статтів; живе в Нью-Йорку.

Ребет Дарія (Орлян), нар. 26-ого лютого 1913 в Кіцмані на Буковині – пом. 5-ого січня 1992 в Мюнхені. Дівоче прізвище Цісик, одружена з Л. Ребетом. Абсольвентка Католицького у-ту в Любліні, його магістер права. Референт Юнацтва КЕ ЗУЗ (1934-38), політв'язень пол. тюрми в 1939, учасник II ВЗ ОУН у Кракові, політичний в'язень нім. тюрми в 1941, учасниця III НВЗ ОУН, вибрана членом Проводу ОУН (єдина жінка). В березні 1944 член Ініціативного комітету для створення УГВР, автор проєкту "Устрій УГВР", учасниця ВЗ УГВР, вибрана членом Президії УГВР. Із доручення Проводу ОУН виїхала на еміграцію в 1944 організувати сітку ОУН на Заході. Член ЗЧ ОУН (до 1948); довголітній член Президій ЗП УГВР / Середовища УГВР; голова Політичної ради ОУНз. Довголітній член редколегій публікацій *Сучасна Україна*, *Сучасність*, *Український самостійник*, авторка низки статтів на суспільно-політичні, громадські теми; активістка жіночого руху.

Рибак Гриць (Юрко), нар. (?) 1909 в районі с. Деражне (с. Звіжджі?) Рівенської області – заг. (?). Ширший життєпис невідомий; закінчив, мабуть, чотири класи народної школи. Член ОУН від 1932, політичний в'язень пол. тюрем, тюрем НКВД в 1940, тюрем (1942-43) Гестапа (Gestapo). Комендант заплля ВО “Заграва” від червня 1943 до лютого 1944. Доля невідома; (ф?).

Рудий Володимир (Аркас, Модест, Винар), нар. (?) 1914? в (?) Львівської області – заг. 19-ого грудня 1945 в с. Купичволя Жовківського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий. Служив у Польській армії, учасник старшинського вишколу ОУН у Турковичах на Холмщині літом 1940, повітовий військовий референт Кам'янки-Бузької (1941-44). Член штабу першого куреня північної Львівщини від квітня 1944, начальник оперативного й розвідного відділу ШВО “Буг” від літа 1944, шеф ШВО “Буг” від квітня 1945 в ранзі поручника. Відзначений Бронзовим Хрестом бойової заслуги. Загинув героїчною смертю, оточений в криївці. Посмертно підвищений УГВР до майора; (ф?).

Савчук В. – псевдонім [ім'я і прізвище невідомі]. В 1945 і 1946 накази КВШ УПА-Захід підписував (крім командира): “В. Савчук, шеф штабу”; (ф?).

Сак Пантелеймон (Могила, Всеволод, Коваль, Сила), нар. (?) 1905 в (?) на Київщині – заг. (?) травня 1943 в Києві. Ширший життєпис невідомий; син селянина. Закінчив Інститут народної освіти в 1930, учитель історії в середніх школах Києва, член КП(б)У, директор середньої школи у Львові (1939-41); член ОУН від 1940, учасник похідних груп ОУН літом 1941, заарештований Гестапом (Gestapo) 31-ого серпня 1941, пізніше втік. Викладач історії в інституті в Києві, автор праці про Гайдамаччину, член Крайового проводу ОУН ПівнСУЗ у Києві (1941-42), автор брошури *Україна, якою була, якою є і якою буде*, ред. підпільних видань, крайовий провідник ОУН ПівнСУЗ у Києві (1942-43). Заарештований Гестапом весною 1943, ними замордований; (ф?).

Свистун Микола (Ясень, Ярбей, Ворон), нар. (?) 1912 в с. Одрове Радехівського р-ну Львівської області – заг. 8-ого грудня 1944 в Обгівському лісі Здолбунівського р-ну Рівенської області. Ширший життєпис невідомий. Член УВО від 1928, ОУН від 1929, військовий референт ОУН Радехівського повіту, член бойової групи “Вовки” на Волині; власник крамниці в Радехові (1936-38), політичний в’язень пол. тюрем (1930, 1933-36, 1939). При останньому арешті важко себе поранив при спробі застрілитися, втратив мову на кілька років; весною 1939 засуджений пол. режимом на досмертну кару, звільнився 17-ого вересня 1939. Відповідальний за членів ОУН при переході нацистсько-більшовицького кордону (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові. Командир куреня УПА на ПЗУЗ у 1943, оперативний старшина КВШ УПА-Південь у 1944, головний командувач Гурбенського бою 24-ого квітня 1944, командир з’єднання кількох куренів УПА в боях на південній Рівенщині, заступник командира й шеф КВШ УПА-Південь від травня 1944. Через зраду місця постою загинув під час короткого бою, стріляючи “до останніх набоїв, а важко ранений в ноги розірвав себе гранатою”. Посмертно підвищений до майора; (ф?).

Світлик Богданна (Доля, М. Дмитерко, Ясна, Світляна), нар. 24-ого квітня 1918 в Львові – заг. 29-ого грудня 1948 в с. Либохора Сколівського р-ну Львівської області. Одружена з Зеноном Литвинком. Член ОУН від 1931, провідник дівочих гімназіяльних звен ОУН у Львові до 1937, студентка Філологічного факультету Львівського у-ту, політичний в’язень пол. тюрем у 1939, визволилася з Бригідок у вересні 1939. Працює на Лемківщині (1939-41), в Львові чи околиці міста (1941-44), обласний провідник жіночої сітки Львів-місто. Співробітник ГОСП від 1945, член ГОСП від 1946, член редакцій журналів *Ідея і чин* та *Самостійність*, випусків публікацій *Осередок пропаганди і інформації*, *Бюро інформації УГВР*. Кур’єрка від “П. Полтави” до “Т. Чупринки”. Автор монографій *Учителька* та *Михай-*

лик, збірки новель *Не на життя, а на смерть*, і ін. Лицар Бронзового Хреста заслуги. Загинула, оточена спецзагоном під час відступу, стріляючи в офіцера МВД.

Семенюк Нікон (Стальний, Ярема, Тиміш), нар. (?) 1919 в с. Немовичі Сарненського р-ну Рівенської області – заг. (?). Ширший життєпис невідомий. Служив у ЧА (1940-41), заступник команданта міліції в Сарнах у 1942, організатор відділів УПА на Поліссі (1942-43), командир сотні в ВО “Заграва” від травня 1943, важко поранений в бою з нацистами 23-ього червня 1943, командир куреня від серпня 1943, підвищений до поручника в січні 1944. Командувач низки успішних боїв із частинами ВВ НКВД під час переходу фронту весною 1944, командир бригади “Дорош” у ВО “444” від серпня 1944, командувач завзятих боїв із частинами ВВ НКВД зимою 1944-45. Один із найвідоміших бойових командирів УПА-Північ. Микита Хрущов згадував його як приклад неслівимового “бандитського” ватажка в травні 1945 в промові на конференції партійних керівників у Львові. Літом 1945 рейдував із відділом кінноти по Житомирській області; доля невідома; (ф?).

Сергій – псевдонім [ім’я і прізвище невідомі], нар. (?) в (?) – заг. 2-ого грудня 1944 в (?). Член КВШ ОУН ЗУЗ (1942-43), нач. розвідного відділу КВШ УПА-Захід (1943-44). Поручник УПА; (ф?).

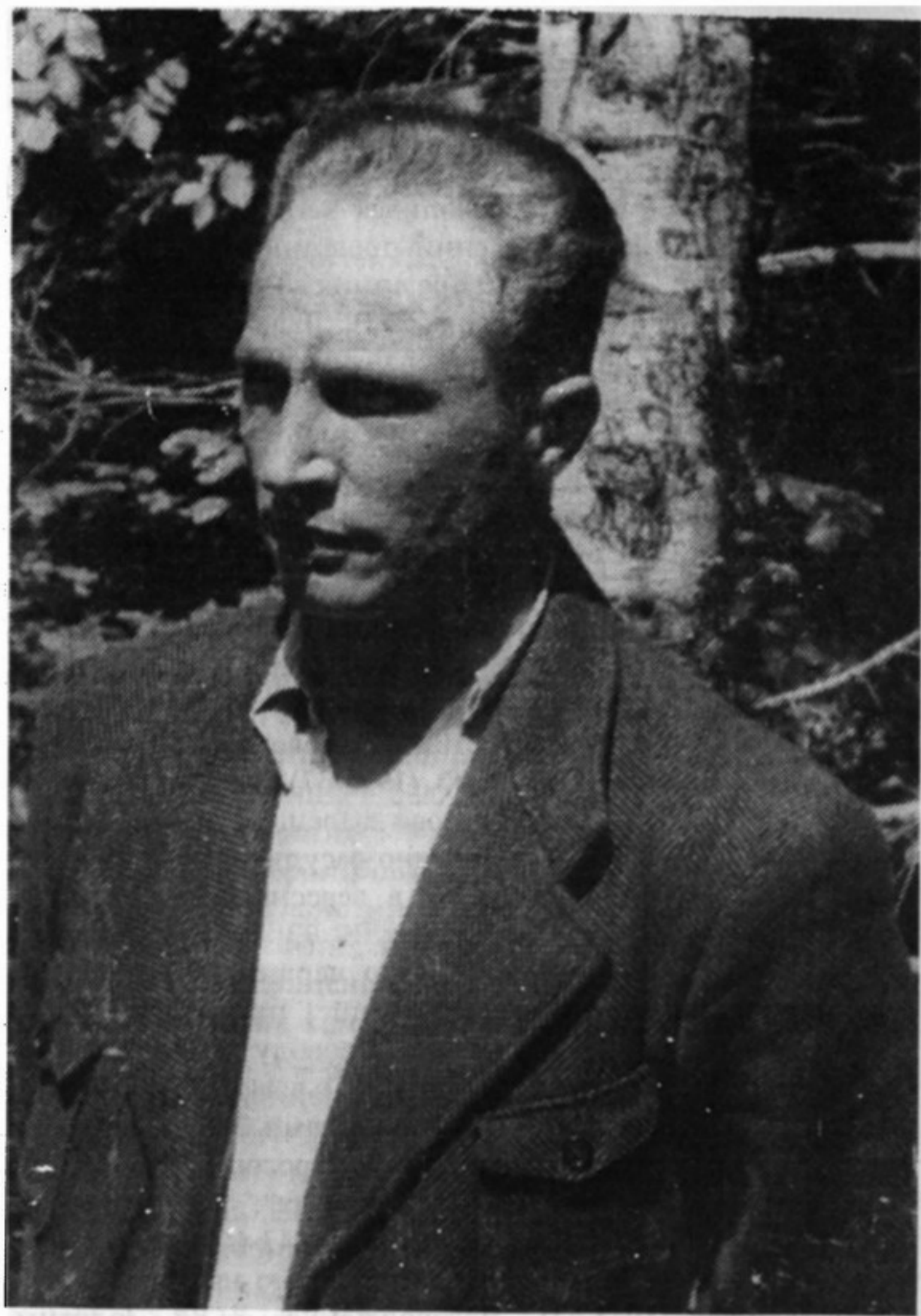
Сидор Василь (Шелест, Конрад, Кравс, Зов, Лісовик, Ростислав Виштий), нар. 24-ого лютого 1910 в с. Спасів Сокальського р-ну Львівської області – заг. 14-ого квітня 1949 в лісах к. с. Перегінське Івано-Франківської області. Син селянина; одружений з Надією Романів. Учень гімназії в Сокалі до 1928, закінчив гімназію в Перемишлі в 1931, член Пласту, ОУН. Школу підхорунжих у Польській армії в 1932 формально не закінчив через політичний конфлікт, політичний в’язень пол. тюрем (1935, 1937-39); військовий референт КЕ ПЗУЗ в 1936 та організатор бойових груп ОУН “Вовки”, військовий референт КЕ ЗУЗ у 1940, викладач на військових курсах ОУН у Кракові в 1941,

учасник II ВЗ ОУН у Кракові, учасник легіону "Нахтігаль" та командир сотні в 201-ому батальйоні в ранзі поручника (1941-42). Шеф КВШ УПА на ПЗУЗ літом 1943, член Головної ради ОУН від серпня 1943, член ГВШ УПА (1943-49), підвищений до звання майора з датою старшинства 8-ого липня 1943, крайовий командир УПА-Захід (січень 1944 – квітень 1949). Нагороджений Срібним Хрестом бойової заслуги 2-ої класи в 1945. Член Проводу ОУН ЗУЗ (1944-49), Проводу ОУН від 1947, крайовий провідник ОУН Карпатського краю, генеральний суддя ОУН. Іменованій УГВР полковником УПА в 1946; заступник головного командира УПА. Загинув разом із дружиною в бою із спецгрупою МГБ в криївці над річкою Лімниця.

Скаськів Ярослав (Моряк), нар. (?) 1919? в Тернопільській? області – заг. 19-ого липня 1944 к. с. Гринів Пустомитівського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий. Закінчив гімназію в Бережанах?, студент Львівської політехніки, крайовий провідник Юнацтва ОУН ЗУЗ (1942-44), обласний провідник ОУН Львівщини (1944). Посмертно нагороджений УГВР Срібним Хрестом заслуги. Загинув у бою з нацистським підрозділом; (ф?).

Слободян Степан (Клим, Єфрем), нар. (?) 1923 в (?) Тернопільської області – заг. 18-ого листопада 1950 в с. Бережниця Калуського р-ну Івано-Франківської області. Ширший життєпис невідомий. Обласний військовий референт Юнацтва ОУН Тернопільщини (1942-44), політвиховник і учасник Старшинської школи "Олені-1" (березень-липень 1944), політвиховник ВО "Говерля" від серпня 1944 в ранзі булавного. Підвищений до хорунжого-виховника в квітні 1945, до сотника-виховника в серпні 1946. За працю відзначений: Вирізнення в наказі КВШ УПА-Захід у січні 1946, Бронзовий Хрест бойової заслуги в серпні 1946, Срібний Хрест заслуги в серпні 1948. Обставини смерти невідомі.

Слюзар Дмитро (Золотар, Арпад), нар. (?) 1919 в с. Бортники Ходорівського р-ну Львівської області – заг. 19-

Василь Сидор (1945)

ого грудня 1945 в с. Бесіди Жовківського р-ну Львівської області. Закінчив гімназію в Ходорові, переслідуваний пол. поліцією за ОУН, студент Юридичного факультету Львівського у-ту (1939-40), заарештований НКВД в 1940, засуджений на львівському Процесі 59 на кару смерти, замінену на 10 років таборів, визволився з тюрми в Бердичеві при кінці червня 1941. Обласний провідник ОУН на Львів-місто (1942-44), обласний провідник ОУН Львівщини (1944-45), крайовий провідник ОУН Львівського краю в 1945. За заслуги в боротьбі з окупантами УГВР нагородила його посмертно найвищим відзначенням для цивільних осіб – Золотим Хрестом заслуги. Загинув у бою з спецвідділом НКВД.

Старух Ярослав (Стяг, Ярлан, Стояр, Синій), нар. 17-ого листопада 1910 в с. Золота Слобода Козівського р-ну Тернопільської області – заг. 20-ого вересня 1947 в лісах к. Любачева (Польща). Закінчив гімназію в Бережанах, член ОУН, організатор освітніх курсів для молоді при читальнях “Просвіти”, політичний в’язень пол. концтабору Береза Картузька в 1934; заступник крайового провідника й політичний референт КЕ ПЗУЗ (1935-37), ред. львівського тижневика *Нове село*, кількаразово заарештований пол. поліцією (1929, 1937, 1939), остаточно засуджений в Рівному на 13 років тюрми, визволився в вересні 1939. Секретар УЦК в Кракові (1939-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, учасник проголошення Акту 30-ого червня 1941, державний секретар Міністерства інформації і пропаганди УДП, член Організаційної референтури Проводу ОУН (1941-42), заарештований Гестапом (Gestapo) в Львові, тортурований (1942-43), визволений з тюрми заходами СБ в вересні 1943; член Референтури пропаганди Проводу ОУН, керівник підпільної радіовисильні “Афродіта”, ред. гумористичного журналу *Український перець* (1943-44), член Проводу ОУН і провідник Закерзонського краю на укр. землях під Польщею (1945-47). Нагороджений УГВР Золотим Хрестом заслуги в 1946. Автор праці *Упір фашизму* (1946),

низки брошур і статтів до історії визвольної боротьби. Загинув героїською смертю в своїй лісовій криївці в бою з спецвідділом пол. Служби безпеки (УБП).

Стебельський Степан (Хрін), нар. 18-ого жовтня 1914 в с. Голинь Калуського р-ну Івано-Франківської області – заг. 9-ого листопада 1949 в лісах к. Погорілеще в Чехо-Словаччині. Син учителя; одружений з Марією Піх, гуртковий провідник у 37-ому курені пластунів юнаків імени Д. Вітовського в Самборі (1930-31), закінчив учительську семінарію. Член ОУН від 1934, закінчив школу підхорунжих (капрал-інструктор) у Польській армії. Праці учителя не одержав, працював тіловиховним інструктором у “Соколі”, “Лузі”, заробляв на життя також при львівських видавництвах, ровером їздив по Бойківщині, Посянні, Лемківщині. В 1939 заарештований та ув’язнений в пол. концентраційному таборі Береза Картузька. Директор школи в с. Кузьмина на Перемищині (1939-41), вїт у Бірчі (1941-43), підрайоновий провідник ОУН, політичний в’язень тюрми (1943-44) Гестапа (Gestapo). До УПА вступив у вересні 1944 на Перемищині, командир чоти в сотні “Дружинники”, важко поранений в бою з військом НКВД в с. Ліцава Горішня 22-ого жовтня 1944. Від весни 1945 працює вишкільним інструктором боївки СБ Перемиського надрайону, в вересні 1945 висланий на Лемківщину, призначений організувати нову сотню, командир сотні “Ударники-5” від жовтня 1945, підвищений до старшого булавного. Один із провідних бойових командирів УПА, провів понад сто боїв із пол. військом, підвищений до поручника в серпні 1946, відзначений Срібним Хрестом бойової заслуги 1-ої класи за відвагу та вмілу войовничість. 28-ого березня 1947 в бою з його сотнею загинув заступник міністра оборони Польщі генерал Кароль Свєрчевський (Karol Swierczewski). 29-ого червня 1947 пробивається із своєю та ще з двома сотнями через польсько-радянський кордон у Дрогобицьку область. 15-ого серпня 1947 перебирає обов’язки командира дрогобицького Тактичного відтинку “Маківка”, проводить реор-

ганізацію відділів УПА в один курінь, у якому п'ять неповних сотень; відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої класи. В 1948 підвищений до сотника, проводить заплановану демобілізацію сотень УПА. В вересні 1949, здемобілізувавши останню сотню, очолює кур'єрську групу УГВР, відходить на Захід. Загинув у сутичці з чеськими жандармами. Автор споминів *Крізь сміх заліза* (Мюнхен, 1952) та *Зимою в бункрі* (Мюнхен, 1953).

Стельмащук Юрій (Рудий, Кайдаш), нар. 17-ого жовтня 1920 в с. Коршеві Луцького р-ну Волинської області – заг. 5-ого жовтня 1945 в Києві. Син купця, закінчив гімназію в Луцьку в 1939. Член ОУН, учасник військових вишколів ОУН у Кракові (1940-41), військовий референт Ковельської округи ОУН (1941-43), один із перших організаторів УПА, командир куреня “Озеро” від березня 1943, командир ВО “Тури” в ранзі хорунжого від серпня 1943, підвищений до поручника в січні 1944, командир ВО “Завихост” від серпня 1944, член КВШ УПА-Північ. Хворий на тиф, поранений в сутичці та в непритомному стані потрапив живим у руки НКГБ 26-ого січня 1945, засуджений на кару смерті 6-ого серпня 1945; страчений.

Степаняк Михайло (Дмитрів, Лекс, Сергій), нар. (?) 1905 в с. Дзвиняч Богородчанського р-ну Івано-Франківської області – пом. 13-ого лютого 1967 в рідному селі. Політичний в'язень пол. тюрми (1928-32) за діяльність у Сель-Робі і КПЗУ, студент на Львівському у-ті, його магістер права в 1934, працював у адвокатській фірмі в Бережанах (1937-39). Під час першої більшовицької окупації в підпіллі ОУН (1939-41), іменованій міністром внутрішніх справ УДП та старостою Дрогобича літом 1941, член Ради сенйорів і Української національної ради (1941-42). Крайовий провідник ОУН ЗУЗ (1941-43), член делегації для переговорів із пол. підпіллям, член Проводу ОУН (1942-43), автор концепції створення “Бюра проводу ОУН”, учасник III НВЗ ОУН, член РЗЗ в 1943, член Проводу ОУН ПЗУЗ у 1944, один із творців НВРО. Поранений в боях на Рівен-

щині, потрапив живим у полон НКВД 30-ого липня 1944, засуджений на кару смерти, що замінено на 25 років концетраційних таборів; звільнений в зв'язку з недугою 12-ого квітня 1961.

Ступницький Леонід (Гончаренко), нар. (?) 1892, в с. Романівці Дзержинського (колись Романів) р-ну Житомирської області – заг. 30-ого липня 1944 к. с. Дермань (нині Устенське) Здолбунівського р-ну Рівенської області. Син селянина; одружений. Гімназію закінчив у містечку Сквирі, студент Факультету агрономії на Київському у-ті, офіцер Царської армії в ранзі штабсротмістра кавалерії (1914-17), офіцер Армії УНР у ранзі підполковника (1917-20), командир бригади під час Другого зимового походу в 1921. Працював агрономом на цукровому заводі в с. Колесники Гощанського р-ну на Рівенщині (1922-40). Заарештований НКВД в 1940 під час спроби переходу кордону (син Юрій успішно тоді перейшов) на Захід, засуджений на п'ять років тюрми; інших членів родини заслано до Казахстану, де всі померли. Визволився з тюрми в червні 1941, начальник вишколу укр. міліції в Рівному (1941-42), керівник суспільної опіки в Рівному (1942-43). Разом із сином Юрієм у УПА від березня 1943; шеф ШВО “Заграва” від травня 1943, організатор підстаршинських і старшинських шкіл УПА на ПЗУЗ, шеф КВШ УПА-Північ (серпень-грудень 1943), командир самооборони на ПЗУЗ в 1944. Оточений підрозділом ВВ НКВД, бився до останнього набою, загинув геройською смертю. УГВР іменувала його посмертно генерал-хорунжим УПА.

Твердохліб Микола (Грім), нар. (?) в с. Петрилів Тлумачького р-ну Івано-Франківської області – заг. 17-ого травня 1954 в Карпатах. Ширший життєпис невідомий; одружений з Ольгою (?) в підпіллі. Закінчив школу підхорунжих Польської армії, працював у крамниці залізних товарів у Станиславові, член ОУН, бував за границею (1939-41). Інструктор і командир сотні в Старшинській школі “Олені-1” від лютого 1944, командир Станиславівсь-

кої ВО 4 УПА-Захід від липня 1944 в ранзі хорунжого, командир карпатської ВО "Говерля" від лютого 1945, підвищений до сотника в 1945, іменованій УГВР на майора УПА в 1946, керівник СБ Карпатського краю (1950-54). Командував найбільшою ВО, до якої входили в 1945 щонайменше 36 сотень, об'єднаних у 14 бойові курені. Група "Говерля" єдина ВО, в якій діяли бойові частини УПА після 1947. Загинув разом із дружиною, оточений в криївці спецгрупою МВД.

Тершаковець Зиновій (Федір, Чигирин), нар. 19-ого серпня 1913 в с. Якимчиці Городоцького р-ну Львівської області – заг. 4-ого листопада 1948 в (?) Львівської області. Одружений. Член 7-ого куреня пластунів юнаків у Львові, член Юнацтва ОУН, закінчив гімназію на філії в Львові (1931), здобув магістра права на Люблінському у-ті (Польща), політв'язень пол. тюрми (1939), провідний член ОУН на Холмщині (1939-41). Учасник похідних груп ОУН літом 1941, член референтури пропаганди ОУН (1942-44), обласний провідник ОУН Дрогобиччини (1944-45), заступник крайового провідника ОУН Карпатського краю (1945-46), крайовий провідник ОУН Львівського краю (1946-48), редактор одноднівки *Літопис УПА* (1947). Загинув у бою з спецвідділом МВД; (ф?).

Турковський Василь (Павло), нар. (?) 1910? в (?) Тернопільської області – заг. 1-ого листопада 1944 в Чорному лісі к. Станиславова. Ширший життєпис невідомий. Один із перших членів ОУН, студент Юридичного факультету Львівського у-ту, політв'язень пол. тюрем (1933-35, 1939), референт пропаганди КЕ ЗУЗ (1935-39). Член Крайового проводу ОУН у Кракові та один із організаторів референтури СБ (1939-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, заступник гол. керівника СБ при Проводі ОУН (1941-44), учасник III НВЗ ОУН, вибраний членом Головної ради ОУН, організаційний референт при Проводі ОУН (1944). Загинув у бою з військами НКВД; (ф?).

Турула Павло (Яворівський), нар. 11-ого травня 1909 в

с. Рип'янка Калуського р-ну Івано-Франківської області. Одружений. Закінчив гімназію в Львові, член ОУН від 1929. Студював у Данцігу, Берліні (Німеччина) та Цюріху (Швейцарія). В Мюнхені став асистентом професора, де здобув докторат із хемії в 1939, там працював хеміком. Професор хемії в Фармацевтичному інституті в Львові (1942-44), рівночасно керував приватною лябораторією, яка таємно готувала ліки для сітки ОУН та відділів УПА. Учасник ВЗ УГВР. На еміграції: професор харчевої хемії в укр. Фармацевтному інституті в Мюнхені (1946-49); активний член ЗП УГВР, Середовища УГВР / Середовища УГВР – Незалежність і демократія, живе в США.

Федорів Петро (Дальнич, П'єр, Сівач), нар. 21-ого листопада 1910 в с. Криве Бережанського р-ну Тернопільської області – заг. (?) 1950 в Варшаві. Син робітника; одружений з Теофілею Бзовою (була заарештована, засуджена пол. режимом у 1947). Закінчив гімназію в Бережанах у 1929, член ОУН від 1929, політв'язень пол. тюрем (1930-31, 1934-36, 1938-39), студент Юридичного факультету Львівського у-ту. На еміграції в Кракові працював у Секретаріаті УДК, включений до праці в СБ (1939-41), учасник Північної похідної групи ОУН літом 1941, політв'язень нім. тюрми (1941-42), член гол. референтури СБ (1942-44), крайовий референт СБ ЗУЗ (1944-45), крайовий референт СБ Закерзонського краю (1945-47). Загазований в криївці, потрапив живим у руки польської Служби безпеки (УБП) 16-ого вересня 1947; засуджений на кару смерти, розстріляний.

Федорук Юрій (Лемко), нар. 11-ого березня 1921 в с. Накваші Бродівського р-ну Львівської області – заг. 30-ого липня 1944 к. с. Деражне (нині Устенське) Здолбунівського р-ну Рівенської області. Син священика УГКЦ. Закінчив гімназію й ліцей в Бродах у 1939, член ОУН, студент Хемічно-технологічного факультету Львівської політехніки (1939-42), член комісії про розслідування масових мордів, звірств НКВД по тюрмах Львова в 1941; організа-

ційний референт КП Юнацтва ОУН ЗУЗ (1941-42), обласний організатор і провідник Юнацтва ОУН в Дніпропетровському (1942-43), крайовий референт Юнацтва ОУН ПівдСУЗ (1943-44), провідник Генеральної округи ОУН ОСУЗ (1944). Загинув у бою з військами НКВД; (ф?).

Федун Петро (Петро Полтава, Волянський, Север, 99), нар. 24-ого лютого 1919 у с. Шнирів Бродівського р-ну Львівської області – заг. 22-ого грудня 1951 в околиці Рогатинського? або Долинського? р-ну Івано-Франківської області. Закінчив гімназію в Бродах у 1938, член ОУН, студент Факультету медицини на Львівському у-ті. В рядах ЧА воював проти Фінляндії в 1940, проти Німеччини в 1941, потрапив у нім. полон, із якого йому вдалося звільнитися; на студіях у Львові (1942-44). Ред. журналу *Юнак*, крайовий провідник Юнацтва ОУН ЗУЗ (1942-43), комендант Школи кадрів юнацтва ОУН у Карпатах літом 1944, начальник політвиховного відділу КВШ УПА-Захід (1944-46), підвищений до сотника-політвиховника УПА з датою старшинства 22-ого січня 1946, керівник Головного осередку пропаганди при Проводі ОУН, ред. усіх підпільних видань від 1946, начальник політвиховного відділу ГВШ (1946-49), керівник Бюра інформації УГВР (1946-51); нагороджений УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1947. Член Проводу ОУН від літа 1948, член УГВР від літа 1950, підвищений до майора-політвиховника УПА в 1950, заступник голови ГС УГВР (1950-51), автор багатьох статей та брошур, гол. ідеолог Збройного підпілля. Частина його праць з'явилася в: *Збірка підпільних писань* (Мюнхен, 1959), і нещодавно виданням на Україні. Нагороджений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої кляси та медалею За боротьбу в особливо важких умовах. Місце, обставини смерті невідомі.

Хасевич Ніл (Бей, Зот, Старий, 333), нар. (?) 1905 у с. Дюксин Костопільського р-ну Рівенської області – заг. 4-ого березня 1952 у с. Суховці Рівенського р-ну Рівенської області. Син дякона УАПЦ. Втратив ногу під поїздом у ві-

Петро Федун

ці 13 років; закінчив гімназію в Рівному, студент Академії Мистецтв у Варшаві (1925-37), активіст місцевої студентської громади. Його дереворити мали успіх на виставах у Берліні, Празі, Варшаві. Член крайової референтури пропаганди ПЗУЗ (1943-52). Найвідоміший підпільний мистець-графік, ілюстратор майже всіх видань ПЗУЗ та УПА-Північ, автор проєктів військових відзначень УПА. Нагороджений УГВР Срібним Хрестом заслуги в 1948. Його підпис стоїть під документом "Звернення Воюючої України до всієї української еміграції" (жовтень 1949). Твори його з'явилися в двох збірках: *Екслібрис Ніла Хасевича* (1939), *Графіка в бункрах УПА* (Філадельфія: "Пролог", 1952). Загинув із автоматом у руках у бою з оперативною групою МГБ, яка спеціально за ним полювала; (ф?).

Хмель – псевдонім [правдиве ім'я: Степан, прізвище: на букву 'Ф'], нар. (?) 1906? в (?) – заг. 1-ого липня 1951 в (?). Життєпис невідомий; одружений. Закінчив школу підхорунжих Польської армії, за фахом учитель, працював у околиці Долинського р-ну Івано-Франківської області. Літом 1943 покликаний в ранзі хорунжого на командира вишкільного куреня УНС "Гайдамаки" к. гори Магура в Карпатах. Цей курінь вів запеклі бої з нацистами восени 1943, дав кадри для нових відділів УПА в областях – Тернопільській (сотня "Сіроманці") та Львівській (сотня "Трембіта"). В січні 1944 підвищений до поручника, призначений першим командиром Старшинської школи "Олені", в квітні перенесений до ШВО 4 УПА-Захід, стає членом КВШ УПА-Захід. В 1943-44 його дружина перебувала разом із ним в УПА. В 1945 відзначений Бронзовим Хрестом заслуги, підвищений до сотника. Автор брошури *Політвиховник – різьбар душ повстанців*, підручника *Українська партизанка*. Його підпис-псевдонім стоїть під документом "Звернення Воюючої України до всієї української еміграції" (жовтень 1949). Обставини загибелі невідомі; (ф?).

Хмільовський, отець Микола (Лаврівський, Аксіос, 100), нар. 18-ого травня 1880 в с. Покропивна Козівського р-ну

Тернопільської області – пом. 30-ого квітня 1963 в с. Мшани Івано-Франківського р-ну Львівської області. Одружений. Закінчив студії теології в Відні, рукоположений священником УГКЦ в 1907, військовий капелян Золочівської бригади УГА в 1919; духовник та директор гімназії в Золочеві до 1931, парох церкви в с. Мшани від 1931, директор студій в Малій семінарії в Львові, радник Митрополичої консисторії. Голова підпільної УГКЦ від 1946, член УГВР від 1947. Заарештований 31-ого березня 1950, ув'язнений в тюрмах МГБ, звільнений в 1954; (ф?).

Чорній Яків (Ударник, Куля, Мушка), нар. 15-ого листопада 1907 в с. Хишевичі Городоцького р-ну Львівської області – заг. 23-ього грудня 1944 к. Перемишля. В 1928 закінчив гімназію в Львові, служив у Польській армії, студював політехніку на пол. Люблінському у-ті. Член ОУН, заарештований в 1934 в зв'язку з атентатом на пол. міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького, засуджений на Варшавському процесі на сім років тюрми. Під час нім. окупації на доручення ОУН в українській допомоговій поліції в Перемишлі, Добромилі. Ув'язнений 1943-44 Гестапом (Gestapo) за зв'язки й співпрацю з ОУН. Після визволення з тюрми призначений першим командиром Перемиської ВО б УПА-Захід у званні хорунжого, організує перші відділи УПА на Перемищині–Лемківщині, керує боями проти нацистів, більшовиків; підвищений до ранги поручника. Загинув у бою з ВВ НКВД, посмертно підвищений УГВР до майора; (ф?).

Чуйко Петро, нар. 30-ого жовтня 1894 в с. Верхній Рогачек в Таврії (нині в Запорізькій області) – пом. 15-ого квітня 1970 в Вашингтоні, США. Одружений. Закінчив учительську семінарію, учасник Визвольних Змагань 1917-20. Закінчив Фізико-математичний факультет Житомирського інституту народньої освіти в 1926, викладач фізики й математики в інститутах (Житомир, Київ), директор середніх шкіл. Часто міняв місце перебування, уникаючи переслідування НКВД. Заарештований Гестапом (Gestapo) в 1941,

переїхав після звільнення до Галичини. Учасник ВЗ УГВР. На еміграції в Німеччині від 1945: організатор і голова Обласного допомогового комітету в Авґсбурзі (Augsburg, Західня Німеччина), член ЗП УГВР, співпрацівник молодечих організацій, член Шкільної ради. Після переїзду до США активний в громаді.

Шанайда Іван (Данило, Нестор, Ярослав), нар. (?) 1916? в (?) Тернопільської області – заг. (?) березня 1946 в лісі к. с. Криве Бережанського р-ну Тернопільської області. Ширший життєпис невідомий, син селянина; одружений з Юстиною. Довголітній член ОУН, її окружний провідник Скалатщини (1940-41), її обласний провідник Тернопільщини (1941-45), її крайовий провідник Подільського краю (1945-46). Загинув героїчно в бою з ВВ НКВД, разом із дружиною.

Шанковський Лев (Дзвін, Мартович), нар. 9-ого вересня 1903 в с. Дуліби Стрийського р-ну Львівської області. Одружений. Член Пласту в Стрию, вояк УГА та Армії УНР (1918-20), тоді Польської армії. Закінчив студії в Львові й Варшаві, вчитель середніх шкіл. Співробітник РЗЗ (1943-44), вибраний головою Ініціативного комітету для створення УГВР в березні 1944, член делегації для переговорів із румунами в Кишиневі, учасник ВЗ УГВР. На еміграції: член ЗП УГВР, співробітник фірми-корпорації “Пролог” (Нью-Йорк), ред. її англomовного журналу *Prologue* (1957-61), ред. (1968-71) щоденника *Америка* (Філадельфія). Автор численних статтів із історії укр. війська, монографії *УПА та її підпільна література* (1952), розділу “УПА” в праці *Історія укр. війська* (Вінніпег, 1953), праць *Похідні групи ОУН* (1958), *Українська армія в боротьбі за державність* (1958), *Українська галицька армія* (1974), і ін.; живе в Філадельфії, США.

Шкамбара Михайло (Кедр, Скала), нар. (?) 1917 в с. Варваринці Микулинецького р-ну Тернопільської області – заг. 16-ого червня 1944 в с. Романів Перемишлянського р-ну Львівської області. Ширший життєпис невідомий;

одружений. Член ОУН, політв'язень пол. тюрем, обласний провідник ОУН Львівщини (1942-44). Загинув трагічно через необережність із зброєю; (ф?).

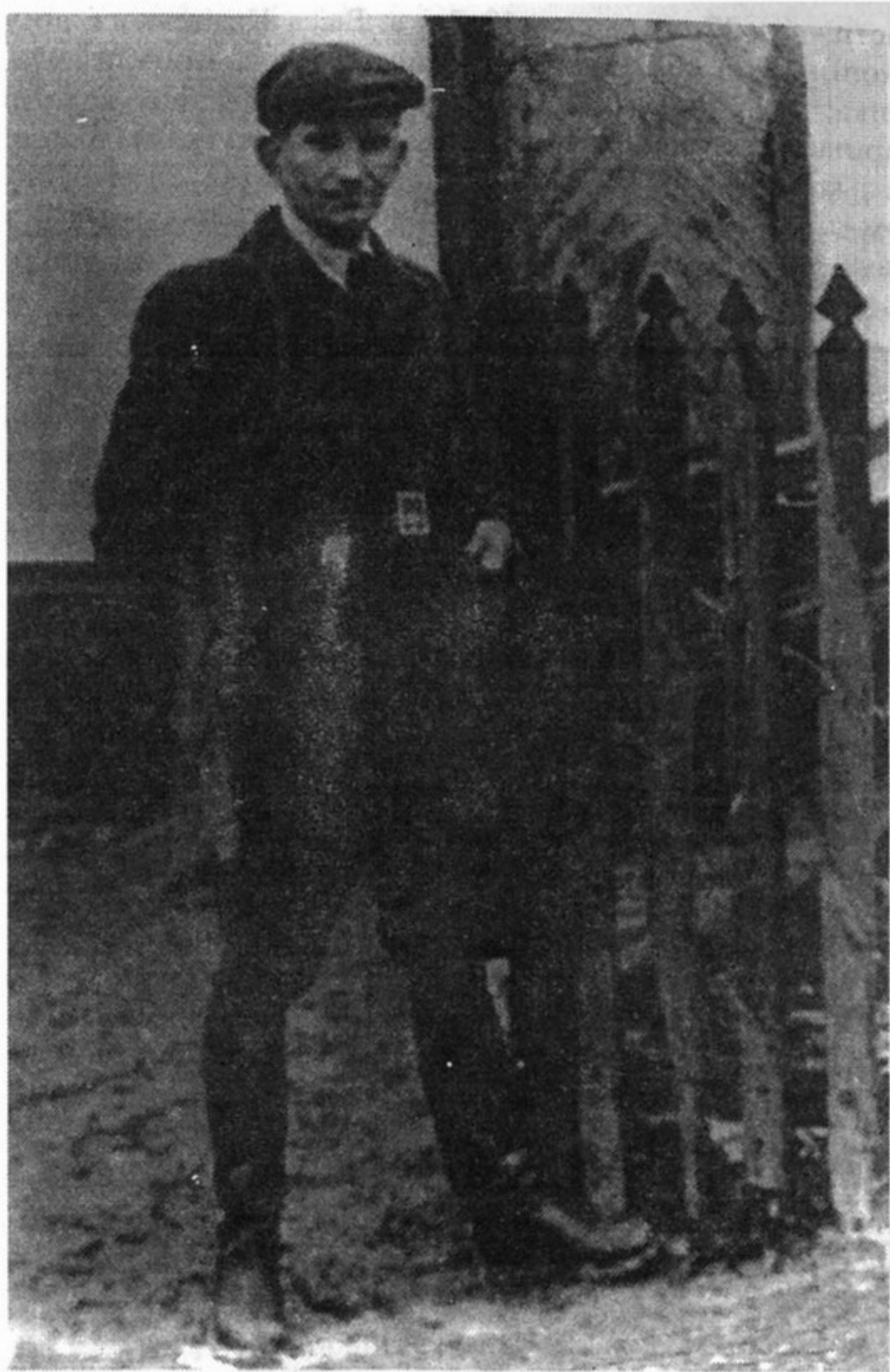
Шум Олексій (Вовчак), нар. (?) в с. Шайно (нині Журавлине) Ковельського р-ну Волинської області – заг. (?) квітня 1944 к. с. Жижковичі Іваничівського р-ну Волинської області. Ширший життєпис невідомий; служив у Польській армії. В УПА від березня 1943, організатор і командир сотні “Стохід” на Ковельщині, командир куреня від травня 1943; його відділ вбив із засідки Віктора Люце (Viktor Lütze), шефа Головного штабу нацистських формацій “Штурмабтайлюнг” (Sturmabteilung). Заступник командувача й шеф ШВО “Тури” від серпня 1943, командувач боями з нацистами 8-9 вересня 1943 к. с. Радовичі Турійського р-ну. Загинув у сутичці з нацистським відділом. Восени 1944 четверта бригада ВО “Завихост” носила назву “імени Вовчака”.

Шумовський Павло, нар. (?) 1899 в с. Мирогоща Дубенського р-ну Рівенської області – пом. 27-ого січня 1983 в Парижі. Ширший життєпис невідомий. Закінчив студії агрономії та ветеринарії на у-ті в Берліні в 1924 науковим ступенем доктора зоотехніки й біології; викладач у Вищій господарській школі на Варшавському у-ті (1927-38), ректор Вищої агрономічної школи в Дублянах к. Львова, викладач у львівському Політехнічному інституті (1939-44). Учасник ВЗ УГВР. На еміграції в Франції: член ЗП УГВР, викладач у Державній Школі Ветеринарії в Мейзон-Альфорті (Maisons-Alfort) 1945-65, директор Головної ради Українського музею і архіву імени С. Петлюри в Парижі. Автор 365 фахових наукових праць, дійсний член НТШ та Міжнародної Вільної Академії Наук, член-засновник Французького зоотехнічного товариства.

Шухевич Роман (Тарас Чупринка, Тур, Роман Лозовський, Чернець, Туча, Степан, Щука, Дзвін), нар. 17-ого липня 1907 в Краківцях Яворівського р-ну Львівської області – заг. 5-ого березня 1950 в с. Білогорща к. Львова.

Син повітового судді; одружений з Наталею Березовською. Закінчив гімназію в Львові в 1925, член Пласту (курінь "Лісові чорти", пізніше "Чорноморці") у Львові (1922-30), УВО (1923-29); служив у Польській армії при артилерії (1928-29). Член ОУН від 1929, визначний спортсмен, студент політехніки в Данцігу, Львові. Бойовий референт КЕ ЗУЗ (1930-34), політичний в'язень пол. концентраційного табору Береза Картузька (1934-35), політичний в'язень пол. тюрми (1935-37); співвласник рекламної фірми "Фама" в Львові в 1938. Член Штабу Карпатської Січі в ранзі поручника (Карпатська Україна, 1938-39). Крайовий провідник ОУН (1939-40) на західних окраїнах укр. землях у Генерал-Губернаторстві (General-Gouvernement), член Революційного проводу ОУН і референт зв'язку з укр. землями (1940-41), учасник II ВЗ ОУН у Кракові, політичний керівник легіону "Нахтігаль" у 1941, призначений заступником міністра оборони УДП, командир першої сотні та заступник командира 201-ого батальйону в ранзі сотника (1941-42) в Білорусі. Військовий референт Проводу ОУН від березня 1943, голова Бюро проводу ОУН від травня 1943, учасник III НВЗ ОУН, гол. командир УПА в ранзі підполковника від листопада 1943. Учасник Конференції поневолених народів Сходу Європи і Азії в листопаді 1943, учасник ВЗ УГВР і автор доповіді про перспективність визвольної боротьби, вибраний на голову ГС і генеральним секретарем Військових справ УГВР. Іменованій УГВР генерал-хорунжим УПА в 1946, посмертно нагороджений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ої кляси та Золотим Хрестом заслуги. Провід Пласту посмертно іменував Гетьманським пластуном Скобом. Автор статті "До генези УГВР" (*Бюро інформації УГВР*, випуск 2, серпень 1948); його біографія – Петро Мірчук: *Роман Шухевич (Ген. Тарас Чупринка) командир армії безсмертних* (Нью-Йорк: Товариство колишніх вояків УПА, 1970). Загинув смертю героя в перестрілці з спецгрупою МГБ.

Якубовський Володимир (Бондаренко, Стрийський), нар. (?) 1915 в Заложцях Зборівського р-ну Тернопільської

Роман Шухевич (1943)

області – заг. 17-ого червня 1947 к. с. Вівся Козівського р-ну Тернопільської області. Син римо-католика міщанина-зарібника, матір українка. Закінчив військову школу кадетів у Варшаві з-ступенем підхорунжого та летунську школу Польської армії з ступенем підпоручника; рік служив пілотом при летунському полку в Львові. Звільнений з війська за відмову прийняти офіційно польську національність. Військовий референт Зборівського повіту ОУН у 1942, військовий референт Бережанської округи ОУН у 1943, шеф Штабу тернопільської ВО З УПА-Захід від грудня 1943 в ранзі хорунжого, командир підстаршинської школи ВО, командир Бережанського куреня, підвищений до поручника в 1945. Командир подільської Групи “Лисоня” (1945-47), іменованій УГВР майором у 1947. Загинув геройською смертю в бою з ротою ВВ.МВД, пробиваючися з оточення.

Янішевський Степан (Далекий, Богослов, Тома, Юрій), нар. 17-ого вересня 1914 в с. Витвиця Долинського р-ну Івано-Франківської області – заг. (?) в (?). Ширший життєпис невідомий. Закінчив гімназію в Перемишлі в 1935, студент Станиславівської Духовної Семінарії. Під час нацистської окупації на доручення ОУН працював у поліційних частинах у Вінниці (1941-43); обласний референт СБ Вінничини, обласний референт СБ північної Рівенщини (1943-44), тимчасово командував ВО “Заграва” (весна 1944), крайовий референт СБ Східного краю “Одеса” (1944-46), крайовий провідник там таки від весни 1946. В 1946-48 мав конфлікт із своїм зверхником ОУН, діяв самотійно. Потрапив живим 12 серпня 1948 в руки ворога після важкого поранення в сутичці з оперативною групою МВД, яка за ним два роки полювала. Суджений в Рівному, мабуть, страчений; (ф?).

РЕЄСТР

Старшин УПА, провідників ОУН та членів УГВР

Реєстр псевдонімів за азбукою – спроба зібрати найширші дані про весь керівний актив визвольної боротьби на українських землях 1942-1954, а це: члени УГВР, командири УПА (від чотового вище), ключеві члени вищих провідів ОУН. Цей реєстр тільки тимчасовий, бо ще далеко не повний та потребує доповнень, зокрема на рівні чотівих – сотенних – курінних УПА, та районних – надрайонних – окружних провідників ОУН.

Про деякі особи, які відоміші чи з вищими званнями, вже маємо майже повну їхню біографію, але про інших – тільки те, що в реєстрі. Тому ласкаво просимо читачів надсилати на адреси (див. стор. 8) якінебудь поправки, доповнення, фотографії чи ширшу інформацію про осіб у реєстрі (тут зокрема дуже важно встановити всі правдиві імена й прізвища) чи рекомендувати до реєстру всіх пропущених, та прислати про них якнайповнішу біографію, документацію, фотографії тощо.

Інформація про дану особу в реєстрі охоплює три гнізда, зорганізовані в такому порядку (знак запити сигналізує прогалину в даних або не уточнену інформацію):

1. *Ідентифікація*: псевдонім (інколи – два), під яким дана особа була чи найдовше активною чи стала найбільш відомою (хоч могла користуватися більше, ніж цим/-и псевдонімом/-ами). В дужках – правдиве прізвище та ім'я (якщо відомі). На жаль, ще не встановлена автентичність усіх тут поданих прізвищ. Особи, псевдоніми яких ширшим колам мало відомі чи взагалі невідомі, стоять у списку лише під своїм дійсним прізвищем.

2. *Функція* (становище чи обов'язки, які особа виконувала): титул, як правило, чи останньої, найвищої функції (в скороченні) чи, в деяких випадках – найвідомішої функ-

ції. Разом із титулом іде місце чи терен праці (в скороченні) в організаційній структурі УПА чи ОУН. Для точнішої (при потребі) ідентифікації в рядку йде географічна територія активності особи, за назвою головного населеного пункту.

3. *Період*: рік чи роки, приблизний період виконання функції.

- А. – відзначений округи Городок ЛК 1948-49
Адамець – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1944-45
Альоша – 3. чот. сотні “Бовки” (Холмщина) 1944
Альоша – чот. вд. азербайджанців (Здолбунівщина) 1943
Андрієвський – старшина (?) ВО 2 1945
Андрієнко (Луцький Олександр) – край. кр. УПА-Захід 1943-44
Андрій – пвх. сотні “Орли” ВО 3 1945
Андрій – сот. пвх. сотні “Риболовці” ВО 3 1945
Андрій (Пушка Петро) – член КП Юнацтва ЗУЗ 1943-44
Анна (Дидик Галина) – обл. реф. УЧХ Тернопільщини 1943-47
Антон – вій. інструктор ВО 2 1944
Антон – чот. Старшинської школи “Олені-2” 1944
Антон (Цвіль Юрій) – член КП Закерзоння 1945-47
Апостол – кр. вд. (Коломийщина) ВО 4 1944
Аркадій – окр. реф. проп. Дрогобиччини КК 1945-46
Аркадій – пвх. сотні “Дружинники-1” ВО 2 1945-46
Аркас (Рудий Володимир) – шеф ШВО 2 “Буг” 1945
Арпад – бунч. 2-ої сотні Старшинської школи “Олені-2” 1944
Артем (Захарків Іван) – старшина (?) ВО 2 1945
Архип – член пвх. вд. КВШ УПА-Захід 1944-45
Аршин – сот. бригади “Пам’ять Базару” (півн. Рівенщина) 1944
Аскольд – обл. реф. проп. Станиславівщини 1944
Аскольд – хорунжий в УПА-Захід 1943-44
Аскольд (Купченко Євген) – надр. пров. Чернівеччини 1944-45
Атака – чот. сотні “Холодноярці-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1944-45

Багрянний (Дацюк Євген) – сот. “Бовки-2” (Холмщина) 1945
Базаренко – сот. (?) ВО “Тури” 1944

Базик – чот. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1946-47
Бай (Осовський Михайло) – чот. сотні “Лісовики” ВО 3 1944-45
Байда – абсольвент школи “Олені” (Яворівщина) ВО 2 1945
Байда – бунч. сотні “Пролом” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Байда – бунч. сотні “Холодноярці-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Байда – кур. (Рівенщина) 1944
Байда – почет ШТВ (зах. Львівщина) ВО 2 1945-46
Байда – сот. куреня кр. Лисого ВО “Тури” 1943-44
Байда – сот. (південна Рівенщина) 1944-45
Байда (Ковацюк Михайло) – сот. (Коломийщина) ВО 4 1944
Байда (Когут Іван) – чот. сотні “Рубачі” ВО 3 1945
Байда (Мозіль Микола) – чот. сотні “Месники-1” ВО 6 1945-46
Байда (Мокрій Роман) – обл. пров. Станиславівщини 1943-44
Байда (Савченко Микола) – кур. (Перемищина) ВО 6 1946-47
Байда (Сивак Євген) – чот. сотні “Вовки-2” ВО 6 1945-46
Байдак – сот. вд. Вира (Рівенщина) 1944
Байденко – чот. сотні “Риболовці” ВО 3 1944
Байрак – бунч. сотні “Ударники-6” (Перемищина) ВО 6 1945-46
Байрак – чот. Лемківської сотні кр. Стаха ВО 6 1946-48
Байрак (Косарчин Ярослав) – КВ (Калущина) ВО 4 1945-49
Балабан – кур. (Рівенщина) УПА-Північ 1944
Балай (Булас Федько) – сот. “Месники-2” ВО 6 1945-46
Балтієць – сот. (півн. Рівенщина) 1944
Барон – сот. “Ударник-6” ВО 6 1945
Бартель – чот. сотні “Ударники-2” (Лемківщина) ВО 6 1945-46
Бартенко – сот. куреня кр. Остапа ВО “Тури” 1943
Батько (Грабець Омелян) – КГ (ОСУЗ) ВО УПА-Південь 1943-44
Батько (Гураль Анатолій) – сот. ВО “Тури” 1943
Бахмач – кур. (Яворівщина) ВО 2 “Буг” 1944
Безрідний (Макар Василь) – край. реф. СБ ПЗУЗ 1942-44
Бей – кур. (Калущина) ВО 4 “Говерля” 1945-46
Бей – сот. “Хорти” (Калущина) ТВ 23 1944-47
Бей – чот. (?) ВО 2 1945
Бей – чот. сотні “Змії” (Станиславівщина) ВО 4 1944-45
Бей (Голяш Григорій) – край. реф. орг. ПК 1945-47
Бей (Хасевич Ніл) – художник-графік видань ПЗУЗ 1943-52
Береза – інструктор тактики Старшинської школи “Олені” 1944

Береза – сот. вд. артилерії (південна Рівенщина) 1943-44
Береза (Марцинюк Андрій) – сот. (бій в Загорів) ВО “Тури” 1943
Березний – сот. сотні “Басейн” (Дрогобиччина) ВО 4 1948
Беренко – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945
Берест – бунч. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Берест – пвх. сотні “Сірі вовки” ВО 3 1945
Берест (Мартинець Ярослав) – фельдшер куреня ВО 4 1945-46
Беркут – бунч. сотні кр. Бурі (півд. Рівенщина) 1943
Беркут – командир вд. в околиці Городенки ВО 4 1944
Беркут – сот. Дубенського куреня ПЗУЗ 1943
Беркут (Равлик Микола) – сот. “Крилачі” (Львівщина) ВО 2 1944
Беркут (Сорочак Володимир) – КВ (Холмщина) ВО 6 1946-47
Бескид – кур. ВО “Тури” 1943-44
Бескид – член пвх. вд. ШВО 2 1945
Бистра (Савицька Ірина) – з. край. реф. УЧХ ЗУЗ 1943-46
Бистрий – кр. загону ВО “Тури” весна 1943
Бистрий – перший кр. сотні “Бистриця” (Калущина) ВО 4 1945
Бистрий (Білінський Ярослав) – кур. УПА-Південь 1943-44
Бистрий (Хамчук Петро) – кур. (Чортківщина) ВО 3 1944-45
Бистрик – кр. рейдуючого вд. (Житомирщина) 1944
Бистроокій – сот. сотні “Звірі” (Станиславівщина) ВО 4 1945
Бідненський – госп. ШВО “Тури” 1943-44
Біла (Гнатюк Люба) – край. реф. УЧХ Західнього ПЗУЗ 1944-45
Біланюк – надр. пров. Дунаївці (Кам’янець-Под. обл.) 1943
Біленький Ярослав – генеральний суддя УГВР 1944-45
Білий – бунч. сотні “Кочовики” (півн. Львівщина) ВО 2 1945
Білий – пвх. сотні (?) (Золочівщина) ВО 2 1945-46
Білий (Долішняк Юрій) – сот. “Сурма” (Гуцульщина) 1945-48
Біліченко Федір – обл. вій. реф. Вінниччини 1942-43
Білоус – надр. пров. Жовківщини ЛК 1946-50
Біль – сот. “Басейн” (Дрогобиччина) ВО 4 1945
Бір (Шишканинець Василь) – сот. “Ударник-3” ВО 6 1945-48
Біс – сот. “Месники-2” (Любачівщина) ВО 6 1944-45
Біс (Кульчицький Роман) – бунч. сотні “У-4” ВО 6 1945-46
Благий (Хіменець Олесь) – кур. (Станиславівщина) ВО 4 1944-45
Блакитний – з. сот. (курінь Довбенка) УПА-Південь 1944
Блакитний – сот. (Надвірнянщина) ВО 4 1944

Блакитний – член ШВО 2 1945
Блиск (Дуда Гнат) – сот. “Орли” ВО 3 1944
Блискавка – окр. реф. УЧХ Тернопільщини 1946-47
Бобер – пвх. сотні “Месники-1” ВО 6 1945-46
Бобик – сот. (курінь “Сивуля”) ВО 4 1945-48
Богдан – бунч. куреня “Холодноярці” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Богдан – кр. вд. (район Локачів) ВО “Завихост” 1945
Богдан – пвх. сотні “Бурлаки” ВО 3 1943
Богдан – почет ШВО 6 1945-46
Богдан – окр. оргмоб. (півн. Львівщина) ВО 2 1944
Богдан – сот. куреня кр. Рубашенка ВО “Тури” 1943
Богдан – чот. сотні кр. Грабенка (півн. Рівенщина) 1943
Богдан (Теслюк Олесь) – пвх. куреня “Дзвони” ВО 4 1945-47
Богданко – сот. (?) (зах. Тернопільщина) ВО 3 1944
Богданов – обл. пров. Київщини ПівнСУЗ 1941-42
Богун – заступник шефа ШВО “Тури” 1943
Богун – кр. вд. в загоні кр. Батька УПА-Південь 1944
Богун – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Богун – чот. сотні “Завидії” (Станиславівщина) ВО 4 1945
Богун (Дубик Микола) – сот. (Рогатинщина) 1944-45
Богун (Ковальчук Федір) – сот. “Залізни” (Станиславів) 1945-46
Боєвий – сот. бригади “ім. Назара” ВО “Завихост” 1944
Боєвір – сот. (Буковина) ВО 4 1945
Боєвір (Кіндзірський Мирослав) – окр. пров. Буковини 1944
Боз – санітар сотні “Месники-3” ВО 6 1946
Боз – сот. бригади “ім. Назара” ВО “Завихост” 1944
Бойко – чот. (Дрогобиччина) ВО 4 1947-48
Бойко (Орищук Михайло) – сот. “Заведії” ВО 4 1944-45
Бойко (Яворів Василь) – обл. пров. Вінничини 1941-42
Боксер (Хома Вільгельм) – бунч. сотні “Ударники-5” ВО 6 1945-46
Бомба (Лозинський Роман) – край. реф. СБ ЛК 1950-52
Бондар – кр. пвд. (Рівенщина) 1944
Бондаренко – інструктор школи “Дружинники” ПЗУЗ 1943
Бондаренко (Якубовський Вол.) – КГ ВО 3 “Лисоня” 1945-47
Бор (Мошанчук Василь) – чот. (Городок–Миколаїв) ВО 2 1945-47
Борзенко (Микитюк Михайло) – окр. пров. Станиславів. 1947-50
Борис – кр. підст. школи УПА-Південь 1943-44

Борис – край. реф. проп. “Дніпро” ПЗУЗ 1944
Борис – слідчий СБ при Проводі ПЗУЗ 1944-45
Борис – член ШВО “Богун” (південна Рівенщина) 1944
Борис (Голуб’як Зенон) – окр. пров. Кам’янець-Подільщини 1945
Борис (Кузьма Богдан) – окр. пров. Самбірщини 1944
Борис (Легкий Григорій) – окр. пров. Коломийщини КК 1944-50
Бористень (Корінець Дмитро) – шеф ШВО “Заграва” 1943-44
Борисюк – окр. пров. північної Кам’янець-Подільщини 1943
Боровий (Брилевський Василь) – член КВШ УПА-Захід 1944-45
Бородатий – кур.? в наскоку на Радехів ВО 2 26 квітня 1945
Бородатий (Ковальчук? ..?) – чот. сотні “Змії” ВО 4 1945-46
Бородач – чот. сотні “Крилачі” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Борсук – почет ШТВ (Дрогобиччина) ВО 4 1945-46
Борсук – сот. (Дубенщина) ВО “Богун” 1943-44
Борун – бунч. (?) (Рогатин-Бібрка) ВО 2 1945-46
Босота (Токар Матвій) – кур. (Рівенщина) УПА-Південь 1944
Босфор (Сивак Іван) – почет ШТВ 28 (Холмщина) ВО 6 1945-46
Боян (Когуч Василь) – ПВ (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
Боян (Ульгурський Михайло) – чот. “Вовки” (Холмщина) 1945
Боярин (Білецький Ярослав) – рай. пров. (Ярославщина) 1944
Боярин (Карапка Дмитро) – сот. (Буковина) ВО 4 1944-45
Браумін – кр. вд. бригади “Помста Базару” ВО “Завихост” 1944
Брижак Василь – окр. пров. Вінниці 1942
Брила – сот. (Грубешівщина) ВО 2 1944
Бриль (Гамела Ярослав) – сот. “Переяслави-1” ВО 2 1945-47
Брова – пвх. загону “ім. Богуна” ВО “Тури” 1943-44
Бродич (Вонс Ігор) – член ШВО 2 “Буг” 1945
Бродич (Гробельський Роман) – сот. “Ударники-1” ВО 6 1946-47
Бродич (Лаврів Микола) – сот. (Дрогобиччина) 1945-46
Бродяга – сот. бригади “Холмська” ВО “Завихост” 1944
Бродяга – сот. (Рівенщина) 1944
Бродяга – чот. сотні “Риболовці” ВО 3 1944-45
Бродяга (Капало Іван) – сот. “Пролом” (Львівщина) ВО 2 1943-44
Бувалий – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Будько – окр. пров. Житомирщини 1945-50
Буйний – ПГ ВО 1 УПА-Південь 1944
Буйний – пвх. сотні ВО 2 1945-46

Буйтур – чот. в загоні “Стародубський” (Рівенщина) 1944-45
Буйтур – чот. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1944
Буйтур – чот. сотні “Сурма” (Коломийщина) ВО 4 1946
Буйтур (Суслинець Дмитро) – сот. куреня “Бойки” ВО 4 1944-45
Буйтур (Щепанський Роман) – надр. пров. Жовківщини 1950-53
Бук – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Буковинець – сот. куреня “Дзвони” ВО 4 1945-46
Бульба – санітар Відтинка 26 ВО 6 1945-46
Бульба – сот. (Кременеччина) 1943
Бульба – сот. куреня “Лемківщина” 1944
Бульба – член ШВО “Богун” (південна Рівенщина) 1943
Бульба – чот. сотні “Залізні” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Бунчук – пвх. сотні “Месники-3” ВО 6 1946
Буревій – бунч. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Буревій – бунч. сотні “Ударники-3” ВО 6 1947
Буревій – сот. (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Буревій – сот. куреня Кватиренка (півн. Рівенщина) 1944
Бурій – сот. “Сурма” (Дрогобиччина–Лемківщина) 1944-45
Бурій – чот. вд. 86 (Калущина) ВО 4 1946
Бурій (Притулко Яків) – окр. пров. північної Львівщини 1946
Бурлака – кр. охорони ШВО “Завихост” 1944
Бурлака – окр. вій. реф. (півн. Тернопільщина) ПК 1944-45
Бурлака – фельдшер сотні (?) (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Бурлака – чот. сотні “Сірі вовки” (Чортківщина) ВО 3 1945
Бурлака (Щигельський Володимир) – сот. “У-4” ВО 6 1944-47
Бурлаченко – сот. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944-45
Бурун – сот. (Кам’янець-Подільщина) УПА-Південь 1943-44
Бурунда – сотник-лікар (Стрийщина) ВО 4 “Говерля” 1946-47
Буря – кр. бригади ВО “Тури” 1944
Буря – сот. (Рівенщина) 1944
Буря – сот. (Рогатин–Бібрка) ВО 2 “Буг” 1945-46
Буря – сот. куреня “Підкарпатський” 1945-46
Буря – чот. вд. кр. Наливайка в рейді (Кам’янець-Под.) XII 1944
Буря – чот. сотні “Журавлі” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Буря – чот. сотні 59 (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Буря – чот. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1944

Вадим – пвх. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Вадим (Новицький Степан) – член КВШ УПА-Захід 1943-44
Валерій (Добровський Лейба) – член реф. проп. КП ПЗУЗ 1943
Ванюша (Вакширов Олександр) – з. кур. (Рівенщина) 1944
Ванька – пров. надр. (Житомирщина) 1944-45
Ванька – сот. (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Ванька – чот. сотні “Ударники-4” (Перемищина) ВО 6 1945-46
Варнак – окр. пров. Ковельщини 1945
Варнак (Гуляк Володимир) – окр. пров. (неустійненої окр.) 1945
Вартовий – чот. сотні “Месники-1” ВО 6 1946
Василь (Закоштуй Ананій) – обл. пров. Волинської обл. 1941-43
Василько – сан. сотні “ім. Хмельницького” (Сколе) ВО 4 1948
Ватюга (Ваврук Василь) – ПГ ВО 2 “Буг” 1944-45
Ведмідь – чот. сотні кр. Байди (Дрогобиччина) ВО 5 1944
Велес – сот. у загоні “Дорош” (Рівенщина) 1944-45
Великан-Міша – кур. УПА-Південь 1944
Верба – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1944
Верба (Мостович Олена) – край. реф. УЧХ ПЗУЗ 1943-45
Верволя – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945
Верес (Дудар Ярослав) – край. реф. орг. ПЗУЗ 1944-45
Верещак (Мешко Катерина) – член КП ПівдСУЗ 1942-43
Верещака (Воробець Федір) – кр. ВО (Житомирщина) 1943-46
Верниволя – сот. (Полісся) ВО “Тури” 1943-44
Вернигора – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
Вертун – сот. (Рівенщина) 1944
Верховина – заступник кур. ВО “Тури” 1944
Верховинець – пвх. сотні “Пролом” (півн. Львівщина) ВО 2 1944
Верховинець (Грацюк Григорій) – кр. бригади ВО “Тури” 1945
Вершник (Мостиський Богдан) – сот. “Месники” ВО 4 1944-45
Веселий – з. сот. (Рівенщина) 1944
Веселий – кр. охорони КП Східнього краю ПЗУЗ 1944
Веселий – сот. (?) (Чортківщина) ВО 3 1944
Веселий – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
Веселий (Свістель Данило) – сот. (Лемківщина) ВО 6 1944-45
Веснянко – сот. ВО “Завихост” 1945
Вивірка – сот. куреня “Сивуля” ВО 4 1945-46
Винниченко (Николечко Лев) – бунч. сотні “Залізні” ВО 4 1946

Вир – кур. (Кременеччина) УПА-Південь 1944-45
Вировий (Дужий Микола) – секретар Президії УГВР 1944-45
Високий – бунч. сотні (Калущина) ВО 4 1945-46
Вихор – з. кур. (Станиславівщина) ВО 4 1945
Вихор – командант ВПЖ куреня кр. “Яструба” ВО 3 1944
Вихор – пвх. куреня (Буковина) 1944-45
Вихор – сот. (Костопільщина) ВО “Заграва” 1944
Вихор – сот. куреня “Сивуля” ВО 4 1945-47
Вихор – сот. “Пролом” ВО 2 1944
Вихор – чот. сотні “Тигри” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Вихор 1 (Андрійчук Іван) – сот. ВО 4 1945-46
Вихор 2 – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1945-49
Вишня – сот. (Горохів–Берестечко) 1943
Вищий – чот. (Долинщина) ВО 4 1945-46
Вівчар – кр. ВПЖ куреня (Калущина) ВО “Говерля” 1945
Відважний (Боровик Антон) – сот. (Рівенщина) 1944
Вій – кр. вд. (район Долина) ВО 4 1944
Віктор – сот. (?) ВО 4 1945
Вікторія – сот. (?) (Стрийщина) ВО 4 1944-45
Вільна – шеф зв’язку ШВО (півн. Рівенщина) 1944
Вільха – сот. “Леви” (Городок–Миколаїв) ВО 5 1944
Вільха – сот.? (район Болехів) ВО 4 1945
Вільшаний – окр. пров. північної Львівщини 1946
Віра (Кріль Михайло) – окр. реф. СБ Чортківщини 1945-47
Вірний (Бенедига Осип) – чот. (?) (Зборівщина) ВО 3 1944
Вітер – вишкільний старшина (зах. Львівщина) ВО 2 1945-47
Вітер – кр. пвд. (Рівенщина) 1945
Вітер – кур. (півн. Рівенщина) 1944
Вітер – пвх. сотні “Дністер” (Коломийщина) ВО 4 1946-47
Вітер – чот. (?) (Рогатин–Бібрка) ВО 2 1945-46
Вітер – чот. сотні “Ударники-5” (Лемківщина) ВО 6 1946
Вітровий – пвх. сотні “Перебийніс” ВО 2 1945
Вія – старшина з терену ВО 2 1945-47
Владан – окр. пров. Дрогобиччини 1948-50
Влас – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945
Влодко – бунч. “Переяслави-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
Влодко – кр. вд. (Рогатинщина) ВО 3 1944

Влодко – сот. “Рисі” (Калущина) ВО 4 1946-47
Влодко – сот. сотні “Месники-5” ВО 6 1946
Влодко (Голяд Мирон) – член головної реф. СБ 1943-44
Вовк – кур. ВО “Завихост” 1945
Вовк – сот. (?) (південна Рівенщина) 1945
Вовк – сот. “Пролом” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Вовк – сот. підстаршинської школи (Бібрка) ВО 2 1945
Вовк – сот. сотні кр. “Веселого” ВО 6 1945
Вовк (Юрцуняк Осип) – сот. “Лебеді” (Станиславівщина) 1945-46
Вовчак (Шум Олексій) – шеф ШВО “Тури” 1943-44
Вовчук Іван – 3-ій віцепрезидент УГВР від 1944
Водяний (Росяк Василь) – кр. вд. (район Комарно) ВО 2 1944-45
Вознесенко – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Волинець – кр. вд. (?) УПА-Південь
Волиняк – сот. сотні “Хорти” (Калущина) 1945-46
Волін (Бідюк Ярослав) – пвх. сотні “Дружинники-1” ВО 2 1945
Володар – пвх. сотні (Львівщина) ВО 2 1945
Володимир – кр. вд. (р-н Демидівка) УПА-Південь 1945
Володимир (Козяр Анатолій) – член ШВО “Тури” 1943-45
Володимир (Прокоп Мирослав) – член Президії УГВР від 1944
Володимирко – надр. пров. (Рава-Руська) 1945
Волох – окр. пров. Смотрич (Кам’янець-Подільщина) 1944
Волоцюга – сот. сотні “Вовки-1” ВО 6 1945
Воля – сот. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1945
Воля (Дибко Роман) – член ШТВ 26 (Лемківщина) 1945-47
Воля (Л..? Зіна) – учасниця III надзвичайного ВЗ ОУН VIII 1943
Волянський (Федун Петро) – нач. пвх. КВШ УПА-Захід 1944-46
Воробець – почет ШТВ (Калущина) ВО 4 1946
Ворон – кр. вд. в рейді (Житомирщина) 1944
Ворон – край. реф. орг. (Рівенщина) ПЗУЗ 1944-45
Ворон – пвх. сотні “Месник-3” ВО 6 1946
Ворон – сот. “Галайда-2” ВО 2 1945
Ворон – сот. сотні кр. Грабенка ВО “Заграва” 1943
Ворон – сот. сотні кр. Шума (Станиславів) ВО 4 1944
Ворон – сот. сотні “Ударники-3” (Дрогобиччина) ВО 4 1947-48
Ворон (Бревус Володимир) – пвх. сотні (?) ВО 3 1945
Ворон (Власюк Петро) – кур. УПА-Північ 1944

Ворон (Денисюк Олександр) – сот. ВО “Тури” 1944
Ворон (Заячук Михайло) – сот. сотні 59 ВО 4 1947
Ворон (Ковальчук ..?) – сот. “Рубачі” ВО 3 1943-44
Ворон (Тарасюк Семен) – кр. вд. (р-н Верба) ВО “Завихост” 1945
Вороний (Левкович Василь) – КГ 2 “Буг” 1944-46
Впертий (Боднарєнко Дмитро) – сот. сотні 59 ВО 4 1946-47
Всеволод (Хмель Михайло) – окр. пров. Станиславівщ. 1944-47
Вулка – сот. куреня під командою Сторчана УПА-Південь 1944
В’юн – сот. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1943-44
В’юн (Аброзюк Степан) – сот. сотні “Бурлаки” ВО 3 1945
В’ячеслав (Мартин Мар’ян) – організатор вд. Холодного яру 1943

Гаврило – майор-лікар (УПА-Захід?) 1946
Гаєнко – кр. вд. (Рівенщина) 1944
Гаженко – бунч. “Холодноярці-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
Гай – бунч. сотні “Полтавці” ВО 3 1944-45
Гай – інтендант ШВО “Завихост” 1944
Гай – нач. госп. ВО “Завихост” 1944
Гай – пов. оргмоб. (Тернопільщина) 1944-45
Гай – сот. сотні “Месники-1” ВО 6 1946
Гайворон – старшина в УПА-Північ 1943-44
Гайворон (Гураль Іван) – сот. сотні 59 (Коломия) ВО 4 1945-46
Гайда (Сівак Євген) – сот. “Вовки-3” (Грубешівщина) ВО 6 1946
Гайдамака – сот. (район Галич) ВО 4 1944
Гайдамака – сот. сотні “Бистриця” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Гайдамака – сот. сотні “ім. Хмельницького” (Сколе) ВО 4 1947
Гайдар (Грач Микола) – окр. пров. Городоччини 1945-46
Гайдук – сот. сотні “Кочовики” ВО 2 1945-46
Галаган – почет ШТВ 26 ВО 6 1945-46
Галайда – сот. сотні “Опришки” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Галайда – сот. сотні 62 (Коломийщина) ВО 4 1945-47
Галайда (Онишкевич Тарас) – кур. ВО 2 “Буг” 1944
Галайда (Онишкевич Тарас) – кур. (Львівщина) ВО 2 1944
Галайда (Решетило Григорій) – кр. бриг. ВО “Тури” 1944-45
Галина (Бусел Яків) – член ГВШ УПА 1944-45
Галичанка (Ганущак Юлія) – обл. реф. УЧХ (Дрогобич) 1944-46
Галицький – кур. ВО “Тури” 1943

Галюда (Деркач ..?) – сот. ВО “Тури” 1943-44
Гамалія – інструктор Старшинської школи “Олені” 1944
Гамалія – кур. (північна Рівенщина) УПА-Північ 1944-45
Гамалія – пвх. сотні “Ударники-6” (Перемищина) ВО 6 1945-46
Гамалія – почет ШТВ 27 (Любачівщина) ВО 6 1945-46
Гамалія – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45
Гамалія – сот. куреня кр. Макса УПА-Південь 1944
Гамалія – сот. “Рубачі” (Зборівщина) ВО 3 1945
Гамалія – чот. сотні “Вітрогони” (Калущина) ВО 4 1945-46
Гамалія – чот. сотні “імени Хмельницького” (Сколє) ВО 4 1947-48
Гамалія – чот. сотні “Переяслави” (Яворівщина) 1945-46
Гамалія (Боєчко Василь) – бунч. сотні (Коломня) ВО 4 1945
Гамалія (Гонта Іван) – кур. (Станиславівщина) ВО 4 1944
Гамалія (Крегулець В..?) – сот. (Коломийщина) ВО 4 1949
Гандзюк – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Гандзя – кр. пвд. (півд. Рівенщина) 1945
Гар (Гавришків Дмитро) – з. обл. реф. СБ Тернопільщини 1944
Гаркун – кур. ВО “Тури” 1944-45
Гарматій – чот. сотні “Вовки” (Дрогобиччина) ВО 4 1945
Гармаш – сот. (південна Рівенщина) 1944-45
Гарпун (Ковальський Юліян) – член КВШ УПА-Північ 1943
Гарт – пвх. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
Гарт – чот. сотні “Сірі вовки” (Чортківщина) ВО 3 1945
Гарячий (Куліш Андрій) – окр. пров. Кременеччини 1942
Геник – рай. пров. (Станиславівщина) 1949
Герасименко – сот. (район Берестечко) ВО “Тури” 1943
Герась – сот. (Рівенщина) 1944
Гінчук – сот. (Рівенщина) 1944
Гірняк – сот. (південна Рівенщина) 1943-44
Гірчиця – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Гліб (Маршалюк Степан) – чот. (?) (Коломийщина) ВО 4 1945
Глухий (Гуль Володимир) – сот. “Холодноярці-2” ВО 2 1944-46
Голий – старшина в УПА-Північ 1943-44
Голка (Неболя Микола) – заступник сот. “Бурлаки” ВО 3 1944-45
Голота – сот. куреня “Бойки” ВО 4 1944-45
Голобенко – кур. ВО “Тури” 1943-44
Голуб – кур. ВО “Тури” 1943

Голуб – сот. (в районі Заліщики) ВО 3 1944
Голуб – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Голуб – сот. куреня кр. Карасенка (півн. Рівенщина) 1944
Голуб – сот. сотні кр. Лапайдуха (Золочівщина) ВО 2 1944
Голуб – сот. сотні кр. Меча УПА-Південь 1944
Голуб – сот. сотні “Летуни” (Калушина) ВО 4 1946
Голуб – сот. “Тигри” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Голуб (Мельник ..?) – сот. (Золочівщина) ВО 2 1944
Голуб (Михалович Михайло) – сот. сотні “Месники-2” ВО 6 1945
Голубенко – шеф ШВО “Богун” (південна Рівенщина) 1943
Голубенко (Кисіль Андрій) – член ШВО (півд. Рівенщина) 1943
Гомін (Дяченко Михайло) – край. реф. проп. КК 1950-52
Гончаренко – кур. (Рівенщина) 1944
Гончаренко (Ступницький Леонід) – ш. КВШ УПА-Північ 1943
Горак (Стасюк Микола) – сот. сотні “Вовки-1” ВО 6 1946-47
Горбовий – сот. сотні “Сурма” та “У-3” (Лемківщина) 1944-46
Гордій – сот. сотні “Залізни” (Станиславів) ВО 4 1945
Гордієнко – сот. (Кам’янка-Буська) ВО 2 1944
Гордієнко – сот. кінної сотні (південна Рівенщина) 1943-46
Гордієнко (Твердохліб Іван) – кур. і член ШВО 3 1944-45
Гордій – окр. пров. Ковельщини 1945-46
Гордій (Лашин Євген) – член ШВО “Заграва” 1943
Гордій (Маркіза Степан) – сот. “Буйні” ВО 3 1943
Горинь – кр. школи “Дружинники” УПА-Північ 1943
Горинь – кур. ВО 2 “Буг” 1944-45
Горинь – пвх. (?) (Рогатин-Бібрка) ВО 2 1944-45
Горинь – сот. сотні “Месники-5” ВО 6 1946
Горинь (Думка Михайло) – почет ШТВ 28 ВО 6 1946
Горислав (Ріпецький Модест) – надр. СБ Лемківщини 1945-47
Горій – сот. відділу “Гамалії” (Тернопільщина) 1945
Горіх – сот. куреня УНС “Гайдамаки” (Калущина) 1943
Горлоріз – сот. сотні “Лебеді” (Станиславів) ВО 4 1945
Горновий (Дяків Осип) – край. пров. ЛК 1948-50
Горностай – кр. саперної школи підстаршин УПА-Північ 1943
Горох – сот. куреня “Гамалії” (Тернопільщина) 1946
Горошок – бунч. сотні кр. Дуная УПА-Південь 1944-45
Гоцулко – сот. сотні кр. Черногори (Золочівщина) ВО 2 1944

Граб – кр. вд. бригади “імени Назара” ВО “Завихост” 1944
Граб – почет ШВО 4 1945-46
Граб – сот. (Рівенщина) 1944-45
Граб (Петречко Ярослав) – край. реф. СБ ОСУЗ 1943
Грабенко – сот. куреня кр. Летуна (Калущина) ВО 4 1945
Грабенко (Сколоздра Василь) – КВ (Миколаївщина) ВО 2 1945-48
Град – кур. “Холодноярці” ВО 2 “Буг” 1944-45
Грань – чот. Лемківської сотні “Хріна” 1945-47
Григор (Гук Мирослав) – окр. пров. Перемищини 1945-47
Гриньох, отець Іван – 2-ий віцепрезидент УГВР від 1944
Гризний – кр. вд. (р-н Шумське) УПА-Південь 1944
Гризний – почет ШВО 4 1945-46
Гризний – сот. “Журавлі” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Гризний-Волоцюга – сот. “Холодноярці-3” 1944-45
Грім – бунч. сотні “Холодноярці-3” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Грім – пвх. сотні “Рубачі” ВО 3 1944-45
Грім – сот.? (Коломийщина) ВО 4 1946
Грім – сот. куреня кр. Карого (Золочівщина) 1944
Грім – чот. сотні “Змії” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Грім (Твердохліб Микола) – командир ВО 4 “Говерля” 1944-49
Грішний – сот. “Ведмеді” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Гроза – окр. пров. Кам’янець-Подільська 1944
Гроза – чот. сотні “Перебийніс” (північна Львівщина) ВО 2 1945
Гроза (Тарновський Михайло) – сот. “Звірі” (Стан.) ВО 4 1945-46
Гром – кр. вд. (Кам’янець-Подільська область) УПА-Південь 1944
Громенко (Дуда Михайло) – сот. (Перемищина) ВО 6 1944-47
Громовий (Лагода Петро) – сот. (північна Львівщина) ВО 2 1944
Грубий – сот. (Коломийщина) ВО 4 1944
Грубий – чот. (Львівщина) ВО 2 1945-46
Грубий (Оленюк Ілля) – чот. (?) (Коломийщина) ВО 4 1944
Грузин – сот. “ім. Хмельницького” (Стрийщина) ВО 4 1946-48
Гузир – сот. куреня кр. Довбуша (Вінниця) УПА-Південь 1944
Гук (Матвійчук Федір) – кур. (Рівенщина) УПА-Південь 1944
Гулич – сот. куреня кр. Великана УПА-Південь 1944
Гуня (Тучак Андрій) – чот. (?) (Костопіль) ВО “Заграва” 1943
Гуран – бунч. сотні “Холодноярці-3” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Гусак – бунч. Лемківської сотні кр. Веселого ВО 6 1944-45

Гуцул – рай. пров. Яворів–Немирів ЛК 1945-46
Гуцул – санітар Лемківської сотні кр. Веселого ВО 6 1944-45
Гуцул (Бутковський Іван) – командир ВО 4 “Говерля” 1944
Гучава (Ващук Олександр) – пвх. сотні “Вовки-1” ВО 6 1945-46

Галянт, отець Микола – член УГВР 1944-45
Гонта – бунч. сотні “Вовки-2” ВО 6 1946
Гонта – кр. підстаршинської школи на “Січі” ВО “Тури” 1943
Гонта – помічник нач. штабу бригади (Рівенщина) 1945
Гонта – сот. куреня кр. Голобенка ВО “Тури” 1943
Гонта – сот. куреня кр. Остапа (Горохівщина) ВО “Тури” 1943
Гонта – старшина УПА-Північ 1943-44
Гонта – чот. “Холодноярці-1” ВО 2 1945
Гонта – чот. “Холодноярці-3” ВО 2 1945
Гонта – чот. сотні “Вовки-2” (Грубешівщина) ВО 6 1946-47
Гонта – чот. сотні “Месники-3” ВО 6 1945-46
Гонта – чот. сотні Пащенко (півн. Рівенщина) 1944
Гонта – чот. сотні “Чорні чорти” (Станиславів) ВО 4 1946
Гонта 3 – сот. “Рисі” (Калущина) ВО 4 1944-46
Гонта (Д.? М.?) – чот. сотні “Месники” (Станиславів) ВО 4 1945-47
Гонта (Питльований Іван) – керівник лінії зв’язку ЗУЗ 1944-45
Готур – чот. сотні “Сіроманці” ВО 3 1944-45
Граніт – пвх. сотні “Бурлаки” ВО 3 1945

Давун – сот. (півн. Рівенщина) 1944
Давид (Приступа Степан) – сот. “Вовки-3” ВО 6 1946-47
Далекий (Янішевський Степан) – край. реф. СБ ПЗУЗ 1944-48
Дальнич (Федорів Петро) – край. реф. СБ Закерзоння 1945-47
Данило (Шанайда Іван) – обл. пров. Тернопільської обл. 1941-46
Данько (Даниленко Олександр) – сот. кінноти ВО “Богун” 1944
Двигун – сот. (Кобринь) ВО “Тури” 1944
Демид (Чижевський Василь) – член КВШ УПА-Захід 1943-44
Денис – чот. сотні Пащенко (півн. Рівенщина) 1945
Денис (Гуцуляк Дмитро) – бунч. куреня (Коломия) ВО 4 1944
Денис (Палідович Михайло) – край. реф. проп. ЗУЗ 1942-44
Денис (Яцків Богдан) – з. край. реф. СБ КК 1947-49
Дереш – сот. (?) ВО “Богун” 1943

Дереш – сот. куреня “імени Дорошенка” ВО “Заграва” 1943
Деркач – чот. сотні “Галайда-2” ВО 2 1944
Деркач – чот. сотні кр. Кубіка ВО “Тури” 1943
Деркач (Зеленчук Михайло) – чот. куреня “Бескид” ВО 6 1946-47
Деркач (Кірик ..?) – сот. кінноти (Рівенщина) 1944-47
Джон – чот. (південна Рівенщина) 1943-44
Джон – чот. (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Дзвін – бунч. “Переяслави-1” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
Дзвін – сот. (?) (Коломийщина) ВО 4 1945
Дзвінчук (Белейлович Іван) – кр. ВО 5 (Дрогобиччина) 1944-45
Дибов (Трейко Іван) – член ШВО “Заграва” 1943-45
Дим – чот. ВО 2 1944-45
Дим (Дмитришин Василь) – чот. сотні “Месники-?” ВО 6 1945
Дир – сот. “Леви” (Романівські ліси) ВО 2 1944
Дир – чот. ВО 2 1945-46
Діброва – чот. сотні “Вовки-2” 1945-46
Дід Тарас – нач. розвідки загону Холодного яру 1943
Дідик – сот. (Лемківщина) ВО 6 1945-46
Дмитро (Дякон Ярослав) – головний реф. СБ 1947-48
Дніпро (Хомишин Іван) – бунч. сотні “Холодноярці” ВО 3 1946
Дніпровий – інст. Старшинської школи “Дружинники” 1943
Дніпрович (Демянчук Іван) – сот. бригади “Холмська” 1944-45
Дністер – сот. куреня “Переяслави” (Яворівщина) ВО 2 1944
Довбенко – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Довбня – кр. теренової сотні (Рогатинщина) ВО 3 1944
Довбня – сот. “Холодноярці-3” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Довбня – чот. сотні “Галайда-1” ВО 2 1944
Довбня – чот. “Холодноярці-3” ВО 2 1945-46
Довбня (Кедюлич Іван) – КВ ВО 3 “Лисоня” 1945
Довбуш – вій. інструктор ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Довбуш – кур. (ОСУЗ) УПА-Південь 1943-44
Довбуш – сот. (Рівенщина) 1944
Довбуш – чот. “Бурлаки” (Бережанщина) ВО 3 1943-44
Довбуш – чот. (Калущина) ВО 4 1945-46
Довбуш – чот. “Переяслави” (Любачівщина) ВО 2 1946-47
Довбуш – чот. “Переяслави-1” (Яворівщина) ВО 2 1945
Довбуш – чот. сотні “Бурлаки” ВО 3 1943-44

Довбуш – чот. сотні “Змії” (Станиславів) ВО 4 1946
Довбуш – чот. сотні “Кочовики” ВО 2 1945
Довбуш – чот. сотні “Сірі вовки” ВО 3 1943
Довбуш 1 (Гриніщак Лука) – кур. (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
Довбуш 2 – сот. “Опришки” (Долинщина) ВО 4 1944-46
Довбуш (Лужецький Григорій) – чот. сотні “Орли” ВО 3 1944
Довгий – чот. сотні кр. Біра ВО 6 1946-47
Довгий – чот. сотні “Ударники-3” (Лемківщина) ВО 4 1947
Довгоніс – окр. оргмоб. ВО 4 1944
Довженко – кур. (Рівенщина) УПА-Північ 1944-45
Докс – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944-45
Доля (Світлик Богданна) – член ГОСП 1945-48
Дон – сот. куреня УНС “Чорні чорти” (Коломийщина) 1943
Дон – старшина в УПА-Північ 1943
Дон – чот. “Холодноярці-3” ВО 2 1945
Дон (Солук Михайло) – чот. (?) (Підгаєччина) ВО 3 1944
Донець – пвх. підстаршинської школи ВО “Тури” 1943
Донський – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945
Донський – сот. “Бистриця” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Дорош – кур. ВО “Заграва” (Житомирщина) 1944
Дорош – з. сот. (?) ВО “Тури” 1944
Дорош – чот. сотні “Ударники-1” ВО 6 1945-47
Дорош (Дужий Петро) – гол. реф. пропаганди 1944-45
Дорошенко – сот. куреня “Перемога” (Гуцульщина) ВО 4 1945
Дорошенко – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Дорошенко – чот. сотні кр. Кия УПА-Південь 1945
Дорошенко-Найда – чот. сотні “Рубачі” ВО 3 1946-47
Дряпка – почет ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Дуб – кр. пвд. (півд. Рівенщина) 1945
Дуб – пвх. сотні ВО 2 1945
Дуб – почет ШТВ 27 (Любачівщина) ВО 6 1946
Дуб – сот. (Грубешівщина) ВО 2 1944
Дуб – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Дуб – чот. сотні “Бурлаки” (півн. Тернопільщина) ВО 3 1946
Дуб – чот. сотні кр. Лиса (півн. Рівенщина) 1945
Дуб – чот. сотні “Месники-3” ВО 6 1946
Дуб – чот. сотні “Опришки” (Долинщина) ВО 4 1946

Дубенко – сот. (Станиславівщина) ВО 4 1945
Дубина – бунч. сотні “Вовки-1” ВО 6 1946-47
Дубовий – сот. бригади Кубіка ВО “Завихост” 1945
Дубовий (Литвинчук Іван) – командир ВО “Заграва” 1943-44
Дуда (Ящук Євген) – сот. “Вовки-2” ВО 6 1946-47
Дудар (Стапчук Олександр) – госп. куреня (Рівенщина) 1944
Дуденко – сот. ВО 4 1944
Дума – хорунжий в УПА-Північ 1943
Думик Іван – чот. (?) (Бережанщина) ВО 3 1944
Дунай – пров. надр. Чоповичі (Житомирщина) 1944
Дунай – сот. (Волинь) УПА-Південь 1944
Дунай – сот. куреня Гамалії (півн. Рівенщина) 1944
Дунай (Драч Богдан) – КВ (Станиславівщина) ВО 4 1946-49
Дунай (Журній Олекса) – чот. сотні “Вовки” (Холмщина) 1944
Дуня – чот. сотні “Ударники-8” (Лемківщина) ВО 6 1947
Дяченко – старшина в ВО “Тури” 1943-44

Ем (Пилип Дмитро) – кур. “Галайда” ВО 2 “Буг” 1944
Емір (Гвоздецький Богдан) – член ГВШ 1944-45
Еней – бунч. “Хорти” (Долинщина) ВО 4 1945-46
Еней – окр. пров. Чортківщини 1943-44
Еней – предсідник суду (півн. Рівенщина) 1945
Еней – чот. (Долинщина) ВО 4 1946
Еней (Базилевич Олександр) – пвх. сотні “Галайда-2” ВО 2 1945
Еней (Олійник Петро) – КГ ВО (південна Рівенщина) 1943-44
Еней (Сагайко Дмитро) – начальний лікар ВО “Заграва” 1943

Євген – пвх. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Євген – сот. охорони штабу от. Т. Бульби, сот. ВО “Заграва” 1943
Євген – старшина в УПА-Північ 1943
Євген (Гуштак М. М.) – кур. (Лемківщина–Стрийщина) 1944
Євшан (Литвиненко ..?) – член КВШ УПА-Північ 1943
Єрмак – сот. куреня кр. Петра ВО “Богун” 1944
Єфрем (Вовк Мирослав) – край реф. СБ ПК 1945-47

Жабко (Левицький Микола) – обл. реф. проп. Львівщин. 1944-45
Жайворонок – чот. (?) ВО 2 1945

Жайворонок – чот. сотні 62 (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Ждан – нач. розвідки Старшинської школи “Олені-2” 1944
Жен – окр. пров. Холмщини 1944-45
Женя – санітар “Переяслави” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Жимайло – член ШВО 2 1945-46
Житній – член КВШ (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Жмайлик – член пвх. вд. ШВО 2 1945
Жмуд Теодор – чот. (?) ВО 3 1944
Жовтий – чот. вд. “Чорні гайдамаки” (Рівенщина) 1945
Жук – надр. вій. реф. Скалатщини ПК 1947
Жук – ПГ ВО (Житомирщина) УПА-Північ 1944
Жук – сот. “Чорноморці” ВО 3 1944-45
Жук (Калинюк ..?) – сот. (?) (Рівенщина) 1943-44
Журавель – кур. (Калущина) ВО 4 “Говерля” 1944-45
Журавель – сот. куреня кр. Кори ВО “Заграва” 1943
Журавель – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Журба – сот. ВО 2 “Буг” 1945-46
Журливий – сот. куреня кр. Киреї (Рівенщина) 1944

Забіяка (Валько Дмитро) – окр. реф. СБ Коломийщини 1945
Заболотний – сот. ВО “Тури” 1943-44
Заверюха – чот. сотні кр. Грабенка ВО “Заграва” 1943
Завзятий – сот. (Надвірна-Яремче) ВО 4 1945
Загір – старшина (?) ВО 2 1944-45
Заєць (Попадинець Віктор) – чот. (?) ВО “Говерля” 1946-47
Залізний – кр. охорони ШВО “Завихост” 1944
Залізний – сот. бригади кр. Кубіка ВО “Завихост” 1945
Залізний – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Залізник – пвх. сотні (курінь “Галайда”) ВО 2 1945
Залізник – почет ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Залізник – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944
Залізник – чот. сотні кр. Громенка ВО 6 1947
Залізник (Ілюк Юрій) – чот. (Гуцульщина) ВО 1946-47
Залізник (Петлюк Василь) – сот. (Колки) ВО “Тури” 1943-45
Залізник (Шпонтан Іван) – КВ (Любачівщина) ВО 6 1944-47
Залісний (Ковальчук Панас) – край. реф. СБ ПЗУЗ 1944-49
Заморський – сот. куреня кр. Журавля ВО 4 1944

Запорожець – інстр. Підстаршинської школи ВО “Тури” 1943
Запорожець – кр. вд. (Кам’янець-Под. область) 1944
Запорожець – сот. (?) (область Станиславів) ВО 4 1944-45
Запорожець – сот. “Завидії” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Запорожець – чот. ВО 2 1944-45
Запорожець (Козак Левко) – військовий інст. ВО 4 1945
Заяць – адьютант край. кр. УПА-Північ 1943
Зварич – чот. вд. Лисогора в рейді (Житомирщина) 1944
Звенислава (Скрентович Марія) – окр. УЧХ Станислав. 1945
Звір – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1944
Звір – кур. УПА-Північ 1944
Зелений – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1944
Зелений – сот. (пвд. Рівенщина) 1944
Зелений (професор?) – член УГВР від 1949
Зеленій (Урбан Осип) – сот. “Булава” ВО 5 1944-45
Зенко – чот. сотні 59 (Коломийщина) ВО 4 1945-47
Зенко – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Зенко (Бахталовський Зенон) – кр. підстар. школи ВО 6 1946
Зенко (Задорожний Осип) – чот. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
Зенон – пвх. сотні “Риболовці” ВО 3 1945
Зимний – кр. вд. (Рівенщина) 1944
Зимний – чот. сотні (?) ТВ 26 Во6 1945-46
Зілинський – пвх. сотні “Дружинники-3” ВО 2 1945
Зіна – нач. УЧХ КВШ УПА-Південь 1944
Зір – надр. реф. СБ Яворівщини ЛК 1945
Зірка – почет ШТВ 28 (Холмщина) ВО 6 1945
Зірка – сот. (?) УПА-Південь 1944
Зірка – сот. “Вовки-3” ВО 6 1945-46
Зміюка (Вітовський Ярослав) – КВ (Дрогобиччина) 1945-46
Золотар (Слюзар Дмитро) – край. пров. ЛК 1944-45
Золотаренко – контролер Проводу ПЗУЗ 1944-45
Зорян – пвх. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Зорян – чот. “Холодноярці-3” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
Зоряний – бунч. сотні “Переяслави-2” ВО 2 “Буг” 1945
Зруб – чот. (Перемищина) ВО 6 1945-46
Зруб (Зубчик Володимир) – чот. “Холодноярці-3” ВО 2 1945
Зубатий (Мороз Антін) – інтендант КВШ УПА-Північ 1944

Зубченко – чот. саперів ВО “Тури” 1943

Іван – хорунжий в УПА-Північ 1943-44

Іванів (Логуш Омелян) – член УГВР від 1944

Іванка (Лисак Євгенія) – окр. реф. УЧХ Сокальщини 1945-46

Іванко – сот. (Броди-Золочів) ВО 2 1944-45

Іванчук (Вересюк Іван) – інструктор ВО 2 1944-45

Івол (Бойко Микола) – заступник сот. (Рівенщина) 1944

Ігла (Правчук Микола) – член ШВО (півн. Рівенщина) 1944

Ігор – бунч. сотні “Месники-5” ВО 6 1946

Ігор – бунч. сотні “Перебийніс” ВО 2 1945

Ігор – з. сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944

Ігор – комендант запілля ВО “Заграва” 1944

Ігор – сот. “Галайда-1” ВО 2 1945-46

Ігор – чот. сотні “Галайда-2” ВО 2 1944

Ігор (Завгородній Михайло) – чот. сотні “Сірі” ВО 4 1945-47

Ігор (Кисіль Іван) – кр. бригади ВО “Тури” 1944-45

Ігор (Павлишин Лука) – член КВШ УПА-Південь 1944

Ігор (Херсонець Володимир) – край. реф. проп. ЛК 1945-46

Ігор (Холодний Матвій) – пвх. сотні (?) УПА-Північ 1943-44

Ігор-Див (Сушко ..?) – заступник ПГ ВО 2 “Буг” 1945

Іларіон – капелян ВО “Богун” (півд. Рівенщина) 1943-44

Іліян (Маєвський Анатолій) – окр. пров. Здолбунівщини 1945-52

Ільницький – кер. підпільних організацій Юнацтва ОУН 1949

Інгул (Кунанець Володимир) – надр. пров. Яворівщини 1944-47

Ірина (Ровенчук Марія) – окр. реф. УЧХ Ярослав-Любачів 1946

Ірка – член ШВО 6 (Перемищина) 1944

Іскра – кур. “Сивуля” ТВ (Станіславівщина) ВО 4 1944-46.

Іскра – кур’єрка вд. “Переяслави” (зах. Львівщина) ВО 2 1945

Іскра – надр. пров. Долинщини 1943-45

Іскра-Мазепа – сот. (Лемківщина) ВО 6 1944

Ївга – керівник УЧХ ВО “Заграва” 1943

Їж – окр. пров. (неустійнена округа) 1945

Їжак – чот. сотні “Стріла” куреня “Дзвони” ВО 4 1945-46

Кадило (Шевчук, о. Василь) – капелян куреня ВО 6 1945-47

Кайданець – член ШТВ “Лемко” ВО 6 1945-47
Кайдаш – окр. пров. Тернопільщини 1947-49
Калина – почет ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Калина – сот. куреня кр. Рибака ВО “Богун” 1944
Калина – сот. “Полтавці” (Рогатинщина) ВО 3 1944-45
Калина (Лопатинський Юрій) – член ГВШ 1945
Калинович (Мазур Григорій) – сот. “Месники-1” ВО 6 1946-47
Каменяр – кр. вишкільного центру (півн. Львівщина) ВО 2 1944
Камінь – сот. куреня “Смертоносці” ВО 4 1945
Камінь (Ватаманюк Василь) – бунч. сотні (?) (Косів) ВО 4 1945
Камінь (Кудрик Григорій) – пвх. сотні “Месники-2” ВО 6 1945-46
Камінь (Яськевич Лев) – сот. (Кременеччина) ПЗУЗ 1943
Канарок (Несторак Іван) – бунч. “Переяслави” ВО 2 1945-46
Кантовий – сот. загону “Прилуцький” (півн. Рівенщина) 1944-45
Капраль (Остяк Володимир) – пов. вій. реф. (Тернопіль) 1943-44
Карасенко – кур. (північна Рівенщина) УПА-Північ 1944
Карась – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Карась – сот. сотні кр. Кня УПА-Південь 1945
Карат – кур. (Яворівщина) ВО 2 1945
Карий – інтендант ШВО (півн. Рівенщина) 1945
Карий – кр. бригади (?) (півн. Рівенщина) 1945
Карий – кр. розвідки ШВО 2 1945
Карий – кур. “Романовичі” (Золочівщина) ВО 2 1944
Карий – сот. сотні кр. Малинового (Золочівщина) 1945
Кармелюк – кр. ВОП “Холодноярці-4” (Жовківщина) ВО 2 1945
Кармелюк – пвх. (?) (Городок–Миколаїв) ВО 2 1945-46
Кармелюк – сот. “Вовки” (Дрогобиччина) ВО 4 1944-46
Кармелюк – член ШТВ “Чорний ліс” ВО 4 1945-46
Кармелюк – сот. сотні “Вітрогони” (Калущина) ВО 4 1945-46
Кармелюк – сот. сотні “Сірі вовки” (Чортківщина) ВО 3 1945
Кармелюк (Данилюк Петро) – сот. сотні “Вовки” (Холм) 1944
Кармелюк (Чіп Петро) – сот. (Зборівщина) ВО 3 1944
Карпатський (Палідович Михайло) – край. проп. ЗУЗ 1942-44
Карпенко – сот. (Калущина) ВО 4 1944
Карпенко – сот. вд. “Чорні гайдамаки” (півн. Рівенщина) 1945
Карпенко – сот. сотні “Сірі” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Карпо – госп. ШВО (північна Рівенщина) УПА-Північ 1944-45

Карпо (Пилипчук Павло) – сот. “Вовки-1” (Холмщина) 1944
Карпович (Медвідь Михайло) – шеф КВШ УПА-Північ 1944
Кат (Гават Василь) – сот.? (Стрийщина) ВО “Говерля” 1945
Кацо – інструктор стар. шкіл “Лісові чорти” та “Олені” 1943-44
Кватиренко (Яковлів Яків) – кур. (північна Рівенщина) 1944
Квітка (Федак Михайло) – чот. сотні кр. Бурого ВО 6 1944-45
Кедр (Шкамбара Михайло) – обл. пров. Львівщини 1943-44
Кивай – сан. сотні “Ударники-4” ТВ 26 ВО 6 1945-46
Київ – чот. “Холодноярці-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Кий (Гіммельрайх Кость) – сот. УПА-Південь 1945
Кир (Найдич Дмитро) – чот. сотні “Сірі” ВО 4 1945-47
Кирея – кур. (Рівенщина) УПА-Північ 1944
Кирилюк – сот. (?) (південна Рівенщина) 1944
Кирильчук Роман – сот.? (Рівенщина) 1944
Кит (Приліп Омелян) – вій. реф. Зборівського повіту 1944-45
Кичера – чот. сотні 62 (Коломийщина) ВО 4 1946
Кінаш (Корда Дмитро) – сот. (Костопільщина) ПЗУЗ 1943
Кіндрат (Шевчук Олександр) – чот. сотні “Вовки” (Холм) 1945
Кірам – хорунжий ВО 2
Клим – пвх. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Клим – чот. (?) УПА-Південь 1944
Клим – чот. сотні “Холодноярці” ВО 3 1944-45
Клим (Бедрик Борис) – шеф ШВО “Тури” 1943-44
Клим (Слободян Степан) – ПГ ВО 4 “Говерля” 1944-49
Клименко – з. КВ (Калущина) ВО 4 1945-46
Климко – чот. сотні “Холодноярці” ВО “Лисоня” 1945
Книш (Горняткевич Дмитро) – кур. (Гуцульщина) 1944-46
Князь – сот. куреня кр. “Глобенка” ВО “Тури” 1943
Кобза – чот. сотні “Булава” (Самбірщина) ВО 4 1947-48
Кобзар – окр. пров. Дніпродзержинщини 1943
Кобзар – окр. пров. Кам’янець-Подільщини 1951-52
Кобзаренко – сот. “Холодноярці-1” ВО 2 1945
Коваленко – почет ШТВ (Коломийщина) 1945-46
Коваленко – сот. (Рівенщина) 1944
Коваленко – чот. сотні “Крилачі” (півн. Львівщина) ВО 2 1944-45
Коваленко (Козак Юрко) – чот. сотні “Месники-2” ВО 6 1945
Коваль – чот. сотні “Комарі” (півн. Львівщина) ВО 2 1944

Коваль (Пелих Степан) – з. край. реф. СБ Тернопіль. 1945-47
Коваль (Стецюк Яків) – чот. Дубенського куреня ПЗУЗ 1943
Коженко – сот. ВО “Тури” 1944-45
Козак – кур.? (Калущина) ВО 4 1944
Козак – нач. персонального вд. ШВО 4 (Калущина) 1944
Козак – санітар сотні “Месники-4” ВО 6 1946
Козак – чот. сотні “Дружинники-1” (Золочівщина) ВО 2 1945
Козак (Яворський Микола) – КВ (Гуцульщина) ВО 4 1944-46
Козак-Казах – кр. вд. (Кам’янець-Под. область) 1944
Козацький – чот. сотні кр. Бурі ВО “Богун” 1943
Козаченко – інст. зброєзнавства на “Січі” ВО “Тури” 1943
Козачок – бунч. сотні 1 (курінь “Сивуля”) ВО 4 1945
Кок (Юхнович ..?) – сот. “Лісовики” ВО 3 1944
Колос – сот. кінноти (південна Рівенщина) 1944
Колос (Мотиль Михайло) – член край. реф. СБ ПК 1945-47
Колосок – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Колчак (Баролюк Федір) – член ШВО 4 “Говерля” 1944-45
Коля – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
Комар – пвх. сотні “Заведії” (Станиславівщина) ВО 4 1945
Комар (Федюшка Петро) – окр. пров. Калущини 1944-48
Коник – вій. інструктор сотні “Заведії” ВО 4 1946
Коник – кур. (Перемишль) ВО 6 “Сян” 1945-46
Конопелько – кр. вд. УПА (район Дивин, Білорусь) 1944
Кора (Мельник Макар) – кур. (північна Рівенщина) 1943-45
Корабель – старшина УПА-Північ 1943-44
Корицький Сильвестер – сот.? (Рівенщина) 1944
Корінь – бунч. сотні “Жубри” ВО 2 1945
Корнієнко – сот. УПА-Північ у 1943, сот. ВО 3 у 1944-45
Корнієць – чот. сотні кр. Вулки УПА-Південь 1944
Корній – чот. сотні “Кочовики” ВО 2 1945
Коробка (Перегіняк Гриць) – сот. ВО “Заграва” 1943
Короленко – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
Короткий (Романчук Василь) – старшина УПА-Північ 1943-44
Корп – чот. сотні “Ударники-1” (Лемківщина) ВО 6 1945-46
Корсак – сот. “Тигри” (Сокальщина) ВО 2 1943-44
Коршун (Дідух ..?) – шеф штабу загону “Січ” ВО “Тури” 1944
Кос – сот. (півн. Рівенщина) 1944

Кос (Зобків Володимир) – сот. (Рогатинщина) ВО 3 1944
Кос (Михалевич Андрій) – окр. реф. СБ Ковельщини ПЗУЗ 1951
Косар – сот. сотні кр. Крісового (Перемищина) ВО 6 1944
Косар (Стеблик Василь) – член КП КК 1945-46
Косач – сот. “Сіроманці” ВО 3 1944-46
Косинка – пвх. вд. “Переяслави” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Костенко – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944-45
Кость (Білик Іван) – з. край. реф. СБ ОСУЗ 1943
Коц – сот. “Орли” ВО 3 1944-45
Кочубей (Мартинюк Антін) – сот. боївки кр. Сокола ВО 4 1947
Кравченко – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Кравченко – сот. сотні “Змії” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Крамаренко – сот. “Звірі” (курінь “Смертоносці”) ВО 4 1945-46
Крамаренко – сот. сотні “Сірі” (курінь “Скажені”) ВО 4 1944
Крапка (Курас Михайло) – сот. “Вовки-1” (Холмщина) 1945-46
Крах (Хом’як Василь) – пов. вій. реф. Зборівщини ВО 3 1944
Краян – сот. ВО 2 1944-45
Кремінь – сот. ВО 3 1944
Кривейко – сот. вишкільної сотні (Солотвина) ВО 4 1944
Кривейко – сот. сотні “Залізни” (Станиславів) ВО 4 1945
Кривоніс – сот. сотні кр. Шума (Станиславів) ВО 4 1944
Кривонос – інструктор ВО 4 1946
Кривонос – кур. (Буковина) ВО 4 “Говерля” 1944-45
Кривонос (Симчич Мирослав) – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1945
Кривуля (Котлярів Олександр) – пвх. сотні (Лемківщина) 1945
Крига – пвх. сотні кр. Ревая (Калущина) ВО 4 1946-47
Крига – почет ШВО 2 1944
Крига – рай. пров. (Яворівщина) ЛК 1945
Крига – сот. (Рівенщина) 1944
Крига – сот. сотні кр. Шума (Станиславівщина) ВО 4 1944
Крига (Додек Олекса) – сот. (Буковина) 1944
Крига (Сказинський Ілярій) – ПГ ВО 3 “Лисоня” 1944-47
Крилатий (Несторук Євген) – сот. “Вовки-1” ВО 6 1946
Крилатий (Новак Володимир) – сот. ВО “Тури” 1943
Крилатий (Чмир ..?) – кр. вд. новобранців (Рогатинщина) 1944
Криlach (Матвійчук ..?) – обл. пров. Волинської обл. 1943-45
Крим (Радейко Микола) – окр. пров. Любачівщини 1946-47

Криниця (Матвієнко Андрій) – чот. (Станиславівщина) ВО 4 1944
 Криниченко – сот. ВО “Заграва” 1943
 Крісовий – сот. (Лемківщина–Перемищина) ВО 6 1944
 Кропива – нач. ВПЖ (Рівенщина) 1944
 Кропива – сот. “Вовки-1” (Холмщина) 1946
 Кропива (Лукащук Володимир) – шеф КВШ УПА-Південь 1944
 Круг – кур. (?) (Рівенщина) 1944
 Крук – бунч. сотні “Галайда-1” ВО 2 1945
 Крук – кр. охорони ГВШ 1949
 Крук – кр. пвд. (півд. Рівенщина) 1945
 Крук – кр. теренової сотні (півд. Рівенщина) 1943
 Крук – ПВ “Маківка” (Дрогобиччина) 1945-46
 Крук – пвх. сотні 58 (Коломийщина) ВО 4 1946-47
 Крук – сот. (?) ВО “Тури” 1943
 Крук – сот. (?) (Коломийщина) ВО 4 1944
 Крук – сот. (Надвірна–Яремче) ВО 4 1945-46
 Крук – сот.? (район Перегінське) ВО 4 1944
 Крук – чот. сотні кр. Лапайдуха (Золочівщина) ВО 2 1944
 Крук – чот. Старшинської школи “Олені” 1944
 Крук (Климишин Іван) – кур. (Кременеч.) УПА-Південь 1943-44
 Крук (Левко Григорій) – сот. “Месники-4” ВО 6 1946-47
 Крук (Федик Богдан) – кур. (Бережанщина) ВО 3 1944-45
 Крутий – інструктор Старшинської школи “Олені” 1944
 Крутіж – кур. “Жубри” (Городоччина) ВО 2 “Буг” 1945
 Круча – сот. (південна Рівенщина) 1943
 Круча – чот. сотні “Сіроманці” ВО 3 1945-47
 Кубанець – пвх. сотні “Рисі” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Кубік (Зінчук Тихон) – кр. бригади ВО “Тури” 1944-45
 Кудияр – бунч. сотні “Ударники-1” (Лемківщина) ВО 6 1945-46
 Кузьма – чот. сотні “Заведії” (Станиславівщина) ВО 4 1946
 Кузьма – чот. сотні Пащенко (півн. Рівенщина) 1944
 Кузьменко, проф. – редактор підпільних видань 1949
 Кук – почет ШВО 4 1945
 Кук Василь – голова ГС УГВР від 1950
 Куліш – сот. “Галайда-2” ВО 2 1944-45
 Кульжинський ..? – з. нач. оп. вд. КВШ УПА-Північ 1943
 Кум – лікар Старшинської школи “Олені” 1944-45

Куропатка – кр. вд. (Рівенщина) 1944

Лагідний (Футала Лев) – пвх. сотні “Ударники-2” ВО 6 1945-47

Лада (Козак Ірина) – обл. рсф. УЧХ Львівщини 1943-45

Лайдака – кур. ВО “Заграва” 1943-44

Лайдака – сот. куреня кр. Петра ВО “Богун” 1944

Лапайдух (Загоруйко Роман) – сот. (Золочівщина) 1944-45

Ластівка – чот. сотні “Бистриця” (Калущина) ВО 6 1945-46

Ластівка (Янковський Григорій) – сот. “У-7” ВО 6 1945-47

Лебедь – кр. пвд. (півд. Рівенщина) 1945

Лебедь – сот. куреня кр. Гамалії (Зборівщина) 1945

Лебедь Микола – генеральний секретар ГСЗС УГВР від 1944

Лев – капелян куреня кр. Голобенка ВО “Тури” 1943

Лев – кур. “Переяслави” (Яворівщина) ВО 2 “Буг” 1944-45

Лев – надр. пров. Бродівщини 1943

Лев – почет ШВО 4 1945

Лев – сот. новобранців (район Заліщики) ВО 3 1944

Лев – чот. сотні “Лебеді” (Станиславівщина) ВО 4 1945

Лев (Боруцький Василь) – чот. сотні “Вовки-2” ВО 6 1945-46

Лев (Лень Іван) – сот. ВО “Тури” 1943-44

Лев (Петришин Василь) – пвх. сотні “Чорноморці” ВО 3 1944

Левада (Вінтоняк Роман) – ПВ (Гуцульщина) ВО 4 1945-46

Левадний – бунч. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1945-46

Левадний – кр. вд. (Рівенщина) 1945

Левко – кур. (Бережанщина) ВО 3 “Лисоня” 1945

Левко – обл. пров. Вінниччини 1942

Левко – чот. сотні “Бистриця” (Долинщина) ВО 4 1946

Левко (Кочій Омелян) – край. реф. проп. КК 1945-47

Левко (Стельмах Петро) – рай. пров. Глиняни ЛК 1945

Легіт (Шаблій Микола) – пвх. сотні (?) ВО 3? 1943-?

Легенда (Клімів Іван) – край. пров. ЗУЗ 1940-42

Лемко (Федорук Юрій) – пров. ген. округи на ОСУЗ 1944

Летун – кур. (Калущина) ВО 4 “Говерля” 1944-45

Летун – кур. (Сокальщина) ВО 2 “Буг” 1944

Летун – сот. ВО “Тури” 1944

Летун – чот. “ім. Хмельницького” (Сколівщина) ВО 4 1947-48

Летун – чот. сотні кр. Середнього (Калущина) ВО 4 1946

Летун (Гандрик Іван) – окр. реф. СБ. Перемищини 1945-46
Ливар – пов. пров. Луцьк 1943
Лиман – чот. сотні кр. Бурі ВО “Богун” 1943
Липей (Рачок Ілько) – кур. “Чорні чорти” УНС, “Леви” ВО 2 1944
Липкевич – почет ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Лис – сот. “Вовки-2” ВО 6 1945-46
Лис – сот. (Перемишль) ВО 6 1944
Лис – сот. (північна Львівщина) ВО 2 “Буг” 1944-45
Лис – сот. (північна Рівенщина) 1944-45
Лис – чот. сотні кр. Лапайдуха (Золочівщина) ВО 2 1944
Лис – чот. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1945
Лис 2 – чот. сотні “Залізні” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Лис (Бойко Іван) – бунч. сотні (?) (Коломийщина) ВО 4 1944-45
Лис (Жеребук Андрій) – чот. (Золочівщина) ВО 2 1944
Лис-Ласточка – кр. вд. (?) ВО 3 1944
Лисай (Шульган Мар’ян) – нач. зв’язку ШВО 2 1944
Лисенко – сот. “Помста Полісся” (район Дивин) ВО “Тури” 1943
Лисий – окр. пров. Уманщини 1943
Лисий (Павлюк? Пашкевич? Климчак? ..?) – кур. ВО “Тури” 1943-44
Лисогір – кр. вд. в Житомирській обл. в березні 1944
Листок – чот. сотні “Месники-3” ВО 6 1946
Литвиненко Іван – нач. розвідки КВШ УПА-Північ 1943
Лихо – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Лицар (Гасин Олекса) – шеф ГВШ 1946-49
Лича – член край. реф. СБ (схід) ПЗУЗ 1944-45
Лісовий – кур. (Буковина) ВО 4 УПА-Захід 1944-45
Лісовий – пвх. сотні ВО 2 1945
Лісовий – сот. (?) (півд. Рівенщина) 1944-45
Лісовий – чот. курсня кр. Голобенка ВО “Тури” 1944
Лісовий – чот. сотні “Галайда-1” 1945
Лісовик – чот. (?) (Рогатин-Бібрка) ВО 2 1945-46
Лісовик (Луців Андрій) – член край. реф. проп. ПЗУЗ 1943
Ліщина – хорунжий УПА-Північ 1943
Лобода – вій. інструктор (Яворівщина) ВО 2 1945-46
Лопата (Бандусяк ..?) – окр. пров. Закарпаття 1945
Луговий – ад’ютант КВ “Гуцульщина” ВО 4 1945
Луговий – сот. куреня кр. Шугая (Золочівщина) 1944

Луць Володимир – старшина в УПА-Північ 1943-44
Лютый – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
Лютый – сот. сотні “Залізні” (Станиславівщина) ВО 4 1946

Магістер (Солган Мирослав) – окр. здоров’я Перемищини 1945
Мазепа – сот. (Полісся) ВО “Тури” 1943-44
Май (Місечко Андрій) – редактор газети на ПЗУЗ 1943
Майба Андрій – почет КВШ УПА-Південь 1944
Мак – пвх. сотні “Летуни” (Калущина) ВО 4 1946 (зрадник)
Макар (Далазека Петро) – пвх. сотні “Ударники-7” ВО 6 1946
Макаренко – фельдшер сотні (?) (півн. Львівщина) ВО 2 1945-46
Макаренко (Левицький Микола) – шеф ШВО “Заграда” 1943-44
Макс (Скорупський Максим) – кур. (Кременечч.) УПА-Південь 1944
Максим – ПГ ВО “Богун” (південна Рівенщина) 1943
Максим – першун підстаршинської школи ТВ 26 ВО 6 1946
Максим – сот. “Полтавці” (Рогатинщина) ВО 3 1944
Максим – хорунжий УПА-Північ 1943
Максим – сот. сотні “Галайда-1” ВО 2 1944
Максим – сот. сотні “Перебийніс” ВО 2 1945
Максим (Гоянюк Василь) – обл. реф. СБ Тернопільщини 1943-45
Максим (Франків Богдан) – вій. інстр. (?) УПА-Південь 1944
Максимович (Нойман Самуель) – лікар Стар. школи “Олені” 1944
Маланюк Дмитро – сот. сотні кр. Олега (Станиславів) ВО 4 1945
Малина – сот.? (район Долина) ВО 4 1944
Малиновий (Кравчук Мар’ян) – сот. “Дружинники” ВО 2 1944-45
Малозуб – сот. (Рівенщина) 1944-45
Мамай – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Манів – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45
Мар (Голяш Степан) – надр. пров. Лемківщини 1945-47
Марай – сот. сотні кр. Лиса (півн. Рівенщина) 1945
Марічка (Савчин Марія) – окр. реф. УЧХ Перемищини 1945
Марія (Стефанович ?) – начальний лікар ЗУЗ 1943
Марко – сот.? (?) ВО 2 1945
Марко – сот. (?) (півд. Рівенщина) 1944
Марко (Лебець Василь) – член ШВО 2 “Буг” 1944-45
Мармаш – кр. вд. бригади “ім. Назара” ВО “Завихост” 1944
Мартей – пвх. сотні “Дружинники-3” (Золочівщина) ВО 2 1945

Матвій (Драницький Степан) – обл. реф. проп. Вол. обл. 1943-44
 Матла Зенон – край. пров. ПівдСУЗ 1941-42
 Махно – сот. (?) (Коломийщина) ВО 4 1945
 Маяк – нач. вд. зв'язку ШВО "Завихост" 1944
 Медвідь – чот. сотні "Галайда-2" ВО "Буг" 1945
 Медвідь – чот. сотні "Лісовики" (Підгасччина) ВО 3 1944-45
 Мельник – сот. (Колки-Цумань) ВО "Тури" 1943
 Мельодія (Крук Богдан) – надр. реф. здоров'я (Закерзоння) 1945
 Методій – сот. (?) (північна Львівщина) ВО 2 1944
 Меч – сот. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
 Меч – сот. "Риболовці" ВО 3 "Лисоня" 1944-45
 Меч – чот. ВО 2 "Буг" 1944
 Микола (Казанівський Богдан) – член реф. проп. КК 1944-46
 Мирний – сот. (?) (північна Львівщина) ВО 2. 1944
 Мирон – пвх. сотні ВО 2 "Буг" 1945
 Мирон – чот. сотні "Месники-1" ВО 6 1946-47
 Мирон (Гошка Володимир) – сот. "Булава" ВО 4 1945-47
 Мисливець – кр. вд. УПА-Північ 1944
 Митар (Лівий Роман? / Лепкий Богдан?) – край. реф. СБ КК 1943-48
 Михайло (Арсенич Микола) – головний реф. СБ 1941-47
 Миш – чот. сотні "Стріла" (Станиславівщина) ВО 4 1946
 Мікушка (Пришляк Григорій) – край. реф. СБ ЗУЗ 1941-44
 Міна (Мицько Василь) – пвх. куреня (Станиславів) ВО 4 1944-45
 Місяць – реф. СБ куреня кр. Великана УПА-Південь 1944
 Мітла (Присяжнюк Олександр) – край. реф. СБ ПЗУЗ 1944-45
 Мітлович Антін – сот.? (район Жидачів) ВО 4 1945
 Міхновський (Коваль Василь) – пвх. куреня (Рівенщина) 1944
 Міша – чот. "Переяслави-3" (зах. Львівщина) ВО 2 1946
 Мовчан – з. обл. пров. Запоріжжя 1943
 Мовчан Стась – чот. сотні кр. Коса (Рогатинщина) ВО 3 1944-45
 Могила – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
 Могила – чот. сотні "Ударники-5" (Дрогобиччина) ВО 4 1948
 Модест (Цмоць Константин) – обл. реф. СБ Дрогобиччини 1941-43
 Мокрий – кр. вд. (Рівенщина) 1944
 Мокрий (Валовина Ілля) – чот. сотні "Месники-4" ВО 6 1946
 Молот – сот. у загоні "Стародубський" (Рівенщина) 1945
 Монета – сот. (північна Львівщина) ВО 2 "Буг" 1944

Монета (Зарицька Катерина) – край. реф. УЧХ ЗУЗ 1943-47
 Моргун – сот. ВО 2 “Буг” 1944
 Мороз – кр. вд. (?) (півд. Рівенщина) 1945
 Мороз – рай. пров. (Станиславівщина) 1948
 Мороз – сот. (Городок) ВО 2 1945
 Мороз (Левицький В.) – сот. (?) ВО “Тютюнник” 1943-44
 Мороз (Негрич Дмитро) – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45
 Мороз (Пракс ..?) – сот. сотні “Змії” ВО 4 1944
 Морозенко – кр. підстаршинської школи ВО “Тури” 1943
 Морозенко – сот. “Вітрогони” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Морозенко – сот. (Зборівщина) ВО 3 “Лисоня” 1944-45
 Морозенко – сот. в загоні Сівача (Рівенщина) 1945
 Морозенко – сот. сотні “Заведії” (Станиславівщина) ВО 4 1944-46
 Морозенко – сот. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Морозенко – сот. сотні “Чорні чорти” (Станиславівщ.) ВО 4 1945-46
 Морозенко (Солій Степан) – бунч. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
 Моряк – сот. загону “Дорош” (півн. Рівенщина) 1944
 Моряк – сот. “Круки” (Калущина) ВО 4 1945
 Моряк – сот. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
 Моряк (Ганчар Григорій) – окр. пров. Коломийщини 1943-44
 Моряк (Різак ..?) – сот. “ім. Вітовського” (Дрогобич) ВО 4 1945-46
 Моряк (Скаськів Ярослав) – край. пров. Юнацтва ЗУЗ 1942-44
 Москаленко – сот. куреня кр. Славка ВО “Тури” 1943
 Мостовий – кр. вд.? (район Перегінське) ВО 4 1949
 Мотря – окр. пров. жіночої сітки Станиславівщини 1942-44
 Мрія – сот. сотні “Опришки” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Мрія (В..? Василь) – сот. “Холодноярці-1” (Жовква) ВО 2 1945-46
 Мудрий Василь – 1-ий віцепрезидент УГВР від 1944
 Мур – сот. сотні “Лебеді” (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
 Мурашка (Зварич Євгенія) – надр. реф. УЧХ Зборівщини 1944-45
 Мурза – хорунжий УПА-Північ 1943-44
 Муха – пвх. сотні (?) ВО 4 “Говерля” 1945
 Муха – почет ШВО 4 1945
 Муха – сот. (Рівенщина) 1944
 Муха – сот. “1 ЗО Північ” (район Підкамінь-Броди) 1945
 Муха (Криса Богдан) – сот. (?) (район Галич) ВО 4 1945
 Муха (Мусій Микола) – окр. пров. Житомирщини 1943-44

М'яч (Мазур Олекса) – сот. сотні “Месники-?” ВО 6 1945

Назар – кр. вд. в загоні Сівача (Рівенщина) 1945

Назар – кур. ВО “Тури” УПА-Північ 1943-44

Наливайко – сот. (Стрийщина) осінь 1944

Наливайко – сот. (?) в Чорному лісі (Станиславів) ВО 4 1945

Наливайко (Левинець М.) – кур. ВО “Заграва” 1943

Наливайко (Савчук Степан) – кур. (Кременечч.) УПА-Південь 1944

Невмирущий (Нестерук Іван) – сот. сотні “Залізні” ВО 4 1945-46

Негус – кр. вд. “імени Коробки” (Рівенщина) 1944-45

Негус (Леськів ..?) – кур. (Рівенщина – рейд на схід), осінь 1943

Недобитий (Матвіїв Юліян) – кур. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45

Недоля – кур. (півн. Рівенщина) УПА-Північ 1944

Недоля – сот. (північна Львівщина) ВО 2 1944

Недоля (Трохимчук ..?) – сот. (р-н Тучин) ВО “Тури” 1943

Нежурись – сот. (?) (Рівенщина) 1944

Незнаний – кр. вд. на Поліссі 1943

Ненаситець – окружний оргмоб. Золочівщини ВО 2 1944-45

Непитай – хорунжий УПА-Північ 1943-44

Неремія – сот. куреня кр. Довбенка УПА-Підень 1944

Нерозлучний – сот. ВО “Тури” 1944-45

Нечай – пвх. куреня “Дружинники” ВО 2 1945

Нечай – член обласного проводу Вінниччини 1942-43

Нечай – сот. курсня “Сивуля” (Станиславівщина) ВО 4 1945

Нечай (Лаврів Мирослав) – окр. пров. Дрогобиччини 1945-48

Нечай (Фрижер Михайло) – сот. “Сурма” (Дрогобиччина) 1944

Нечипір-Влодко – член ШВО 2 “Буг” УПА-Захід 1944

Нечоса – почет ШВО 4 1945-46

Нечоса – сот. (Надвірна) ВО 4 1944

Нічка (Корчак ..?) – вій. інструктор (Самбірщина) ВО 4 1945

Новий (Струтинський Ярослав) – член ШВО 4 УПА-Захід 1944

Новина (Савинець Михайло) – почет сотні “Вовки-1” ВО 6 1945

Нога Микола – сот.? ВО 3? 1944

Носач – пвх. сотні “Холодноярці” ВО 2 1946

Нурхал – кр. пвд. (Ковельщина) ВО “Тури” 1944

Оверко – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945

Оверко – сот. куреня “Дружинники” (Золочівщина) ВО 2 1944-45
Овод – сот. (?) (Рогатинщина) ВО 3 12 квітня 1945
Овоч (Рак Петро) – сот. “Буйні”, “Холодноярці” ВО 3 1944-45
Одеса – кур. (?) (Рівенщина) 1944
Одноріг – сот. куреня кр. Кори ВО “Заграва” 1943-44
Оксана (Одинська Ольга) – надр. УЧХ Коломийщини 1946
Оксана І – зв’язкова й санітарка вд. “Переяслави” ВО 2 1945-46
Окунь – заступник сот. (Рівенщина) 1944
Олег – кур. (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Олег – організатор куреня (Луччина) ВО “Тури” 1943
Олег – ПВ (Калущина) ВО 4 “Говерля” 1945-46
Олег – сот. “імени М. Дорошенка” (район Краківці) ВО 2 1944
Олег (Думка Іван) – пвх. сотні “Вовки-3” ВО 6 1946
Олег (Ковтонюк Микола) – з. обл. пров. Волинської обл. 1944
Олег (Монастирський Омелян) – сот. “Залізні” ВО 4 1944-45
Олег (Ткачук Ілько) – нач. оргмоб. вд. КВШ УПА-Північ 1943-44
Олекса – бунч. сотні “Змії” (Станиславівщина) ВО 4 1944
Олекса – окр. пров. південної Вінниччини 1943
Олень – сот. з вд. Лева ВО 2 1944-45
Олень – чот. сотні “Тигри” ВО 2 1944
Олень (Олексюк Петро) – почет сотні кр. Книша ВО 4 1945
Олесь – окр. пров. Криворіжжя 1943
Олесь (Комар Богдан) – окр. пров. Тернопільщини 1949-51
Олійник – чот. сотні (?) ВО 6 1945
Олімп – пвх. сотні “Бурлаки” ВО 3 1944
Омелян – бунч. сотні ВО 2 1945
Омелян (Шкітак Антін) – кур. (Самбірщина) УНС 1943
Ольженко – кр. розвідки ШВО 2 1945
Ольха – кр. вд. в загоні Сівача (Рівенщина) 1945
Омелько – чот. сотні “Ударники-5” (Лемківщина) ВО 6 1946
Омелько (Косаревич Олександр) – нач. ВПЖ ШВО “Тури” 1943
Омелько (Кучмій Степан) – окр. пров. Рогатинщини 1947-48
Омелько (Петренко Роман) – інтендант КВШ УПА-Північ 1943
Онишко – пов. пров. Мостиська (зах. Львівщина) 1944
Онищенко (Мельник Микола) – край. реф. проп. ПЗУЗ 1944
Опока – інтендант куреня “Переяслави” ВО 2 1945
Опока – сот. куреня кр. Шугая (Золочівщина) 1944

Орел – бунч. сотні “Ударники-7” ВО 6 1946-47
Орел – кр. підстаршинської школи ВО “Заграва” 1943
Орел – кур. ВО “Тури” УПА-Північ 1944-45
Орел – сот. (Кам’янка-СтрумILOва) ВО 2 1944
Орел – сот. (Клеваньщина) ВО “Заграва” 1943
Орел – сот. (півн. Рівенщина) 1945
Орел – чот. сотні “Летуни” (Калущина) ВО 4 1946
Орел (Вільшинський Богдан) – обл. вій. реф. Дрогобичч. 1942-44
Орел (Степанченко Петро) – ПГ ВО (Рівенщина) 1943-44
Орест – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45
Орест – член штабу куреня кр. Стального (Рівенщина) 1945
Орест – чот. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
Орест (Жмурко ..?) – окр. реф. СБ Бережанщини 1947-50
Орест (Онишкевич Мирослав) – КГ ВО 6 (Закерзоння) 1945-47
Оріх (Гудзик Василь) – сот. “Басейн” ВО 4 1949
Орлан (Галаса Василь) – край. пров. ПЗУЗ 1948-53
Орленко – чот. (?) (Станиславівщина) ВО 4 1945
Орленко (Наконечний Іван) – сот. “Булава” ВО 4 1946-48
Орлик – бунч. сотні “Месники-?” ВО 6 1946
Орлик – капелян ВО “Заграва” 1944
Орлик – кр. вд. в Цуманських лісах ПЗУЗ, липень 1944
Орлик – нач. канцелярії Кременецького куреня 1943
Орлик – хорунжий ВО 2 “Буг” 1945
Орлик – член СБ ВО 2 1945
Орлик (Атаманюк Василь) – чот. сотні кр. Скуби ВО 4 1944
Орлик (Ковальчук Роман) – сот. “Вовки-3” ВО 6 1947
Орлик (Мирон Дмитро) – край. пров. ПівнСУЗ (Київ) 1941-42
Орлик (Чуйко Степан) – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-45
Орлиця (М..? М..?) – з. чот. сотні “Месники” ВО 4 1945-48
Орський (Карванський Дмитро) – сот. “Ударники-3” ВО 6 1945-46
Осаул (Волосянко Василь) – чот.? сотні “Чорні чорти” ВО 4 1947
Осика – заступник сот. “Жубри-1” ВО 2 1945
Осика – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
Осика – чот. (сотні “Холодноярці”?) ВО 2 1945
Осип – пвх. сотні “Вовки-1” ВО 6 1945-46
Осип – пвх. сотні “Ударники-6” (Перемищина) ВО 6 1945-46
Осип – пвх. сотні “Ударники-7” (Перемищина) ВО 6 1945

Осип (Дутка Микола) – сот. загону кр. Рена ВО 6 1944
Осип (Мичковський Антін) – кур. (Рівенщина) УПА-Північ 1943
Остап – кр. вд. (Рівенщина) 1944
Остап – ПГ ВО “Заграва” 1943-44
Остап – пвх. сотні ВО 2 1945
Остап – фельдшер (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Остап – чот. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1945
Остап – шеф політичного штабу ВО “Заграва” 1943-44
Остап (Безпалко Осип) – край. пров. ПК 1946-47
Остап (Брись Олексій) – кур. (Горохівщина) ВО “Тури” 1943-44
Остап (Качинський Сергій) – організатор вд. УПА 1942-43
Остап (Куць Осип) – пвх. сотні (?) загону кр. Остапа ВО 3 1944
Остап (Польовий Омелян) – КГ ВО 3 “Лисоня” 1943-45
Остапенко – чот. сотні “Кочовики” ВО 2 1945
Остапенко – чот. сотні “Тигри” ВО 2 1944
Острий – кр. вд. (Рівенщина) 1945
Острий (Штан Ярослав) – кур. ВО “Заграва” 1943-44
Островерха (Конопадський Олекса) – чот. сотні “У-5” ВО 4 1948
Остюк – сот. кінного вд. при кр. Енеєві УПА-Північ 1944
Остюк – сот. (Рівенщина) 1944
Остюк (Шиманський Лонгин) – член КП Юнацтва ЗУЗ 1943-44
Осьмак Кирило – президент УГВР від 1944
Отаманич – вій. інструктор ВО 2 1944
Очерет (Микилита Данило) – кр. першої чоти (Холмщина) 1944
Очеретенко (Гудзоватий Петро) – ш. ШВО УПА-Північ 1943-45
Очмана – сот. куреня Гамалії (Рівенщина) 1944
Очмана – сот. куреня кр. Киреї (Рівенщина) 1944

Павленко – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
Павленко – сот. “Витязі” (Золочівщина) ВО 2 1945-46
Павленко – сот. (півд. Рівенщина) 1944-45
Павленко (Волошин Ростислав) – член Бюро проводу 1943-44
Павло – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
Павло (Когуч Павло) – сот. “Месники” ВО 4 1945-47
Павло (Турковський Василь) – член гол. реф. СБ 1941-44
Павлюк (Стахів Євген) – організатор сітки на Донбасі 1942-43
Павук – сот. “Булава” (Самбірщина) ВО 5 1944

Паливода – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Палій – сот. “Авангард” (Буковина) ВО 4 1944-45
Палій – сот. (район Клевань) ВО “Тури” 1943
Палій – сот. (Рівенщина) 1944
Палій (Коренюк В.) – нач. вд. розвідки ШВО “Богун” 1943-44
Палій (Павельський Михайло). – бунч. сотні “Вовки-3” ВО 6 1946
Панас – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Панько – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Партизан – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Пас – сот. сотні “Басейн”, “Булава” (Дрогобич) ВО 4 1945-46
Пашко – кр. вд. СБ (Ярославщина) ВО 6 1946
Пащенко (Гричан Іван) – сот. (Сарни) ВО “Заграва” 1943-46
Певний – бунч. сотні “Переяслави-1” ВО 2 1945-46
Пеленський Зенон – член Президії УГВР від 1944
Перебийніс (Грицай Дмитро) – шеф ГВШ 1943-45
Перебийніс (Данилюк Назар) – сот. (Буковина) ВО 4 1944-45
Перекотиполе – сот. (Рівенщина) 1944
Перемога – кур. “Галайда” ВО 2 “Буг” 1944-46
Петербіль Євгенія – член обл. проводу Вінниччини 1942
Петренко – сот. куреня “Переяслави” (Яворівщина) ВО 2 1944-45
Петро – кр. вд. в загоні “Стародубський” (Рівенщина) 1944
Петро – кур. (південна Рівенщина) 1943
Петро – почет ШВО 4 1945
Петро – почет ШТВ (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Петро (Духович Прокопій) – окр. реф. СБ Калущини 1950
Петро (Кравчук Роман) – край. пров. ЗУЗ 1943-51
Петрович – сот. підстаршинської школи “Олені-1” 1944
Петрук – сот. кр. охорони ШВО “Тютюнник” 1944
Пилип (Охримович Василь) – край. пров. ЗУЗ 1943
Пиріг – сот. “Чорні чорти” куреня “Підкарпатський” ВО 4 1944-46
Півень – заступник кур. (Рівенщина) 1944
Підгірський – сот. куреня “Перемога” (Гуцульщина) ВО 4 1945-46
Підгірянка – окр. реф. УЧХ Стрийщини 1945
Підкова – кр. пвд. бригади “ім. Острого” (півн. Рівенщина) 1944
Підкова – сот. “Месники-1” ВО 6 1946
Підкова (Косар Петро) – сот.? (?) (Станиславівщина) 1947
Пісня – бунч. сотні (?) (Станиславівщина) ВО 4 1946-47

Пластун – рай. пров. (зах. Львівщина) ЛК 1945-46
Побратим – сот. (?) (північна Львівщина) ВО 2 1944
Повний – сот. (Сокальщина) ВО 2 1945
Повстанець – сот. куреня кр. Партизана (півд. Рівенщина) 1944
Поет – член КП ПЗУЗ 1944
Позичанюк Йосип – член УГВР 1944
Поліщук (Омелюсік Микола) – член КВШ УПА-Північ 1943
Полтавець – сот. сотні “Рисі” (Калущина) ВО 4 1945-46
Полтавченко (Панчук? / Павчук? ..?) – ш. КВШ УПА-Південь 1944
Поль (Польовий Федір) – кр. старшинських шкіл 1943-44
Поручник – старшина (?) ВО “Тури” 1943
Потішко Василь – член УГВР від 1944
Православний – край. госп. (Волинська обл.) ПЗУЗ 1944
Прикуй – бунч. сотні “Ударник-5” (Лемківщина) ВО 6 1946-47
Причепа (Катамай Микола) – сот. “Стріла” ВО 4 1946-47
Прірва (Штендера Євген) – КВ (Холмщина) ВО 6 1945-46
Прометей – шеф окружної розвідки (Рівенщина) 1944
Прут – окр. реф. СБ Яворівщини ЛК 1945-46
Прут – пвх. сотні “Холодноярці” ВО 2 1945
Прут (Вацик Павло) – кур. “Підкарпатський” ВО 4 1945-46
Птах – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Пташка – нач. ВПЖ (Рівенщина) 1944
Пташка (Затовканюк Сильвестр) – член ШВО “Заграда” 1943-44
Пугач – пов. оргмоб. Рудківського повіту ВО 2 1944
Пугач (Гордійчук ..?) – сот. самооборони (півн. Рівенщина) 1943
Пугач (Качор Володимир) – надр. пров. Золочівщини 1947-48
Пушкар – бунч. куреня “Жубри” ВО 2 1944-45
Пшеничний – хорунжий УПА-Північ 1943-44
П’яний – сот. куреня кр. Кватиренка УПА-Північ 1943-44

Ракета (Гусяк Катерина) – надр. реф. УЧХ Підгаєччини 1945-47
Рафаїл (Хомин, о. Роман) – капелян Старш. школи “Олені-2” 1944
Ребет Дарія – член Президії УГВР від 1944
Ревай – сот. (Калущина) ВО 4 1946-47
Рен – сот. сотні “Бурлаки” (Бережанщина) ВО 3 1943-44
Рен (Мізерний Василь) – КВ. (Лемківщина) ВО 6 1945-47
Решетило – сот. (район Заложці) ВО 3 1944

Риба – почет ШТВ (Рогатин–Бібрка) ВО 2 1945-46
 Рибак – сот. загону кр. Рубашенка ВО “Тури” 1943
 Рибак – чот. куреня “Смертоносці” (Станиславівщина) 1945-46
 Рись (Тераз Мирослав) – чот. (?) ВО 2 1944
 Різун (Андрусак Василь) – КВ (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
 Річка – чот. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
 Річка (Семчишин Тиміш) – обл. пров. Трансністрії 1942-44
 Роберт (Мельник Ярослав) – край. пров. КК 1944-46
 Рогніда (Лемеха Ірина) – обл. реф. УЧХ Перемищини 1944
 Родзін – кр. пвд. (?) (півн. Рівенщина) 1945
 Розважний (Дармохвал Захарій) – сот. артилерії ВО “Тури” 1943
 Роман – кур. і член ШВО 3 “Лисоня” 1944
 Роман – окр. оргмоб. ВО 4 1944
 Роман – чот. (?) куреня “Переяслави” ВО 2 1944
 Роман – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
 Роман (Кривенюк Володимир) – сот. ВО “Тури” 1943-44
 Роман (Крупа Іван) – сот. ВО “Тури”, ВО 2 1943-44
 Ромко – сот. “Тигри” (Сокальщина) ВО 2 1944-45
 Ромко – член ШТВ (Дрогобиччина) ВО 4 1946-48
 Ромко (Липовий Омелян) – окр. пров. Вінничини ОСУЗ 1942
 Ромко (Мончаківський ..?) – кур. (Калущина) ВО 4 1944
 Ростислав – почет ШТВ 26 ВО 6 1945-46
 Ростислав – чот. сотні “Чорноморці” ВО 3 1945
 Рубай – бунч. “Холодноярці-4” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
 Рубайло – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1945
 Рубан – кур. (?) УПА-Південь 1944
 Рубань – чот. сотні “Басейн” (Дрогобиччина) ВО 4 1948
 Рубач (Щекульський Іван) – обл. оргмоб. Кам’янець-Под. 1945
 Рубашенко (Коваль Степан) – кур. ВО “Тури” 1943-44
 Рудий (Стельмащук Юрій) – КГ ВО “Тури” 1943-45
 Рудящий (Луцюк Іван) – пвх. (?) (Рівенщина), літом 1943
 Руслан (Кузь Володимир) – пвх. Старш. школи “Олені-2” 1944
 Рута (Гайовська Любов) – край. реф. проп. ЛК 1949-54
 Ручай – член ШТВ (Городок–Миколаїв) ВО 2 1944-45

 Саблюк (Качан Остап) – КГ (ОСУЗ?) УПА-Південь 1943-44
 Савур (Клячківський Дмитро) – край. кр. УПА-Північ 1943-45

Савчук В. – шеф КВШ УПА-Захід 1945-46
Сагайда – чот. сотні “Крилачі” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Сагайдачний – сот. куреня кр. “Наливайка” УПА-Південь 1944
Сагайдачний – чот. “Холодноярці”, сот. “Переяслави” 1945-47
Садиба – сот. (Рівенщина) 1943
Садовий – чот. сотні “Сірі” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Садок – кур. (?) (півн. Рівенщина) 1944-45
Сайгор – окр. реф. СБ Дрогобиччини 1947-48
Сак Пантелеймон – край. пров. ПівнСУЗ (Київ) 1942-43
Сапер (Коржак Михайло) – сот. “Сірі” (Станиславів) ВО 4 1945-47
Свист – сот. (?) УПА-Північ 1943
Свобода – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Свобода – сот. “Дружинники-1” (Золочівщина) ВО 2 1944-45
Святослав – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1945
Семен – сот. “Полтавці” ВО 3 1944-45
Семенів (Соколюк Зиновій) – пвх. “Холодноярці-1” ВО 2 1945-46
Семенюк Мелетій – сот. (?) УПА-Північ 1943-44
Сергій – бунч. куреня (?) (північна Львівщина) ВО 2 1945
Сергій – бунч. сотні “Переяслави-2” (Яворівщина) ВО 2 1946
Сергій – член КВШ УПА-Захід 1943-44
Сергій – чот. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Середа – пвх. (південна Рівенщина) ВО ? 1944
Середній – сот. “Летуни” (Калущина) ВО 4 1945-46
Сивий – сот. “Галайда-2” (північна Львівщина) ВО 2 1945-46
Симпатичний – сот. (Калущина) ВО 4 1945-46
Синій – чот. сотні Пащенко (Рівенщина) 1944
Сиротюк – чот. сотні “ім. Хмельницького” (Сколе) ВО 4 1947-48
Сич – сот. “Чорноморці” (Чортківщина) ВО 3 1944-45
Сич – чот. (?) (Станиславівщина) ВО 4 1945
Сич (Якимчук Василь) – сот. (?) УПА-Північ 1943-44
Сівач – сот. куреня кр. Стального (півн. Рівенщина) 1944-45
Сікорський – кр. вд. (півн. Рівенщина) 1944
Сіра (Козакевич Наталя) – обласна реф. УЧХ Перемищини 1945
Сірий – кр. вд. (Рівенщина) 1944
Сірий – оперативний старшина ШВО (Рівенщина) 1944
Сірий – сот. куреня кр. Шугая (Золочівщина) ВО 2 1944
Сірий – член ШВО 5 (Дрогобиччина) 1944

Сірий – член ШТВ (Гуцульщина) ВО 4 1945-47
 Сірий – чот. сотні “Дністер” (Коломийщина) ВО 4 1945-47
 Сірий (Кулик Іван) – окр. пров. Коломийщини 1950-51
 Сірий (Шумейко Михайло) – чот. сотні “Рубачі” ВО 3 1943-47
 Сірко – сот. (Рівенщина) 1944
 Сірко – чот. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
 Сірко – чот. сотні кр. Мороза ВО “Тютюнник” 1943
 Сірко (Клочник Павло) – лікар ТВ 28 ВО 6 1945
 Сірко (Снятинський Семен) – член КВШ УПА ПЗУЗ 1943
 Сірко (Школяр Лука) – пвх. сотні “Месники-3” ВО 6 1946
 Сіромаха – сот. куреня кр. Кори (півн. Рівенщина) 1944-45
 Січовий – сот. (?) ВО 2 1944
 Січовий (М..? Іван) – член ШВО “Тури” 1943-45
 Січовик – чот. (?) ВО 2 1944-45
 Скакун – сот. куреня “Бойки” ВО 4 1944-45
 Скакунець – хорунжий УПА-Північ 1943-44
 Скала – бунч. сотні кр. Корнієнка (Броди) ВО 2 1944
 Скала – заступник сот. сотні кр. Чорного (Перемищина) 1944
 Скала – сот. “Пролом” (Сокальщина) ВО 2 1944
 Скала – чот. (?) ВО 2 1945
 Скала (Горячий Володимир) – бунч. сотні “Месники-?” ВО 6 1946
 Скиба – сот. (?) в районі Устрики ВО 4 2 серпня 1945
 Скирда – сот. куреня Гамалії (Рівенщина) 1944
 Скитан (Кондрат Михайло) – край. реф. орг. ЛК 1944-46
 Скоб – окр. пров. Кам’янець-Подільщини 1945-46
 Скоба – чот. сотні 62 (Коломийщина) ВО 4 1945-46
 Скрегулець – чот. сотні “Рисі” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Скритий – бунч. сотні “У-3” (Дрогобиччина) ВО 4 1947-48
 Скуба (Яковишин? / Гах? Дмитро) – кур. (Гуцульщ.) ВО 4 1944-45
 Славко – кр. вд. (Рівенщина) 1943-44
 Славко – сот. ВО 4 1944
 Славко (Голубець Микола) – кур. (Горохівщина) ВО “Тури” 1843
 Славко (Друль Григорій) – нач. мед. ШВО 3 “Лисоня” 1945
 Славко-Яр – нач. зв’язку при Проводі ПЗУЗ 1944
 Сліпий – чот. (?) сотні “Галайда-2” ВО 2 1945
 Слота (Середюк Юліян) – з. сот. “Сіроманці” ВО 3 1944
 Смерека – вій. реф. повіту Любачів ВО 2 1944

Смерека – пвх. куреня кр. Великана УПА-Південь 1944
Смерека – фельдшер (?) ВО 2 1945
Смерть – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Смілий – кр. вд. ВО 3 1944
Смілий – сот. (?) (півд. Рівенщина) 1945
Смілий – сот. сотні кр. Шрама (Станиславівщина) ВО 4 1944
Смок (Козак Микола) – край. пров. ПЗУЗ 1945-48
Смола – бунч. сотні (?) (Золочівщина) ВО 2 1945-46
Смола – пвх. сотні “Галайда-2” 1945
Снігур – сот. сотні “Заведії” (Станиславівщина) ВО 4 1945
Снігур (Ганич Степан) – сот. (Городок-Миколаїв) ВО 2 1945-46
Совенко ..? – нач. самооборони КВШ УПА-Північ 1943
Совіт (Вороняк Василь) – сот. сотні кр. Орлика ВО 4 1945
Сокіл – сот. (?) (Золочівщина) ВО 2 1944
Сокіл – сот. (Кременеччина) УПА-Південь 1944-45
Сокіл – сот. (півн. Рівенщина) 1944
Сокіл – член ГВШ 1949
Сокіл – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Сокіл – сот. сотні “Орли” ВО 3 1944
Сокіл – сот. сотні “Рисі” (Калущина) ВО 4 1947
Сокіл (Кобелинець Василь) – окр. реф. СБ Калущини 1950-52
Сокіл (Корж Микола) – сот. “Змії” (Станиславів) ВО 4 1945-46
Сокіл (Лупиніс Ілля) – сот. (?) (Дрогобиччина) ВО 4 1944-45
Сокіл (Михальський В..?) – сот. ВО “Тютюнник” 1943
Сокіл (Петерс Кость) – член ШВО 4 “Говерля” 1944-?
Соколенко – сот. сотні кр. Кня УПА-Південь 1945
Соколенко (Йовик Іван) – бунч. сотні “Ударники-2” ВО 6 1945-47
Солдан Антон – сот.? (район Жидачів) ВО 4 1945
Соловей – сот. (?) (Станиславівщина) ВО 4 1946-47
Соловей (Грещук Іван) – пвх. (?) (Коломийщина) ВО 4 1945
Соловейко – сот. сотні “Сіроманці” ВО 3 1945
Соловейко – сот. сотні “Тигри” (північна Львівщина) ВО 2 1944
Соловій – кр. вд. бригади “імени Назара” ВО “Завихост” 1944
Соловій – сот. сотні кр. Кня УПА-Південь 1945
Соломка – сот. сотні “Звірі” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Сом – кр. вд. (р-н Почаїв) УПА-Південь 1944
Сом – сот. куреня Кори (півн. Рівенщина) 1944

Сонар (Івахів Василь) – шеф КВШ УПА-Північ 1943
Сорока – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Сосенко (Антонюк Порфир) – кр. загону “Січ” ВО “Тури” 1943-44
Софрон – чот. сотні “Ударники-5” (Лемківщина) ВО 6 1946
Софрон (Савко ..?) – начальний лікар КВШ УПА-Захід 1944-45
Спартак – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Спартак – чот. сотні “Переяслави” ВО 2 1945-47
Спартан (Москалюк Михайло) – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1945-48
Срібний (Панас Володимир) – окр. реф. СБ Сокальщини 1953
Сталь – окр. пров. Любачівщини 1944-46
Сталь (Савчак Василь) – окр. пров. Буковини 1945-50
Стальний (Семенюк Нікон) – кур. ВО “Заграва” 1943-45
Стародуб-Омелько – член СБ при Проводі ПЗУЗ 1943-45
Стах – сот. Лемківських сотень “У-8”, “У-5” ВО 6 1946-48
Стеמיד – окр. пров. Володимир-Волинщини 1944-45
Степ – чот. куреня “Романовичі” ВО 2 1944
Степан – кр. вд. бригади “ім. Лайдаки” (півн. Рівенщина) 1944
Степан (Прокопів Богдан) – край. реф. СБ ЛК 1948
Степаняк Михайло – край. пров. ЗУЗ 1942-43
Степовий – заступник кур. ВО “Завихост” УПА-Північ 1944-45
Степовий – кур. (Гуцульщина) ВО 4 “Говерля” 1945
Степовий – чот. сотні кр. Малинового (Золочівщина) ВО 2 1945
Степовий (Тилявський Мирослав) – бунч. “Месники” ВО 6 1945
Степовий (Якимчук Іван) – кр. вд. ВО “Завихост” 1945
Стефаник – фельдшер (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Стефаник – член КП Юнацтва ЗУЗ 1943-44
Стець – бунч. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Стецько – бунч. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
Стецько – пвх. вд. “Чорні гайдаки” (Рівенщина) 1945
Стецько (Оберишин Ілля) – надр. пров. Збаражчини 1947-51
Стешин Степан – бунч. (?) ВО 3 1944-45
Стир – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Сторчан – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
Стрибайло – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Стрибович – чот. (?) куреня “Жубри” ВО 2 1944
Стрий – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Стріла – сот. (?) ВО “Тури” 1943-45

Стріла – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Стрілець – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Строюк (Гасин Юрко) – член ШВО 5 (Дрогобиччина) 1944-45
Струм – вишкільний старшина ШВО “Тури” 1944
Стяг (Старух Ярослав) – край. пров. Закерзоння 1945-47
Сулима – сот. (Рівенщина) 1944
Сум (Гоменюк Іван) – обл. реф. проп. Тернопільщини 1943-44
Сумний – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Супрун (Нитка Роман) – бунч. сотні “Полтавці” ВО 3 1944
Сурма – чот. сотні “Месники-3” ВО 6 1946
Сурмач – ПВ (північна Львівщина) ВО 2 “Буг” 1945
Сурмач – чот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Сухий – чот. сотні “Летуни” (Калущина) ВО 4 1945-46
Сушко (Руденко Гриць) – почет ШТВ 28 (Холмщина) ВО 6 1945
Східній – кр. вд. в загоні Сівача (Рівенщина) 1945
Сян – сот. “Переяслави-3” (Яворівщина) ВО 2 1945

Танкіст – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Таран – кр. вд. (північна Львівщина) ВО 2 1946
Тарас – начальник штабу? кр. Клима Савура УПА-Північ 1944
Тарас – окр. пров. Ярмолинці (Кам’янець-Подільщина) 1944
Тарас – пвх. куреня (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Тарас – пвх. лемківської сотні “Ударники-3” ВО 6 1946-47
Тарас (Маївський Дмитро) – з. голови БП 1943-45
Тарасенко – рай. пров. Мостиська-Судова Вишня ЛК 1945-46
Тараско (Ступка Василь) – сот. “Басейн” (Дрогобиччина) 1947
Татарвак – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Татомир (?) – підполковник Армії УНР при вд. ВО 2 1944
Ташкент (Мір Олієв) – кр. вд. узбеків ВО “Тури” 1943-44
Теодор – ПВ (Гуцульщина) ВО 4 “Говерля” 1945
Тигр – вій. інструктор (Золочівщина) ВО 2 1945
Тигр – кр. пвд. (Рівенщина) 1944
Тигр – сот. бригади кр. Кубіка ВО “Завихост” 1944
Тигрис – сот. куреня “ім. Кривоноса” (Самбірщина) УНС 1943
Тиміш – кур. “Холодноярці” ВО 2 “Буг” 1945-46
Тимолай – кр. вд. ВО “Заграва” 1944
Тихий – пвх. куреня кр. Острого ВО “Заграва” 1943

Тихий – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
 Тихий (Сінгалевич Євген) – пвх. сотні “Холодноярці” ВО 3 1945
 Тичина – почет вд. “Переяслави” (зах. Львівщина) ВО 2 1945-46
 Ткач (Корейчук Д..?) – кр. бригади ВО “Тури” 1944-45
 Ткаченко – кур. (Золочівщина) ВО 2 “Буг” 1944-45
 Ткачук – адьютант Старшинської школи “Олені” 1944
 Товстий – чот. сотні 62 (Коломийщина) ВО 4 1945-46
 Токар (Гуляк Юліян) – край. реф. орг. ЗУЗ 1942-44
 Толик (Андросюк Анатоль) – надр. реф. СБ (Волин. обл.) 1945
 Топір – член ШВО 2 1944
 Тополя – сот. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1943-44
 Трач (Чайківський?) – сот. куреня кр. Острого ВО “Заграва” 1943
 Треф – заступник надр. пров. Яворівщини ЛК 1945-46
 Троян – рай. пров. Краковець (зах. Львівщина) ЛК 1945-46
 Трясило (Бобаніч Михайло) – кур. “Бойки” ВО 4 1944-46
 Тугар – чот. сотні кр. Шума (Станиславівщина) ВО 4 1945
 Тур – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
 Тур (Борисюк Михайло) – сот. (Надвірнянщина) ВО 4 1945-46
 Турко – чот. сотні кр. Грабенка ВО “Заграва” 1943
 Турула Павло – член УГВР від 1944
 Турчин (Новак Степан) – окр. пров. Дубенщини ПЗУЗ 1943
 Туча (Семашин Михайло) – сот. “Месники-2” ВО 6 1945-47
 Тютюнник – сот. “Вітрогони” (Калущина) ВО 4 1945

Угринович – кур. “Переяслави” ВО 2 “Буг” 1945-46
 Ударник (Чорній Яків) – КГ ВО 6 (Перемишль) 1944
 Узбек – кр. охорони Кліма Савура УПА-Північ 1943-45
 Улас (Бей Василь) – край. пров. ПК 1947-49
 Уляна – окр. реф. УЧХ Калущини 1945
 Уляна – шеф санітарно-мед. служби ВО УПА-Північ 1943-44
 Умань – сот. “Месники-1” (Любачівщина) ВО 6 1945-46

Федик Олександр – чот. сотні “Чорноморці” ВО 3 1944
 Федір (Тершаковець Зиновій) – край. пров. ЛК 1946-48
 Федор – чот. сотні “Летуни” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Федоренко – чот. сотні “Переяслави-2” ВО 2 1944
 Федько (Остапчук Юрій) – чот. сотні кр. Вихора ВО 4 1945

Фесенко – лікар УПА 1949
 Фігурка – обл. реф. СБ Львівщини 1943-44
 Фіфак – сот. (?) ВО 2 “Буг” 1944
 Фукс (Сович Іван) – сот. (?) УПА-Північ або ВО 3 1943-44

 Ханенко – сот. (Калущина) ВО 4 1945
 Хасан – кр. вд. загону “Прилуцький” (півн. Рівенщина) 1944
 Хвиля – окр. пров. Берестейщини (Білорусь) 1944-45
 Хитролис – бунч. сотні (?) ТВ 26 ВО 6 1945-46
 Хмара – кр. вд. (Кам’янець-Подільська область) 1944
 Хмара – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944
 Хмара – почет ШВО 4 1945-46
 Хмара – сот. бригади “імени Вовчака” ВО “Завихост” 1944
 Хмара – сот. куреня кр. Кватиренка ВО “Тютюнник” 1944
 Хмара – сот. куреня “Перемога” (Гуцульщина) ВО 4 1945
 Хмара – сот. сотні “Заведії” (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
 Хмара – член ШВО (півн. Рівенщина) 1945
 Хмара І (Мельник Петро) – КВ (Гуцульщина) ВО 4 1946-49
 Хмара (Харків ..?) – КГ ВО 1 (місто Львів) 1943-44
 Хмеленко – сот. куреня кр. Сторчана УПА-Південь 1944
 Хмелик – бунч. сотні “Вовки-1” ВО 6 1946
 Хмель – пвх. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
 Хмель – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
 Хмель – сот. “Сірі вовки” (Чортківщина) ВО 3 1945
 Хмель (Ф..? Степан) – кр. Старшинської школи “Олені-1” 1944
 Хмель (Шумей Ілько) – сот. (?) (Калущина) ВО 4 1944
 Хміль – вій. інструктор (?) ВО 2 “Буг” 1945-46
 Хмільовський, отець Микола – член У ГВР 1946-50
 Хмурий – член штабу куреня (півн. Рівенщина) 1944
 Хмурий – сот. сотні “Опришки” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Хмурий (Ващук? А..?) – ПГ ВО “Тури” 1943-45
 Ходек – кр. пвд. бригади “ім. Острога” (півн. Рівенщина) 1944
 Холодний – надр. пров. Летичівщини (Кам’янець-Под.) 1943
 Холодний (Годованець Василь) – сот. (рай. Солотвина) ВО 4 1946
 Хома – сот. “Дружинники” (Перемищина) ВО 6 1944
 Христя (Кожак Марія) – окр. реф. УЧХ Коломийщини 1946
 Христя (Тимочко Ірина) – надр. пров. західної Лемківщини 1947

Хрін (Недвезький Микола) – інтендант куреня УПА-Північ 1943
Хрін (Стебельський Степан) – КВ (Дрогобиччина) ВО 4 1947-49

Царук – кр. пвд. (?) (півн. Рівенщина) 1945
Циган – сот. куреня кр. Острого ВО “Заграва” 1943
Циган (Галас Григорій) – почет ШТВ (Любачів) ВО 6 1945
Циган (Децько Федір) – сот. (Городенка–Коломия) ВО 4 1944-45
Циган (Цинюк Павло) – сот. (?) ВО “Заграва” 1943-44
Цик – бунч. вд. “Холодноярці” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
Цяпка – пвх. сотні “У-4”, “У-5” ВО 6 “Сян” 1945-48
Цяпка – чот. сотні кр. Байди (Лемківщина) ВО 6 1944

Чабан – кур. (півн. Рівенщина) 1944
Чабан – чот. сотні (?) (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Чавс (Краль Василь) – чот. сотні “Галайда-2” ВО 6 1945-47
Чавун (Чайківський Роман) – вій. інструктор ВО 2 “Буг” 1944-46
Чад – пвх. сотні “Холодноярці” ВО 3 1944
Чайка – інстр. кінноти підст. школи ВО “Заграва” 1943
Чайка – пвх. сотні “Месники” (Станиславівщина) ВО 4 1945-47
Чайка – сот. (?) ВО “Тури” 1944-45
Чайка – сот. куреня кр. Довбуша (Надвірна) ВО 4 1945
Чайка (Качур Микола) – чот. сотні “У-2” ТВ 26 ВО 6 1945-46
Чайка (Пайкуш Михайло) – чот. сотні “Бурлаки” ВО 3 1944-46
Чайка (Шевчук Іван) – кр. загону (Рівенщина) 1944
Чайлі – кр. вд. азербайджанців ВО “Богун” 1943-44
Чайчук (Грицина Михайло) – член ШВО 2 “Буг” 1944-45
Чалай – сот. (Рівенщина) 1944
Чалий – пвх. сотні “Месники-4” ВО 6 1946
Чапаєв – чот. (?) бригади “ім. Лайдаки” (півн. Рівенщина) 1944
Чардак – кр. вд. (р-н Ратно) ВО “Завихост” 1944
Чекол (Булан Євтух) – кр. вд. (Рівенщина) 1943
Черемош – сот. (?) ВО 2 “Буг” 1944
Чернець – кур. (південна Рівенщина) УПА-Південь 1944-45
Чернець – пвх. сотні “Кочовики” (півн. Львівщина) ВО 2 1945
Черник – чот. сотні “Бистриця” (Калущина) ВО 4 1945-46
Черник – чот. сотні кр. Олега (Станиславівщина) ВО 4 1945
Черник (Казван ..?) – шеф КВШ УПА-Південь 1944

Черник (Колесник Петро) – пров. підпілля Київщини 1951-52
 Черник (Марущак Михайло) – сот. “Дружинники” ВО 4 1944
 Черник (Свистун Іван) – сот. (північна Львівщина) ВО 2 1944-45
 Чернява – член ШВО 2 “Буг” 1944-45
 Черняк – сот. новобранців (Заліщики) ВО 3 1944
 Черц[ч?]ень – сот. (Калущина) ВО 4 1945-46
 Чмелик – кр. підстаршинської школи ВО 4 1944
 Чова – сот. сотні “Ударники-3” ВО 6 1946-47
 Чорненко – кр. вд. в рейді (Житомирщина–Київщина) 1944
 Чорний – бунч. сотні “Басейн” (Дрогобиччина) ВО 4 1947-48
 Чорний – кр. пвд. (?) (півн. Рівенщина) 1944
 Чорний – сот. бригади “Пилявці” ВО “Завихост” 1944
 Чорний – сот. сотні кр. Бурі (півд. Рівенщина) 1943
 Чорний – сот. сотні “Чорні чорти” (Станиславівщина) ВО 4 1945
 Чорний (Дмитрук ..?) – сот. (?) (район Надвірна) ВО 4 1946-47
 Чорний (Рудак Данило) – кур. “Смертоносці” ВО 4 1945-47
 Чорний (Семчишин Іван) – сот. “Бурлаки” ВО 3 1943-46
 Чорнобіль (Галів Тимотей) – член край. реф. СБ ЗУЗ 1942-44
 Чорнобривий – пвх. сотні “Переяслави-3” ВО 2 1945
 Чорнобривий – сот. “Трембіта” куреня “Гайдамаки” УНС 1943
 Чорногора – сот. (Золочівщина) ВО 2 1944
 Чорногорець – бунч. сотні (курінь “Підкарпатський”) ВО 4 1945
 Чорногуз – член КП “Одеса” ПЗУЗ 1946
 Чорноліс – сот. (курінь “Сивуля”) ВО 4 1944-45
 Чорноліс – сот. сотні “Стріла” (Станиславівщина) ВО 4 1946
 Чорноморець – пвх. (?) (Городок-Миколаїв) ВО 2 1944-45
 Чорноморець – сот. сотні “Трембіта” УНС 1943
 Чорноморець (Васюк Євген) – сот. (півд. Рівенщина) 1943-45
 Чорноморець (Мандрика Роман) – окр. пров. Сокаль 1943-45
 Чорноморець (Мельник Олексій) – сот. ВО “Тури” 1943-45
 Чорнота – почет ШВО 2 1945
 Чорнота – сот.? вд. кр. Вира УПА-Південь 1945
 Чорнота – сот. (Кременеччина) ВО “Богун” 1943
 Чорнота – сот. (Луцьк) ВО “Тури” 1943-44
 Чорнота – сот. сотні “Лісовики” ВО 3 1944-45
 Чорнота – сот. “Холодноярці-2” ВО 2 1945-46
 Чорнота (Ткачук Ярослав) – сот. сотні “Галайда” ВО 2 1944

Чорнота (Чав'як Володимир) – кур. (Станиславівщина) 1945-47
Чорняк – сот. “Басейн” (Дрогобиччина) ВО 4 1948-49
Чос (Гладун Василь) – кр. підстаршинської школи ВО 3 1944
Чубатий (Джурик Павло) – сот. (Рівенщина), з повинною 1945
Чугайстер (Лютій Ілярій) – кур. і член ШВО “Лисоня” 1944-45
Чуй – почет ШТВ (зах. Львівщина) ВО 2 1945-46
Чуйко Петро – член УГВР від 1944
Чумак – бунч. сотні “Переяслави-3” (Яворівщина) ВО 2 1946
Чумак – кр. вд. (?) (півн. Рівенщина) 1944
Чумак – сот. куреня кр. Докса УПА-південь 1944
Чумак – чот. сотні “Галайда-2” (півн. Львівщина) ВО 2 1944
Чумак – чот. сотні кр. Бульби (Лемківщина) ВО 6 1944
Чумак – чот. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1945-46
Чумак (Мельник Василь) – сот. бр. “ім. Лисого” УПА-Північ 1944
Чумак (Мельничук Василь) – окр. пров. Коломийщини 1940-42
Чуприна – кр. пвд. (півн. Рівенщина) 1945
Чупринка – чот. рейдуєчого вд. Ворона (Житомирщина) 1944
Чутка (Максимчук Петро) – член ШВО “Заграва” 1943-44
Чучупака – кур. (південна Рівенщина) УПА-Північ 1943-44

Шабля (Боднарєнко Богдан) – чот. вд. 59 (Коломия) ВО 4 1945-46
Шабля (Мулик Петро) – сот. куреня кр. Довбуша ВО 4 1945-47
Шавула – кур. (північна Рівенщина) ВО “Заграва” 1943-44
Шалений – кр. жандармерії Старшинської школи “Олені” 1944
Шанковський Лев – член УГВР від 1944
Шах (Кучерепа Іван) – інтендант сотні “У-7” ВО 6 1946
Шах (Пасіка Богдан) – окр. пров. Тернопільщини 1944-47
Шах (Янишин Юрій) – край. реф. СБ КК 1949
Шварний – обл. реф. СБ Волинської обл. ПЗУЗ 1944-45
Шварно – хорунжий (Станиславівщина) ВО 4 1951
Шелест (Сидор Василь) – край. командир УПА-Захід 1944-49
Шепель (Захарчук ..?) – кур. ВО “Заграва” 1944
Шепило – кр. пвд. (півд. Рівенщина) 1945
Шершень – член КВШ УПА-Південь 1944
Шершень – член ШВО 3 1943-44
Шеяк – кр. вд. (?) (півн. Рівенщина) 1944
Широкий – кр. вд. (?) (Рівенщина) 1944

Шлюзар – окр. пров. Сарненщини 1948-49
 Шмідт – чот. “Холодноярці-3” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
 Шпак – кр. вд. (?) (півн. Рівенщина) 1944
 Шпак – полковник УНР на терені ВО 4 1944
 Шпак (Благий Зиновій) – обл. пров. Дрогобиччини 1942-44
 Шпак (Царик Степан) – бунч. сотні “Вовки-2” ВО 6 1946
 Шпаль – сот. (?) (р-н Червоноармійськ) УПА-Південь 1945
 Шпилька (Шпильник Володимир) – кр. кінноти ВО “Заграва” 1943
 Шрам – з. кр. “Холодноярці-2” (зах. Львівщина) ВО 2 1946
 Шрам – кр. вд. (Рівенщина) 1945
 Шрам – кур. (район Тучин) УПА-Північ 1944
 Шрам – повітовий оргмоб. ВО 2 1944
 Шрам (Бурдин Степан) – сот. (район Тлумач) ВО 4 1944
 Шрамченко – кр. кінноти куреня “Галайда” ВО 2 1944
 Штиль (Лобай Євген) – сот. “Кочовики” ВО 2 1945-46
 Штурмовець – почет сотні “Переяслави-1” ВО 2 1945
 Штурмовик – чот. (?) (Рогатин-Бібрка) ВО 2 1945-46
 Шувар – окр. пров. Рогатинщини 1943
 Шугай – чот. сотні “Вовки” (Дрогобиччина) ВО 4 1945
 Шугай – чот. сотні “Вовки” (Холмщина) 1944
 Шугай – чот. сотні “Сірі” (Станиславівщина) ВО 4 1945-46
 Шугай (Баб’як Василь) – пвх. сотні 62 (Коломия) ВО 4 1946-47
 Шугай (Котельницький Гриць) – кур. ВО 2 “Буг” 1944-45
 Шуляк – кр. рейдуєчого вд. на ОСУЗ 1943-44
 Шум – бунч. сотні “Летуни” (Калущина) ВО 4 1945-46
 Шум – кр. бригади (південна Рівенщина) УПА-Південь 1945
 Шум – кр. сотні охорони командира УПА-Південь 1943-44
 Шум – сот. куреня кр. Благого (Станиславів) ВО 4 1944-45
 Шум (Гой Дмитро? / Петро?) – сот. (?) ВО “Богун” 1943
 Шум (Шиманський Іван) – сот. “М-1”, “М-3” ВО 6 1944-47
 Шуманна (Базильків Ольга) – край. реф. жіноцтва ОСУЗ 1942-44
 Шумовський Павло – член УГВР від 1944
 Шумський-Недолугий – сот. “Перебийніс” ВО 2 1944-45
 Шухевич Роман – головний командир УПА 1943-50

 Щербатий – пвх. сотні “Холодноярці-2” ВО 2 1945-46
 Щигол – бунч. сотні “Месники-?” ВО 6 1945-46

Щигол – фельдшер сотні (Коломийщина) ВО 4 1945-46
Щит-Богдан – сот. Старшинської школи “Олені” 1944
Щитенко – хорунжий, автор підручника *Рейди*
Щорс – сот. кінноти (Рівенщина) 1944
Щука – кр. пвд. (?) УПА-Південь 1945
Щука – кур. (Полісся) ВО “Тури” 1943
Щупак – кр. вд. (Кременеччина) УПА-Південь 1943-44

Юра – хорунжий (?) УПА-Північ 1943-44
Юрко – кур. (?) УПА-Північ 1943-45
Юрко – сот. (Гуцульщина) ВО 4 1944-47
Юрко – сот. (р-н Порицьк) ВО “Тури” 1944
Юрко – член ШВО (півд. Рівенщина) УПА-Північ 1943-44
Юрко (Рибак Гриць) – комендант запілля ВО “Заграва” 1943-44
Юрко (Хома Михайло) – окр. пров. Бережанщини 1944-46
Юрко-Партизан – сот. сотні “Хорти” (Калущина) ВО 4 1945-46
Юрченко (Левочко Василь) – кур. (Холмщина) ВО 2 1944

Явір – бунч. куреня кр. “Острога” ВО “Заграва” 1943
Явір – сот. (півн. Рівенщина) 1945
Явір – сот. сотні (?) ВО 4 1949
Явір (Паньків Іван) – сот. (Стрийщина) ВО 4 1944-46
Явір (Петраш Михайло) – сот. (Станиславів) ВО 4 1945-46
Яворенко – капелян Лемківського куреня ВО 6 1945-47
Яворенко – член надр. проводу Яворівщини ЛК 1944-45
Яворенко (Павлович Микола) – шеф ШВО “Завихост” 1945
Ягода (Лукасевич Мар’ян) – кур. “Вовки” (Холмщина) 1944-45
Якимчук – перший командир ВО “Тури” 1943
Янко – член ШВО 2 1944-45
Янчар – сот. (півн. Рівенщина) 1944-45
Яр – край. реф. СБ ПК 1947-48
Яр – пвх. сотні 59 (Коломийщина) ВО 4 1947
Яр – сот. бригади “імени Назара” ВО “Завихост” 1944
Яр – сот. в рейдуючому вд. (Житомирщина) 1944
Яр – сот. “Переяслави-1” (зах. Львівщина) ВО 2 1945
Яр – сот. сотні кр. Кропиви (Рівенщина) 1943
Яр (Кучер Михайло) – сот. “Ударники-6” ВО 6 1945-46

Яр (Ярмола Василь) – сот. “Месники-5”, “Вовки-1” ВО 6 1946-47
Ярема – бунч. сотні “Рисі” (Калущина) ВО 4 1945-46
Ярема – кур. ВО “Тури” 1943
Ярема – кур. (Полісся) ВО “Тури” 1943-44
Ярема – пвх. сотні “Сірі вовки” (Чортківщина) ВО 3 1944-45
Ярема – чот. вд. 80 (Станиславівщина) ВО 4 1946
Ярема – чот. сотні кр. Грабенка (півн. Рівенщина) 1943
Ярема (Линда Остап) – КГ ВО 2 “Буг” 1943-44
Ярема (Майструк Осип) – чот. сотні “Вовки” (Холмщина) 1944
Ярема (Пришляк Євген) – край. пров. ЛК 1950-52
Ярема (Середюк Юліян) – пвх. куреня (Тернопіль) ВО 3 1945-46
Ярема-Стальний – кур. (Сарненщина) ВО “Заграва” 1943-45
Ярий – пвх. сотні “Змії” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Ярий – сот. куреня Кватиренка (півн. Рівенщина) 1944
Ярий (Сементух Василь) – окр. пров. Ковельщини 1948-54
Ярина – край. реф. УЧХ (схід.) ПЗУЗ 1944-45
Ярич (Заблоцький Василь) – член ШВО 2 “Буг” 1944-46
Яркий (Обрубанський Ярослав) – бунч. (Надвірна) ВО 4 1945-46
Ярко – кр. бригади ВО “Завихост” УПА-Північ 1944-45
Ярко – чот. сотні “Звірі” (Станиславівщина) ВО 4 1946
Ярко (Калинюк ..?) – сот.? (Рівенщина) 1943
Ярмак – сот. (Костопіль) ВО “Заграва” 1943
Ярмолук – хорунжий УПА-Північ 1943-44
Ярослав (Лисий Яків) – кр. вд. ВО “Тури” 1943-45
Ярослав (Юрчук Степан) – бунч. сотні “Вовки-1” ВО 6 1946
Ярош (Савира Олександр) – окр. пров. Луцьк 1949-53
Ярошенко – сот. куреня кр. Довбенка УПА-Південь 1944
Ясень – сот. (?) (Рівенщина) 1945
Ясень – сот. (Долинщина) ВО 4 1944
Ясень (Свистун Микола) – шеф КВШ УПА-Південь 1944
Ясмін – сот. “Гайдамаки” ВО 3 1944-45
Яспар (Струтинський Ярослав) – зв’язковий старшина ГВШ 1944
Яструб – обл. реф. СБ Кам’янець-Подільщини 1944-45
Яструб – сот. (Долинщина) ВО 4 1944
Яструб – сот. (Кременеччина) УПА-Південь 1944
Яструб – сот. куреня кр. Бистрого УПА-Південь 1944
Яструб – чот. сотні “Вовки” (Холмщина) 1944

Яструб – чот. сотні кр. Різуна (Станиславівщина) ВО 4 1944
Яструб (Карпенко Дмитро) – кур. (Рогатинщина) ВО 3 1944
Ясь – член ШТВ (Станиславівщина) ВО 4 1945
Ясько – хорунжий (?) УПА-Північ 1943-44
Ящур (Куліш ..?) – окр. пров. Ковельщини ПЗУЗ 1943
Ящур (Манько Євген) – окр. пров. Горохівщини ПЗУЗ 1945

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ І ПОЯСНЕНЬ

- БП - Бюро проводу ОУН, від травня 1943
бр. - бригада (нова назва на курені в УПА-Північ, від серпня 1944)
бунч. - бунчужний, головний підстаршина сотні чи куреня
ВВ НКВД - Внутренние Войска НКВД (СРСР)
ВЗ ОУН - Великий збір ОУН
ВЗ УГВР - Великий збір УГВР (11-15. VII. 1944)
ВО - Воєнна округа УПА (на рівні бойової дивізії)
ВО 1 - терен охоплював Львів та півд.-зах. р-ни обл.; прилучено до ВО 2 в 1945
ВО 2 - спочатку півн. та сх. р-ни Львівської обл., півд. Холмщина, Любачівщина; від 1945 - "Буг", терен ВО сягав до Дністра
ВО 3 - терен галицької частини Тернопільської обл. - "Лисоня"
ВО 4 - спочатку терен Станиславівської (Івано-Франківської) обл.; від 1945 поширився на Буковину, Закарпаття, Дрогобищину - "Говерля"
ВО 5 - терен тодішньої Дрогобицької обл.; ввійшов до ВО 4 в 1945
ВО 6 - спочатку терен т. зв. Перемиської обл. (Ярослав, Перемишль, Сянок, Ліско); в 1945 ввійшли: Холмщина, Любачівщина - "Сян"
ВО "444" - від серпня 1944, з'єднання груп "Тютюнник" і "Заграва"
ВО "Богун" - терен півд. Рівенщини і Кременеччини
ВО "Завихост" - від серпня 1944, з'єднання груп "Тури" і "Заграва"
ВО "Заграва" - терен півн. Рівенщини
ВО "Тури" - терен Волинської обл. та півд. р-ни Берестейської обл.
ВО "Тютюнник" - терен Житомирської обл.
ВОП - Відділ особливого призначення
ВПЖ - Військова польова жандармерія УПА
вд. - відділ
Вермахт - Wehrmacht, Армія Німеччини; Третього Райху
вид. - видання
вій. - військовий
в. о. - виконуючий обов'язки
Вол. - Волинська область
ГВШ - Головний військовий штаб УПА
ГОСП - Головний осередок пропаганди ОУН
ГС - Генеральний Секретаріат УГВР (підпільний уряд)
ГСВС - Генеральний секретаріат внутрішніх справ УГВР
ГСЗС - Генеральний секретаріат закордонних справ УГВР
ген. - генеральний
Гетьманський пластун Скоб - почесний ступінь для провідних юнаків Пласту

гол. – головний
госп. – господарчий, керівник постачання чи господарки
Гестапо – Gestapo (Geheime Staatspolizei), тайна державна політична поліція Третього Райху
201 батальйон – курінь піхоти в нім. армії, зорганізований з розформованих куренів “Нахтігаль” і “Ролянд” у листопаді 1941, під командою майора Євгена Побігущого; батальйон розформовано в грудні 1942
II ВЗ ОУН – Другий великий збір ОУН (Рим, 27. VIII. 1939)
– Другий великий збір ОУН (Краків, 1-4. IV. 1941)
жур. – журнал
ЗП УГВР – Закордонне представництво УГВР
ЗУЗ – Західні укр. землі (Галичина)
ЗУНР – Західньо-Українська Народня Республіка (1918-20)
ЗЧ ОУН – Закордонні частини ОУН (під проводом Ст. Бандери), від 1945
з. – заступник
заг. – загинув, загинула
Закерзоння – українські етнографічні землі від 1944 в Польщі (поза кордоном; назва від: Lord D. Curzon, колишній міністер закордонних справ Великобританії в 1919)
зах. – західний
ім. – імени
ін. – інші
інст. – інструктор (викладач, вишкільник)
КВ – командир Тактичного відтинка
КВШ – Крайовий військовий штаб УПА (на рівні корпусу).
КГ – командир Групи чи ВО
КЕ – Крайова ексекютива ОУН (провід регіону, до 1941)
КК – Карпатський край (терен на південь від Дністра)
КП – Крайовий провід ОУН (провід регіону, від 1941)
КП(б)У – Комуністична партія (більшовиків) України (УРСР)
КПЗУ – Комуністична партія Західної України (під Польщею)
к. – коло
кер. – керівник, нове означення провідника сітки ОУН (від 1949)
кол. – колишній
кр. – командир
край. – крайовий
кур. – курінний, командир куреня (підрозділ загону чи ТВ)
ЛК – Львівський край (Львівщина до Дністра, з Рогатином)
МВД – Міністерство Внутренних Дел (СРСР, УРСР)
МГБ – Міністерство Государственной Безопасности (СРСР, УРСР)
мед. – медичний, медик
Місія УПА – представництво УПА за кордоном

НВРО – Народна визвольно-революційна організація, літо 1944
 НКВД – Народный Комиссариат Внутренних Дел (СРСР)
 НКГБ – Народный Комиссариат Государственной Безопасности (СРСР)
 НТШ – Наукове товариство імени Шевченка
 надр. – надрайон (підрозділ округи, раніше повіт)
 нар. – народився, народилася
 “Нахтігаль” – Nachtigall, курінь піхоти в нім. армії літом 1941 під коман-
 дою поручника А. Герцнера (Leutnant A. Herzner)
 нац. – нацистський
 нач. – начальник, начальний
 нім. – німецький
 ОСУЗ – Осередньо-східні укр. землі (Хмельницька, Вінницька, і ін.)
 ОУН – Організація укр. націоналістів, від 1929
 ОУНз – ОУН за кордоном, від 1955
 ОУНСД – Організація укр. націоналістів самостійників державників (під
 керівництвом урядуючого провідника М. Лебедя, 1941-43)
 о. – отець
 обл. – обласний, область (підрозділ земель чи країв, до 1945)
 окр. – окружний, округа (підрозділ області, пізніше краю)
 орг. – організаційний референт у тереновому проводі ОУН
 оргмоб – організаційно-мобілізаційний референт (у проводах ОУН)
 от. – отаман
 ПВ – політвиховник відтинка (тактичного)
 ПГ – політвиховник Групи чи ВО
 ПЗУЗ – Північно-західні укр. землі (Волинь і Полісся)
 ПК – Подільський край (Тернопільщина і зах. Хмельниччина)
 ПУН – Провід Українських Націоналістів (під керівництвом полк. Є. Ко-
 новальця; від 1938 – полк. А. Мельника)
 пвх. – політвиховник куреня, сотні або чоти
 півд. – південний
 ПівдСУЗ, ПСУЗ – Півд.-східні укр. землі (осередок у Дніпропетровському)
 півн. – північний
 пов. – повітовий, повіт (підрозділ округи)
 пол. – польський
 пом. – помер, померла
 пров. – провідник ОУН (означеного терену)
 проп. – керівник пропаганди теренового проводу ОУН
 проф. – професор
 РЗЗ – Референтура зовнішніх зв'язків (при Проводі ОУН/ОУНСД)
 Райскомісаріят Україне – Reichskommissariat Ukraine, адміністративна час-
 тина Третього Райху зах. укр. земель
 р-н – район (адміністративна одиниця) УРСР, від 1991 – України

рай. – районний, район (підрозділ надрайону чи повіту ОУН)
ред. – редактор, редакція
реф. – референт, референтура
“Ролянд” – Rolland, курінь піхоти в нім. армії літом 1941 під командою сот. Р. Ярого
СБ – Служба безпеки ОУН (контррозвідка, розвідка, безпека)
СВУ – Спілка визволення України
СУНМ – Союз української націоналістичної молоді, до 1929
СУЗ – Східні укр. землі (осередок у Києві)
США – Сполучені Штати Америки
с. – село
сан. – санітар
секр. – секретаріат
сот. – сотенний, командир сотні (підрозділ куреня)
стар. – старшина (офіцер), старшинська (офіцерська)
Стрілецька дивізія СС-“Галичина” – SS[Schutzstaffel]-Schützen-Division “Galizien”, формація нім. збройних сил
сх. – східній
ТВ – Тактичний відтинок (підрозділ ВО, на правах полку)
ІІІ НВЗ ОУН – Третій надзвичайний великий збір ОУН (на Тернопільщині, 21-25. VIII. 1943)
УАПЦ – Українська Автокефальна Православна Церква
УБП – Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, Служба безпеки Польщі після Другої світової війни
УВО – Українська військова організація
УГА – Українська галицька армія
УГВР – Українська Головна Визвольна Рада
УГКЦ – Українська Греко-Католицька Церква
УДК – Український допомоговий комітет (у Галичині 1941-44)
УДП – Українське Державне Правління (під керівництвом Я. Стецька, в Львові, від 30 червня 1941)
УНДО – Українське національно-демократичне об’єднання
УНР – Українська Народня Республіка
УНС – Українська народна самооборона (в Галичині, 1943)
УПА – Українська повстанча армія, Українська повстанська армія
УПА-Захід – терен ЗУЗ, Галичина
УПА-Південь – терен ОСУЗ, Хмельницька, Вінницька і ін. обл.
УПА-Північ – терен ПЗУЗ, Волинь і Полісся
УПСР – Українська партія соціал-революціонерів
УЦК – Український центральний комітет (у Кракові, 1939-44)
УЧХ – Український червоний хрест (у структурі ОУН)
укр. – український

у-т - університет
центр. - центральний
ЦесУС - Центральний союз укр. студентства
ЧА - Червона армія (СРСР)
ЧП - Червоні партизани, радянські партизани (СРСР)
ч. - член
чес. - чеський
чот. - чотовий, командир чоти (підрозділ сотні)
ШВО - Штаб ВО (на правах штабу дивізії)
ШТВ - Штаб ТВ (на правах штабу полку)
ш. - шеф
шш. - шеф штабу
Штурмабтайлюнг - Sturmabteilung (SA), формація членів Нацистської партії (Nationalsozialistische Deutsche Arbeitspartei - Nazi: Націонал-соціалістична німецька робітничка партія)
Шуцманншафт - Schutzmannschaft, охоронні вій. відділи Третього Райху

1 ПІЗ-5

6.4. Смерть гітлерівсько-сталінським
загарбникам!

Брати Червоноармійці!

Українські повстанці вітають Вас, як своїх рідних братів по зброї. Ми з Вами сини одного народу і однієї землі. Нас з Вами однаково вешали і стріляли гестапівці і сталінські кати.

Ми не впали на коліна перед ворогами, а почали з ними криваву боротьбу. Ви на фронті, а ми в тилу знищували німецьких загарбників.

Бийте німецького гада — Гітлера, а після того разом з усім народом вдаримо на кремлівського людоджера Сталіна і його банду!

Червоноармійці! Не слухайте юлів-політруків, не слухайте агентів кривавого Сталіна, які цькують Вас на рідних братів-повстанців.

Українські повстанці, як і увесь український народ, не хочуть німецької каторги і не хочуть більшовицького Сибіру, не хочуть гітлерівської „Нової Європи“ ані сталінської тюрми ССРСР. Ми хочемо жити у вільних, приязних самостійних країнах без гітлерівської і сталінської терористичної диктатури.

Брати! Не виступайте проти самостійницького руху українського народу! Не стріляйте українських повстанців! Допомогайте їм на кожному кроці в їх срященій боротьбі, передавайте їм зброю!

Розпаюйте ідею Національно-Визвольної Революції в ССРСР!

Поширюйте сітку підпільних національно-визвольних організацій у війську!

Цілими частинами переходьте на сторону Національних Повстанських Армій!

Смерть катам народів-Гітлерові і Сталінові!

За самостійні держави всіх народів Європи і Азії!

За Національно-Визвольну Революцію в ССРСР!

Українські Повстанці

411205

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІЯЛУ

- 10 «Постанова» УГВР про святковий день 14 жовтня 1942
- 13 *Гончий лист* нацистів за Миколою Лебедем із 4 жовтня 1941
- 15 Амнестійний наказ обергруппенфюрера СС генерала поліції Еріха фон дем Баха
- 17 Титульна сторінка журналу УПА *До зброї* (липень 1943)
- 21 Нацистське оголошення про введення надзвичайного стану в Генеральному Губернаторстві, від 10 жовтня 1943
- 22 Нацистське оголошення про вироки смерти десятьом українцям у Дрогобичі 2 грудня 1943
- 23 Десять українців перед повішечням нацистами в Дрогобичі 2 грудня 1943
- 27 Територія дії УПА в 1944 (карта)
- 31 Функційні відзнаки командирів УПА в 1944
- 33 Ніл Хасевич, *Степан Бандера* (дереворит, 1949)
- 35 Керівництво ОУН у січні 1943 та в січні 1944
- 39 Цілі і завдання УГВР
- 40 Керівні органи УГВР, від 15 липня 1944
- 41 Титульна сторінка журналу *Повстанець* (листопад 1944)
- 45 Титульна сторінка журналу *Iдея і чин* (1946, 10)
- 49 Структура УПА в 1945 (схема)
- 51 Територія дії УПА в 1945-46 (карта)
- 53 Тактичні відтинки УПА-Захід, осінь 1945
- 57 Територія дії УПА в 1947 (карта)
- 59 «Постанова» УГВР про часове припинення діяльності всіх підвідділів і штабів УПА, з 29 серпня 1949
- 62 Військові нагороди УПА (21 січня 1944)
- 71 Ростислав Волошин
- 75 о. Іван Гриньох
- 77 Дмитро Грицай
- 89 Дмитро Клячківський
- 91 Василь Кук
- 95 Микола Лебедь
- 97 Іван Литвинчук
- 101 Дмитро Маївський
- 109 Кирило Осьмак
- 111 Василь Охримович

- 121 Василь Сидор
- 129 Петро Федун
- 135 Роман Шухевич
- 194 Листівка УПА *Брати червоноармійці!* (1944)

ЗМІСТ

7 Переднє слово

Українська повстанча армія. Енциклопедичний нарис історії УПА, 1943-49

- 11 Початки на Поліссі і Волині
- 14 Об'єднання сил та поширення дії на ПЗУЗ
- 19 «Українська народна самооборона» в Галичині
- 24 Завершення структури
- 25 Тактичні бойові частини
- 29 Військові ранги та відзначення
- 32 Функція ОУН як апарат запілля
- 37 Створення Української Головної Визвольної Ради
- 42 Кадри і їх вишкіл
- 44 Журнали і газети
- 46 Чисельний стан
- 49 Бойові дії в 1944-1946
- 53 Демобілізація бойових відділів
- 58 Епілог боротьби

Керівництво Воюючої України

63 Андрусяк Василь	69 Вовчук Іван
64 Арсенич Микола	69 Волошин Ростислав
64 Бедрик Борис	70 Воробець Федір
65 Безпалко Осип	70 Гайовська Любов
65 Бей Василь	72 Галаса Василь
66 Белейлович Іван	72 Гасин Олекса
66 Біленький Ярослав	73 Гнатюк Любов
67 Брилевський Василь	73 Гоянюк Василь
67 Бусел Яків	73 Грабець Омелян
68 Бутковський Іван	74 Гриньох, о. Іван
68 Ваврук Василь	76 Грицай Дмитро
69 Вовк Мирослав	76 Гуляк Юліян

78	Галянт, о. Микола	99	Лукащук Володимир
78	Голяш Григорій	99	Луцький Олександр
78	Гудзоватий Петро	100	Маївський Дмитро
79	Дидик Галина	100	Макар Василь
79	“Докс“	102	Матвійчук (ім'я?)
79	Дуда Михайло	102	Матла Зенон
80	Дужий Микола	103	Медвідь Михайло
81	Дужий Петро	103	Мельник Ярослав
82	Дяків Осип	104	Мешко Катерина
82	Дякон Ярослав	104	Мирон Дмитро
82	Дяченко Михайло	104	Мокрій Роман
83	Закоштуй Ананій	105	Мостович Олена
83	Зарицька Катерина	105	Мудрий Василь
84	“Зелений Г.“	105	Новицький Степан
84	Івахів Василь	106	Олійник Петро
84	Казван (ім'я?)	106	Омельюсік Микола
85	Карпенко Дмитро	107	Онишкевич Мирослав
85	Качан Остап	107	“Остріжський-Голо-
бенко“
86	Климів Іван	108	Осьмак Кирило
87	Клячківський Дмитро	108	Охримович Василь
87	Ковальчук Панас	110	Павлович Микола
87	Козак Микола	110	Пеленський Зенон
88	Козяр Анатолій	110	Петерс Кость
88	Кондрат Михайло	112	Петренко Роман
88	Корінець Дмитро?	112	Позичанюк Осип
90	Косарчин Ярослав	112	Польовий Омелян
90	Кравчук Роман	113	Польовий Федір
90	Кук Василь	114	Потішко Василь
92	Лащак Василь	114	Присяжнюк Олекса
93	Лебедь Микола	114	Пришляк Григорій
94	Левкович Василь	115	Пришляк Євген
96	Линда Остап	115	Прокоп Мирослав
96	Литвинчук Іван	116	Ребет Дарія
96	Лівий Роман	117	Рибак Гриць
98	Логуш Омелян	117	Рудий Володимир
98	Лопатинський Юрій		

117	“Савчук В.”	126	Турковський Василь
117	Сак Пантелеймон	126	Турула Павло
118	Свистун Микола	127	Федорів Петро
118	Світлик Богданна	127	Федорук Юрій
119	Семенюк Нікон	128	Федун Петро
119	“Сергій”	128	Хасевич Ніл
119	Сидор Василь	130	“Хмель”
120	Скаськів Ярослав	130	Хмільовський, о. Микола
120	Слободян Степан	131	Чорній Яків
120	Слюзар Дмитро	131	Чуйко Петро
122	Старух Ярослав	132	Шанайда Іван
123	Стебельський Степан	132	Шанковський Лев
124	Стельмащук Юрій	132	Шкамбара Михайло
124	Степаняк Михайло	133	Шум Олексій
125	Ступницький Леонід	133	Шумовський Павло
125	Твердохліб Микола	133	Шухевич Роман
126	Тершаковець Зиновій	134	Якубовський Володимир
		136	Янішевський Степан

Реєстр старшин УПА, провідників ОУН та членів УГВР

137	Вступ
189	Список скорочень і пояснень
195	Список ілюстративного матеріялу

